

Κωστής Παλαμᾶς

Ποιήματα

Ἡ μεγαλοσύνη τῶν ἔθνῶν δὲ μετριέται μὲ τὸ στρέμμα.
Μὲ τῆς καρδιάς τὸ πύρωμα μετριέται καὶ τὸ αἷμα.

Περιεχόμενα

Κωστής Παλαμᾶς Ποιήματα
Ὁ Διγενῆς κι ὁ Χάροντας
Δόξα στὸ Μεσολόγγι
Τὸ Τραγούδι τοῦ Σταυροῦ
Ἡ Κασσιανή
Μυστικὴ Παράκληση
Ὡ λιγοστοί, Ὡ διαλεχτοί!
Στὴ Νεολαία μας
Ἡ ἑλγά
Τὸ σπίτι ποὺ γεννήθηκα
Θέλω νὰ χτίσω ἓνα σπιτάκι
Τὸ καλοκαίρι
Μιὰ πίκρα
Τὸ πανηγύρι στὰ σπάρτα
Ὅσο περνᾶν τὰ χρόνια μου
Γύριζε
Ἀνατολή
Ἡ ἀσάλευτη ζωὴ
Γύρω στὸ ἐφτάστερο τ' ἀμάξι
Πατρίδες
Κυμοθόη
Παρνασσός
Ὕμνος εἰς τὴν Ἀθήνα
Τῆς Ἀθηνᾶς ἀνάγλυφο

Ὁ θάνατος τῆς Μακαρίας
Ὁ Ναός
Τ' ὀλόχρυσο ποτάμι
Φαντασία
Οἱ θεοί
Τὸ Ἡλιογέννητο
Ὀρφικὸς Ὑμνος
Μολώχ
Τὸ σαῖτεμα
Ἔρθῃς δὲν ἔρθῃς
Ἡ ἀπόκριση
Οἱ λύκοι
Τριλογία τοῦ θυμοῦ
Οἱ Καλόγεροι
Ἡ βέργα τοῦ Ζωΐλου
Ὁ ποιητής
Ὁ Δελφικὸς Ὑμνος
Ὀμηρικὸς Ὑμνος
Οἱ Χαιρετισμοὶ τῆς Ἡλιογέννητης
Ὁ θάνατος τῶν Ἀρχαίων
Οἱ πολυθεοί
Ἡ ξενητεμένη
Ἡ νίκη
Ἡ νίκη
Ὁ πιὸ τρανὸς καημὸς μου
Δεξίλεως
Ρόδου Μοσκοβόλημα
Ἐν ἄνθος
Οὐράνια
Ὁ Σάτυρος
Χειμάρρα
ὦ! Πόλη!
Ἰαμβοὶ καὶ Ἀνάπαιστοι
Βραδινὴ Φωτιά
Δυὸ Μάτια
Ἡ Ἀγάπη μας...

Στή γυναίκα μου
Τὰ σκολειὰ χτίστε
Ἀγορά
Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ δέντρα
Τὰ Φτερά
Ἡδονισμός
...στή Μαίρη Κουτσούρη...
Δεκατετράστιχο [69]
Δεκατετράστιχο [126]
Ποίημα για τον Καραϊσκάκη
Σ' αὐτὸν τὸ λάκκο 3
Ὅταν ἤμουνα Βασιλιάς...
Τὸ χάρισμα
Ἔστερ' ἀπὸ τὴ ζωὴ
Ὁ Ὀλυμπιακὸς Ὑμνος
Πάει καὶ τὸ Λίγο Φῶς...
Τὸ Διαμαντένιο τοῦ Ὁρθροῦ μου...
Τὸ Φάντασμα
Ἔμνος τῶν Αἰώνων
Ὡ Πηνελόπη, Ἀγρύπνησα...
Ἔρχομ' Ἐγώ...
«Σατυρικὰ γυμνάσματα», δεύτερη σειρά
Σταλμένο τοῦ ποιητῆ Λ. Μαβίλη
Μικρούλα
Ὁ γκρεμιστὴς
Βραχώρι
Χριστούγεννα
Ὁ ἑλληνικὸς ὕμνος Mistral (βραβεῖο Νόμπελ λογοτεχνίας 1904)
μετάφραση: Κωνσταντῖνος Παλαμᾶς

Ὁ Διγενὴς κι ὁ Χάροντας

Καβάλλα πάει ὁ Χάροντας
τὸν Διγενῆ στὸν Ἄδη,

κι ἄλλους μαζί... Κλαίει, δέρονται
τ' ἀνθρώπινο κοπάδι.

Καὶ τοὺς κρατεῖ στοῦ ἀλόγου του
δεμένους στὰ καπούλια,
τῆς λεβεντιᾶς τὸν ἄνεμο,
τῆς ὁμορφιάς τὴν πούλια.

Καὶ σὰ νὰ μὴν τὸν πάτησε
τοῦ Χάρου τὸ ποδάρι
ὁ Ἀκρίτας μόνο ἀτάραχα
κοιτάει τὸν καβαλλάρη.

«Ὁ Ἀκρίτας εἶμαι, Χάροντα
δὲν περνῶ μὲ τὰ χρόνια.
Μ' ἄγγιξες καὶ δὲ μ' ἔνοιωσες
στὰ μαρμαρένια ἀλώνια;

Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀκατάλυτη
ψυχὴ τῶν Σαλαμίνων,
στὴν Ἐφτάλοφην ἔφερα
τὸ σπαθὶ τῶν Ἑλλήνων.

Δὲ χάνομαι στὰ Τάρταρα,
μονάχα ξαποσταίνω,
στὴ ζωὴ ξαναφαίνομαι
καὶ λαοὺς ἀνασταίνω!»

Δόξα στὸ Μεσολόγγι

*(1926, ἀπαγγέλθηκε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ποιητὴ,
στὴν 100ῃ ἐπέτειο τῆς Ἐξόδου στὸ Μεσολόγγι - ἀπόσπασμα)*

Γῆ, τοὺς ξάστερους πάντοτε οὐρανοὺς μου
Κάθε λογιῆς κόσμοι ἀστρικοὶ πλουμίζουν,
Ἄστρα ποὺ σβύνουν καὶ ποὺ πέφτουν, ἄστρα
Ποὺ τρεμοφέγγουν,

Πλανήτες, φωτοσύνεφα, κομήτες,
Φῶτα χλωμά και φῶτα θάμπωμα, ἥλιοι,
Πῆς τὰ μαργαριτάρια και χρυσάφια,
Πῆς τὰ διαμάντια.

Μὰ ἐσύ, ρουμπίνι ἀπ' τοὺς ἀχνοὺς δεμένο
Μαρτυρικῶν και ἡρωικῶν αἱμάτων.
Στὸν οὐρανὸ τῆς πλάσης, καθὼς εἶναι τοῦ πόλου τὸ ἄστρο,
Τοῦ πόλου τὸ ἄστρο ἐσὺ στοὺς οὐρανοὺς μου

Τῆς Δόξας, δόξα, ὦ Γῆ! Τὸ Μισολόγγι:
Κι' οἱ μὲ ὀνόματα μύρια γνωρισμένοι
Κόσμο μου ποὺ εἶναι
Κι' οἱ ἀπὸ σπαθιοῦ καταχτητές, και οἱ δάφνες

Τῶν πολεμάρχων οἱ αἱματοβαμμένες,
Κι' οἱ Ἀλέξαντροι
Κι' οἱ Ἐφτάλοφες και οἱ Νίκες
Και οἱ Σαλαμῖνες,

Και μὲ τις ἱστορίες οἱ πολιτεῖες
Και στόματα χρυσὰ και οἱ Κυβερνήτες
Κι' οἱ Ἡράκλειτοι τοῦ Λόγου και τῆς Τέχνης
παντοῦ κι' οἱ Αἰσχύλοι,

Ἀνήμποροι ὅπως κι' ἂν σταθοῦν μπροστά σου,
Και σὲ μιᾶς τρίχας ἤσκιο νὰ θολώσουν
Τὴν ξεκομμένη ἀπ' τοῦ Κυρίου τὴν ὄψη
Φεγγοβολιά σου.

Μισολόγγι. Χαρὰ τῆς ἱστορίας,
Γῆ ἐπαγγελμένη. Πᾶνε ἕκατὸ χρόνια,
Κι' ἄς πᾶνε. Ἡ θύμηση ἄχρονη μπροστά σου
Θὰ γονατίζει.

Τὸ Τραγούδι τοῦ Σταυροῦ

Κ' ἔγυρ' Ἐκεῖνος τὸ ἄχραντο κεφάλι και ξεψύχησε
στὸ μαῦρο τὸ κορμί μου ἀπάνου·

ἄστρα γινήκαν τὰ καρφιά τοῦ μαρτυρίου του, ἄστραφα
Κι ἀπὸ τὰ χιόνια πιὸ λευκὸς τὰ αἰώνια τοῦ Λιβάνου.

Οἱ καταφρονεμένοι μ' ἀγκαλιάσανε
καὶ σὰ βουνὰ καὶ σὰ Θαβῶρ ὑψώθηκαν ἐμπρὸς μου·
οἱ δυνατοὶ τοῦ κόσμου μὲ κατὰτρεξαν
γονάτισα στὸν ἥσκιό μου τοὺς δυνατοὺς τοῦ κόσμου.

Τὸν κόσμον ἂν ἐμαρμάρωσα, τὸν κόσμον τὸν ἀνάστησα,
στὰ πόδια μου ἄγγελοι οἱ Καιροί, γύρω μου σκλάβες οἱ ὼρες.
Δείχνω μία μυστικὴ Χαναὰν στὰ γαλανὰ ὑπερκόσμια·
μὰ ἐδῶ πατρίδες πάναγνες εἶσασι· ἐσεῖς, τρεῖς Χῶρες!

Ὡ πρώτη ἐσύ, Ἱερουσαλήμ! τοῦ βασιλιᾶ προφήτη σου
μικρὴ εἶν' ἡ ἄρπα γιὰ νὰ εἰπῇ τῇ νέᾳ μεγαλωσύνη.
Τοῦ Σολομῶντα σου ὁ ναὸς μ' ἀντίκρουσε, καὶ ράγισε·
καινούργια δόξα ντύθηκαν τῆς Ἰουδαίας οἱ κρίνοι.

Κ' ὕστερα ὑψώθηκα σ' ἐσένα, ὦ Πόλη, ἐφτάλοφο ὄραμα,
κ' ἔγινε φῶς τῶν οὐρανῶν, τὸ θαῦμα τοῦ Ἰορδάνη,
τοὺς Κωνσταντίνους φώτισα καὶ τοὺς Ἡράκλειους δόξασα,
καὶ τρικυμίες δὲν ἔσβησαν ἐμέ, μηδὲ Σουλτάνοι.

Καὶ ὕστερα, ταξιδευτής, ἦρθα σ' ἐσένα, ἀσύγκριτη,
Ἀθήνα, τῶν ὠραίων πηγῇ, τῶν ἐθνικῶν κορῶνα,
τὸν ἄγνωστο ἔφερα Θεό, καί, ἀπόκοτος, ἀψήφησα
τὴν πολεμόχαρη Παλλάδα μέσ' τὸν Παρθενῶνα.

Καὶ γνώρισα τοὺς ἰλαροὺς θεοὺς καὶ στεφανώθηκα
τὴν ἀγριλιὰ τῆς Ἀττικῆς, τῇ δάφνῃ ἀπ' τὴν Ἑλλάδα,
καὶ ὦ λόγος πρωταγροίκτης! τοῦ Γολγοθᾶ τὸ σύγνεφο
πῆρε τὴν ἄσπρη ὀμηρικὴ τοῦ Ὀλύμπου λαμπεράδα.

Τὰ εἰδῶλα τ' ἀφρόντιστα καὶ τὰ πασίχαρα ἔφυγαν,
ἀλλ' οὔτε πιά μεθάει τῇ γῇ τὸ ἀσκητικὸ μεθύσι,
ἄς λάμπῃ ἡ μυστικὴ χαρὰ στὰ γαλανὰ ὑπερκόσμια·
εἶν' ἐδῶ κάπου μιὰ ζωή, καὶ εἶν' ἄξια γιὰ νὰ ζήσῃ.

Μὲ τὰ κλαδιὰ τῆς φοινικιάς νέα ὡσαννὰ λαχτάρισα
σ' ἔσένα, ὦ Γῆ Πανάγια καὶ ὦ πρώτη μου πατρίδα.
Σ' ἔσὲ γυρνῶ, Ἱερουσαλήμ, κ' ἓνα τραγούδι φέρνω σου
εἶναι πλασμένο ἀπὸ ψυχὴ καὶ ἀπὸ φωνὴ Ἑλληνίδα!

[1913]

Ἡ Κασσιανή

Κύριε, γυναίκα ἀμαρτωλή, πολλά,
πολλά, θολά, βαριά τὰ κρίματά μου.
Μά, ὦ Κύριε, πῶς ἢ θεότης Σου μιᾶ
μέσ' στήν καρδιά μου!

Κύριε, προτοῦ Σὲ κρύψ' ἢ ἐντάφια γῆ
ἀπὸ τῆ δροσαυγῆ λουλούδια πῆρα
κι ἀπ' τῆς λατρείας τὴν τρισβαθὴ πηγὴ
Σοῦ φέρνω μύρα.

Οἶστρος μὲ σέρνει ἀκολασίας... Νυχτιά,
σκοτάδι ἀφέγγαρο, ἀναστρο μὲ ζώνει,
τὸ σκοτάδι τῆς ἀμαρτίας φωτιά
μὲ καίει, μὲ λιώνει.

Ἐσὺ ποὺ ἀπὸ τὰ πέλαα τὰ νερὰ
τὰ ὑψώνεις νέφη, πάρε τα, Ἐρωτά μου,
κυλᾶνε, εἶναι ποτάμια φλογερά
τὰ δάκρυά μου.

Γύρε σ' ἐμέ. Ἡ ψυχὴ πῶς πονεῖ!
Δέξου με Ἐσὺ ποὺ δέχτηκες καὶ γείραν
ἄφραστα ὡς ἐδῶ κάτου οἱ οὐρανοί.
καὶ σάρκα ἐπῆραν.

Στ' ἄχραντά Σου τὰ πόδια, βασιλιᾶ
μου Ἐσὺ θὰ πέσω καὶ θὰ στὰ φιλήσω,
καὶ μὲ τῆς κεφαλῆς μου τὰ μαλλιά
θὰ στὰ σφουγγίσω.

Τ' ἄκουσεν ἡ Εὐὰ μέσ' στὸ ἀποσπερνὸ
τῆς παράδεισος φῶς ν' ἀντιχτυπᾶνε,
κι ἀλαφιασμένη κρύφτηκε... Πονῶ,
σῶσε, ἔλεος κάνε.

Ψυχοσῶστ', οἱ ἁμαρτίες μου λαός,
Τὰ ἀξεδιάλυτα ποιὸς θὰ ξεδιαλύση;
Ἀμέτρητό Σου τὸ ἔλεος, ὁ Θεός!
Ἄβυσσο ἢ κρίση.

Μυστικὴ Παράκληση

Δέσποινα,
κανένα φόρεμα τῆ γύμνια μου
δὲ φτάνει νὰ σκεπάση,
ἢ μοναξιά μου εἶναι σὰν τ' ἄδειο, σὰν τ' ἀλόγιστο
χυμένο προτοῦ νᾶρθη ἢ πλάση,
ἢ ἀρρώστια μου βογγάει σὰν τὰ μεγάλα δάση
καθὼς τὰ δέρνει ἢ μπόρα.

Ἦρθεν ἡ ὥρα ἢ φοβερή, ὦχ! ἦρθε ἡ ὥρα.

Ἐσὺ παρθένα, ἐσὺ μητέρα,
κι ἀπὸ δροσιά, κι ἀπὸ κελαΐδισμα
στάλα τοῦ αἰθέρα,
ἦρθεν ἡ ὥρα ἢ φοβερή, ὦχ! ἦρθε ἡ ὥρα.

Πρόστρεξε, Μυροφόρα,
μονάχα Ἐσένα πίστεψα
καὶ λάτρεψα μονάχα Ἐσένα
ἀπὸ τὰ πρωτινὰ γλυκοχαράματα
κι ὡς τώρα μὲς στὰ αἱματοστάλαχτα
μιᾶς ὠργισμένης δύσης.

Δέσποινα, στήριξε μ' Ἐσὺ καὶ μὴ μ' ἀφήσης.

Δέσποινα,
βῆμα δὲν ἔχω μήτε φτέρωμα,
μὲ γονατίζει τὸ στοιχειὸ τῆς θλίψης.

Ἐψώσου ποιός μου λέει; δὲ δύναμαι,
δύνασαι κάτου Ἐσὺ ὡς ἐμὲ νὰ σκύψης;

Ῥίξε ἀπὸ πάνου σου,
στοὺς ἀθανάτους τη θεόπρεπη
παράτησε ἀλουργίδα τοῦ Ὀλύμπου,
ἔλα, κατέβα ὀλόγυμνη, βαφτίσου
στὸν Ἰορδάνη τοῦ δακρύου,
κι ὕστερα κρύψε τὸ τρανὸ κορμὶ τὸ ἡλιόχαρο
στὴ σκέπη τῆ γαλάζια της Ἀειπάρθενης,
ποὺ εἶν' ἡ χαρὰ τῶν ἀσκητῶν καὶ τῶν μαρτύρων.

Δὲν εἶσ' Ἐσὺ τῶν ἐθνικῶν ἡδονολάστρα ἡ Μοῦσα,
τῆς πλαστικῆς καὶ τῆς σκληρῆς
χαρᾶς δὲν εἶσαι ἡ Πιερίδα,
τοῦ σπλάχνου τοῦ τρανοῦ βαθιογάλανη
φορεῖς Ἐσὺ πορφύρα
κι ἀπὸ τοῦ θρήνου κατεβαίνεις τὴν πατρίδα.

Ἄ! δείξου στὸ μικρὸ καὶ τὸν ἀνήμπορο,
καὶ δείξου καθὼς δείχνεσαι στοὺς ταπεινοὺς,
καὶ φτάσε καθὼς φτάνει στοὺς ἀμαρτωλοὺς,
καὶ δείξου καθὼς δείχνεται στοὺς σκλάβους
ἡ Ἁγία Λεοῦσα.

Ἄκου, ἓνα-σκούσμα τὸν ἀέρα σπάρραξε·
Ποιὸς κλαίει;
Κοίτα, βροχὴ ἀπὸ λάβα βρέχει ἓνας θειφότοπος·
τί κλαίει;
Ἐλα κοντά, ἓνας ἥσκιος ἀργοσάλεψε,
καὶ λέει:
Τοῦ τραγουδιοῦ σου δὲ γυρεύω πιά τὸ θρίαμβο,
μηδὲ τὸν κόσμο τὸν ὀλάκριβο, τὴ Λύρα,
μηδὲ τὴ μοίρα
τοῦ δοξασμένου διαλεχτοῦ σου, Δέσποινα!

Λυπήσου,
καὶ πλάσε μου,

καὶ στείλε μου ἕναν ὕπνο ἤσυχο ἤσυχο,
μὲ τοῦ παιδιοῦ τὸ γλυκανάσασμα,
μαζί μου.

ὦ λιγοστοί, ὦ διαλεχτοί!

ὦ λιγοστοὶ κι ὦ διαλεχτοὶ κι ἀρίφνητοι αὔριο ἴσως!

Εἶναι μία ἀλήθεια κάτου ἐδῶ πού τὴ χτυπάει τὸ μίσος,

εἶν' ἐδῶ πέρα μία Ὅμορφιά πού ἡ καταφρόνια δένει,

κι εἶν' ἐδῶ πέρα μία Ἀρετὴ δειλὴ καὶ ντροπιασμένη.

ὦ νέοι, ὦ πρωτοξύπνητοι στὸ φῶς, χαρὲς τ' Ἀπρίλη,

ἀπὸ τοὺς πράσινους κορμούς γινοντ' οἱ ἄσπροι στύλοι!

Στὴ χώρα ἐσεῖς οἱ λειτουργοὶ κι οἱ λατρευτάδες εἶστε·

δὲ φτάνει· ἐμπρός! γιὰ τοὺς Θεούς, ὦ νέοι, πολεμεῖστε.

Στὴ Νεολαία μας

Αὐτὸ κρατᾶει ἀνάλαφρο μὲς στὴν ἀνεμοζάλη
τὸ ἀπὸ τοῦ κόσμου τὴ βοή πρεσβυτικὸ κεφάλι,
αὐτὸ τὸ λόγο θὰ σᾶς πῶ, δὲν ἔχω ἄλλο κανένα:
Μεθύστε μὲ τ' ἀθάνατο κρασί τοῦ Εἰκοσιένα.

1η Νοεμβρίου 1940

Ἡ ἐλήα

Εἶμαι τοῦ ἡλίου ἡ θυγατέρα
ἡ πιὸ ἀπ' ὅλες χαϊδευτή,
κι ἡ τόση ἀγάπη τοῦ πατέρα
σ' αὐτὸν τὸν κόσμο μὲ κρατεῖ.

Ὅσο νὰ γύρω νεκρωμένη
αὐτὸν τὸ μάτι μου ζητεῖ.

Εἶμαι ἡ ἐλήα ἡ τιμημένη.

Ὅπου κι ἂν λάχω κατοικία
δὲ μοῦ ἀπολείπουν οἱ καρποὶ
ὡς τὰ βαθιά μου γηρατεία
δὲν βρίσκω στὴ δουλειὰ ντροπή.
Μ' ἔχει ὁ Θεὸς εὐλογημένη
κι εἶμαι γεμάτη προκοπή.
Εἶμαι ἢ ἐληά ἢ τιμημένη.

Φρίκη κι ἐρμιά, νερὰ καὶ σκόπη
τὴν γὴν ἐθάψαν μιὰ φορά...
Πράσινη αὐγὴ μὲ φέρνει πρώτη
στὸ Νῶε ἢ περιστερά.
Ὅλης τῆς γῆς εἶχα γραμμένη
τὴν ἐμορφάδα καὶ χαρά.
Εἶμαι ἢ ἐληά ἢ τιμημένη.

Ἐδῶ στὸν ἥσκιο μ' ἀποκάτου
ἦρθ' ὁ Χριστὸς ν' ἀναπαυθεῖ,
κι ἀκούστηκε ἡ γλυκεῖα λαλιά του
λίγο προτοῦ νὰ σταυρωθεῖ.
Τὸ δάκρυ του, δροσιὰ ἁγιασμένη,
ἔχει στὴ ρίζα μου χυθεῖ.
Εἶμαι ἢ ἐληά ἢ τιμημένη.

Καὶ φῶς πραότατο χαρίζω
ἐγὼ στὴν ἄγρια νυχτιά,
τὸν πλοῦτο πιά δὲν τὸ φωτίζω,
σὺ μ' εὐλογεῖς φτωχολογιά.
Κι ἂν ἀπ' τὸν ἄνθρωπο διωγμένη,
μὰ φέγγω ἐμπρὸς στὴν Παναγιά.
Εἶμαι ἢ ἐληά ἢ τιμημένη.

Τὸ σπίτι πού γεννήθηκα

Τὸ σπίτι πού γεννήθηκα κι ἄς τὸ πατοῦν οἱ ξένοι,
στοιχειὸ εἶναι καὶ μὲ προσκαλεῖ ψυχὴ, καὶ μὲ προσμένει.

Τὸ σπίτι πού γεννήθηκα ἴδιο στήν ἴδια στράτα
στὰ μάτια μου ὄλο ὑψώνεται καί μ' ὄλα του τὰ νιάτα.

Τὸ σπίτι, ἄς τοῦ νοθέψανε τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα·
καὶ ἀνόθευτο καὶ ἀχάλαστο, καὶ μὲ προσμένει ἀκόμα.

Θέλω νὰ χτίσω ἓνα σπιτάκι

Θέλω νὰ χτίσω ἓνα σπιτάκι
στή μοναξιά καὶ στή σιωπή.
Ξέρω μιὰ πράσινη ραχούλα...
Δὲ θὰ τὸ χτίσω ἐκεῖ.

Ξέρω στή χώρα τὴ μεγάλη
τὸν πλούσιο δρόμο τὸν πλατύ,
μὲ τὰ παλάτια καὶ τοὺς κήπους...
Δὲ θὰ τὸ χτίσω ἐκεῖ.

Ξέρω τὸ πρόσχαρο ἀκρογιάλι,
ὄλο τὸ κῦμα τὸ φιλεῖ,
κρινόσπαρτη εἶναι ἡ ἀμμουδιά του...
Δὲ θὰ τὸ χτίσω ἐκεῖ.

Ἀτέλειωτη τραβάει μιὰ στράτα,
σκίζει μιὰ χέρσα ἀπλοχωριά,
σκληρὰ τὴ δέρνει τὸ ἀγριοκαίρι
κι ὁ λίβας τὴ χτυπᾷ.

Μιὰ στράτα χιλιοπατημένη,
τὸν καβαλλάρη νηστικό,
τὸν πεζοδρόμο διψασμένο
θάφτει στὸν κουρνιαχτό.

Ἐκεῖ τὸ σπίτι μου θὰ χτίσω
μὲ μιὰ βρυσούλα στήν αὐλή,
πάντα ἡ γωνιά του θὰ καπνίζει
κι ἡ θύρα του θ'ἄναι ἀνοιχτή.

Τὸ καλοκαίρι

Ὁ κόσμος λάμπει
σὰν ἓνα ἀστέρι,
βουνὰ καὶ κάμποι,
δένδρα, νερά,
γιορτάζουν πάλι,
καθὼς προβάλει
τὸ καλοκαίρι.
Θεοῦ χαρά!

Φωνοῦλες γέλια
φέρνει τ' ἀγέρι
μέσ' ἀπ' τ' ἀμπέλια
τὰ καρπερά.
Παιδιὰ ἀγγελούδια
ψέλνουν τραγούδια
στὸ καλοκαίρι.
Θεοῦ χαρά!

Τὴν ὥρα τούτη
σκορπᾶ ἓνα χέρι
χάδια καὶ πλούτη,
κι ἡ γῆ φορᾶ,
σὰν μιὰ πορφύρα.
Ζωῆς πλημμύρα
τὸ καλοκαίρι.
Θεοῦ χαρά!

Ἡ φύσις πέρα
ᾧ νέοι καὶ γέροι,
σὰ μιὰ μητέρα
μᾶς καρτερᾶ.
Ἡ φύσις ὅλη
σὰν περιβόλι
τὸ καλοκαίρι.
Θεοῦ χαρά!

Μιὰ πίκρα

Τὰ πρῶτα μου χρόνια τ' ἀξέχαστα τ' ἄζησα
κοντὰ στ' ἀκρογιάλι,
στή θάλασσα ἐκεῖ τὴ ρηχὴ καὶ τὴν ἡμερὴ,
στή θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατιά, τὴ μεγάλη.

Καὶ κάθε φορὰ πὺ μπροστά μου ἡ πρωτάνθιστη
ζωούλα προβάλλει,
καὶ βλέπω τὰ ὄνειράτα κι ἀκούω τὰ μιλήματα
τῶν πρώτων μου χρόνων κοντὰ στὸ ἀκρογιάλι,

στενάξεις καρδιά μου τὸ ἴδιο ἀναστέναγμα:
Νὰ ζοῦσα καὶ πάλι
στή θάλασσα ἐκεῖ τὴ ρηχὴ καὶ τὴν ἡμερὴ,
στή θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατιά, τὴ μεγάλη.

Μιὰ μένα εἶναι ἡ μοίρα μου, μιὰ μένα εἶν' ἡ χάρη μου,
δὲν γνώρισα κι ἄλλη:
Μιὰ θάλασσα μέσα μου σὰ λίμνη γλυκόστρωτη
καὶ σὰν ὠκιστὸς ἀνοιχτὴ καὶ μεγάλη.

Καὶ νά! μέσ' στὸν ὕπνο μου τὴν ἔφερε τ' ὄνειρο
κοντὰ μου καὶ πάλι
τὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴ ρηχὴ καὶ τὴν ἡμερὴ,
τὴ θάλασσα ἐκεῖ τὴν πλατιά, τὴ μεγάλη.

Κι ἐμέ, τρισαλίμονο! μιὰ πίκρα μὲ πίκραινει,
μιὰ πίκρα μεγάλη,
καὶ δὲ μοῦ τὴ γλύκαινεις πανώριο ξαγνάντεμα
τῆς πρώτης λαχτάρας μου, καλὸ μου ἀκρογιάλι!

Ποιὰ τάχα φουρτούνα φουρτούνιαζε μέσα μου
καὶ ποιὰ ἀνεμοζάλη,
πὺ δὲ μοῦ τὴν κοίμιζες καὶ δὲν τὴν ἀνάπαυες,
πανώριο ξαγνάντεμα κοντὰ στ' ἀκρογιάλι;

Μιὰ πίκρα εἶν' ἀμίλητη, μιὰ πίκρα εἶν' ἀξήγητη,
μιὰ πίκρα μεγάλη,

ἢ πίκρα πού εἶν' ἄσβηστη καὶ μέσ' τὸν παράδεισο
τῶν πρώτων μας χρόνων κοντὰ στὸ ἀκρογιάλι.

Καημοὶ τῆς Λιμνοθάλασσας, 1912

Τὸ πανηγύρι στὰ σπάρτα

Γιὰ κοίτα πέρα καὶ μακριὰ τὶ πανηγύρι
πού πλέκουν τὰ χρυσὰ τὰ σπάρτα στὸ λιβάδι!
Στὸ πανηγύρι τὸ πανεύοσμο ἀπ' τὰ σπάρτα
μὲ τὴ γλυκιὰν ἀνατολὴ γλυκοξυπνώνοντας
νὰ τρέξω βούλομαι κι ἐγὼ στὸ πανηγύρι,
θησαυριστὴς νὰ κλείσω μὲς τὴν ἀγκαλιά μου
σωροὺς τὰ ξανθολούλουδα καὶ τὰ δροσάνθια,
κι ὅλο τὸ θησαυρὸ νὰ τονε σπαταλέψω
στὰ πόδια τῆς ἀγάπης μου καὶ τῆς κυρᾶς μου.
Ὅμως βαθιὰ εἶναι τὸ ξανθόσπαρτο λιβάδι.
Κι ὅπως μιᾶς πρόσχαρης ζωῆς εἴκοσι χρόνων
κόβει τὸ λευκοστόλισμα θανάτου λύπη,
ἔτσι τὸν ἀκοπο γοργὸ μου κόβει δρόμο
ἀτέλειωτος ἀνάμεσα ξεφυτρωμένος
ὁ κακὸς δρόμος μὲς τὰ βάλτα καὶ στὰ βούρλα.
Τ' ἀγκαθερὰ φυτὰ ξεσκίζουνε σὰ νύχια
καὶ σὰν τὰ ξόβεργα τὸ χῶμα παγιδεύει
τοῦ κάμπου τοῦ κακοῦ στὰ βούρλα καὶ στὰ βάλτα,
ἐκεῖ πού στὸ φλογόβολο τὸ ἀψὺ τοῦ ἡλίου
(ποῦ δρόσος μιᾶς πνοῆς; ποῦ σκέπασμα ἑνὸς δέντρου;)
σὰν ἀστραπὴ ἀργυρὴ χτυπάει τὰ μάτια ἢ ἄρμη.
Λιγοψυχῶ, λυγίζομαι, παραστρατίζω,
κι ἀποκάνω καὶ πέφτω, κι ἀποκαρωμένος
νοιώθω στὸ μέτωπο τ' ἀγκάθια, καὶ στὰ χεῖλια
νοιώθω τὴν πίκρα τῆς ἀρμύρας, καὶ στὰ χέρια
νοιώθω τὴ γλίνα τῆς νοτιᾶς, καὶ στὰ ποδάρια
νοιώθω τὸ φίλημα τοῦ βάλτου, καὶ στὰ στήθη
νοιώθω τὸ χάιδεμα τοῦ βούρλου, νοιώθω ἐντός μου

τὴ μοίρα τοῦ γυμνοῦ καὶ τ' ἀνήμπορου κόσμου.
(ὦ! ποῦ εἶσαι, ἀγάπη καὶ κυρά μου;) Καὶ σὲ βάρη
δειλινῶν πορφυρῶν, πλούσια ζωγραφισμένων,
τὸ πανηγύρι ποῦ χρυσὰ τὰ σπάρτα πλέκουν,
τὸ πανηγύρι τὸ πανεύοσμο στὰ σπάρτα,
μὲ βλέπει, μὲ καλεῖ, καὶ μὲ προσμένει ἀκόμα.

Ὅσο περνᾶν τὰ χρόνια μου

Ὅσο περνᾶν τὰ χρόνια μου
κι ὅσο περνᾶ μὲ κεῖνα
τόσο γλυκὰ τριγύρω μου
μοσκοβολᾶν τὰ κρίνα
τῶν πρωτινῶν ἀπρίληδων...
Τὰ παιδικίσια χρόνια
μοῦ κελαηδοῦν ἀηδόνια
σὲ νύχτες καὶ σ' ἐρμιές.

Καλῶς τα τὰ χριστόψωμα
καλῶς τον Ἄι Βασίλη!
Παιδάκια μὲ τὰ κάλαντα
στὰ λυγερόχηρα χεῖλη
σὰ μυστικὸ ξημέρωμα
τοῦ λιβανιοῦ οἱ ἀχνάδες.
Ἄναψαν οἱ λαμπάδες
κι ἀστράψαν οἱ ἐκκλησιές.

Καλῶς τα τὰ σπιτιάτικα
μεθυστικὰ γιορτάσια!
Στὰ μάτια τοῦ μισόκοπου
μαγιάτικα κεράσια
ροδίζουν καὶ σταλάζουνε
δροσιὰ καὶ γλύκα· ὦ! πόσο!
Πεινῶ καὶ πάω ν' ἀπλώσω
τὰ χέρια πρὸς αὐτά.

Γύριζε

«Γύριζε, μὴ σταθῆς ποτέ, ρίζε μας πέτρα μαύρη,
ὁ ψεύτης εἶδωλο εἶν' ἐδῶ, τὸ προσκυνᾶ ἢ πλεμπάγια,
ἢ Ἀλήθεια τόπο νὰ σταθῆ μιὰ σπιθαμὴ δὲ θᾶβρη.
Ἀλάργα. Μόρα τῆς ψυχῆς τῆς χώρας τὰ μουράγια.
Ἄπο θαμποὺς ντερβίσηδες καὶ στέρφους μανταρίνους
κι ἀπὸ τοὺς χαλκοπράσινους ἢ Πολιτεία πατιέται.
Χαρὰ στοὺς χασομέρηδες! Χαρὰ στοὺς ἀρλεκίνους!
Σκλάβος ξανάσκυψε ὁ ρωμιὸς καὶ δασκαλοκρατιέται.
Δὲν ἔχεις, Ὀλυμπε, θεοὺς, μηδὲ λεβέντες ἢ Ὅσσα,
ραγιάδες ἔχεις, μάννα γῆ, σκυφτοὺς γιὰ τὸ χαράτσι,
κούφιοι καὶ ὀκνοὶ καταφρονοῦν τὴ θεία τραχιά σου γλώσσα,
τῶν Εὐρωπαίων περιγελᾶ καὶ τῶν ἀρχαίων παλιάτσοι.
Καὶ δημοκόποι Κλέωνες καὶ λογοκόποι Ζώιοι,
καὶ Μαμμωνᾶδες βάρβαροι, καὶ χαῦνοι λεβαντίνοι.
λύκοι, ὦ κοπάδια, οἱ πιστικοὶ καὶ ψωριασμένοι οἱ σκύλοι
κι οἱ χαροκόποι ἀδιάντροποι καὶ πόρνη ἢ Ρωμισσύνη!»
(1908)

Ἀνατολή

Γιαννιώτικα, σμυρνιώτικα, πολίτικα,
μακρόσυρτα τραγούδια ἀνατολίτικα,
λυπητερά,
πῶς ἡ ψυχὴ μου σέρνεται μαζί σας!
Εἶναι χυμένη ἀπὸ τὴ μουσικὴ σας
καὶ πάει μὲ τὰ δικά σας τὰ φτερά.

Σᾶς γέννησε καὶ μέσα σας μιλάει
καὶ βογγάει καὶ βαριά μοσκοβολάει
μία μάννα· καίει τὸ λάγνο της φιλί,
κ' εἶναι τῆς Μοίρας λάτρισσα καὶ τρέμει,
ψυχὴ ὅλη σάρκα, σκλάβα σὲ χαρέμι,
ἢ λαγγεμένη Ἀνατολή.

Μέσα σας κλαίει τὸ μαῦρο φτωχολόι,
κι ὅλο σας, κ' ἡ χαρὰ σας, μοιρολόι
πικρὸ κι ἀργό.

Μαῦρος, φτωχὸς καὶ σκλάβος καὶ ἀκαμάτης,
στενόκαρδος, ἀδούλευτος, διαβάτης
μ' ἔσᾱς κ' ἐγώ.

Στὸ γιαλὸ πού τοῦ φύγαν τὰ καῖκια,
καὶ τοῦ μείναν τὰ κρίνα καὶ τὰ φύκια,
στ' ὄνειρο τοῦ πελάου καὶ τ' οὐρανοῦ,
ἀνεργη τῆ ζωῆ νὰ ζοῦσα κ' ἔρμη,
βουβός, χωρὶς καμιᾶς φροντίδας θέρμη,
μὲ τόσο νοῦ,

ὅσος φτάνει σὰ δέντρο γιὰ νὰ στέκει
καὶ καπνιστῆς μὲ τὸν καπνὸ νὰ πλέκω
δαχτυλιδάκια γαλανά·
καὶ κάποτε τὸ στόμα νὰ σαλεύω
κι ἀπάνω του νὰ ξαναζωντανεύει
τὸν καημὸ πού βαριά σᾱς τυραννᾶ.

Κι ὅλο ἀρχίζει, γυρίζει, δὲν τελειώνει,
καὶ μία φυλὴ ζῆ μέσα σας καὶ λιώνει.
Καὶ μία ζωὴ δεμένη σπαρταρᾶ,
γιαννιώτικα, σμυρνιώτικα, πολιτικά,
μακρόσυρτα τραγούδια ἀνατολίτικα,
λυπητερά.

Ἡ ἀσάλευτη ζωὴ

Καὶ τ' ἄγαλμα ἀγωνίστηκα γιὰ τὸ ναὸ νὰ πλάσω
στὴν πέτρα τῆ δικῆ μου ἀπάνω,
καὶ νὰ τὸ στήσω ὀλόγυμνο, καὶ νὰ περάσω,
καὶ νὰ περάσω, δίχως νὰ πεθάνω.

καὶ τό 'πλασα. Κ' οἱ ἄνθρωποι, στενοὶ προσκυνητάδες
στὰ ξόανα τ' ἄπλαστα μπροστὰ καὶ τὰ κακοντυμένα,
θυμοῦ γρικῆσαν τίναγμα καὶ φόβου ἀνατριχάδες,
κ' εἶδανε σὰν ἀντίμαχους καὶ τ' ἄγαλμα κ' ἐμένα.

Καὶ τ' ἄγαλμα στὰ κύμβαλα, κ' ἐμὲ στὴν ἔξορία.
Καὶ πρὸς τὰ ξένα τραβήξα τὸ γοργοπέρασμά μου
καὶ πρὶν τραβήξω, πρόσφερα παράξενη θυσία
ἔσκαψα λάκκο, κ' ἔθαψα στὸ λάκκο τ' ἄγαλμά μου.

Καὶ τοῦ ψιθύρησα: «Ἄφαντο βυθίσου αὐτοῦ καὶ ζῆσε
μὲ τὰ βαθιὰ ριζώματα καὶ μὲ τ' ἀρχαῖα συντρίμμια,
ὅσο πού νᾶρθ' ἡ ὥρα σου, ἀθάνατ' ἄνθος εἶσαι,
ναὸς νὰ ντύση καρτερεῖ τῆ θεία δική σου γύμνια!»

Καὶ μ' ἓνα στόμα διάπλατο, καὶ μὲ φωνὴ προφήτη,
μίλησ' ὁ λάκκος: «Ναὸς κανεῖς, βάθρο οὔτε, φῶς, τοῦ κάκου.
Γιὰ δῶ, γιὰ κεῖ, γιὰ πουθενὰ τὸ ἄνθος σου, ὦ τεχνίτη!
Κάλλιο γιὰ πάντα νὰ χαθῆ μέσ' στ' ἄψαχτα ἑνὸς λάκκου.

Ποτὲ μὴν ἔρθ' ἡ ὥρα του! Κι ἂν ἔρθη κι ἂν προβάλη,
μεστὸς θὰ λάμπη καὶ ὁ ναὸς ἀπὸ λαὸ ἀγαλμάτων,
τ' ἀγάλματα ἀψεγάδιαστα, κ' οἱ πλάστες τρισμεγάλοι
γύρνα ξανά, βρυκόλακα, στὴ νύχτα τῶν μνημάτων!

Τὸ σήμερα εἶτανε νωρίς, τ' αὔριο ἀργὰ θὰ εἶναι,
δὲ θὰ σοῦ στρέξῃ τ' ὄνειρο, δὲ θάρθ' ἡ αὐγὴ πού θέλεις,
μὲ τὸν καημὸ τ' ἀθανάτου πού δὲν τὸ φτάνεις, μεῖνε,
κυνηγητῆς τοῦ σύγγνεφου, τοῦ ἴσκιου Πραξιτέλης.

Τὰ τωρινὰ καὶ τ' αὐριανὰ, βρόχοι καὶ πέλαγα, ὅλα
σύνεργα τοῦ πνιγμοῦ γιὰ σὲ καὶ ὀράματα τῆς πλάνης
μακρότερη ἀπ' τὴ δόξα σου καὶ μία τοῦ κήπου βιόλα
καὶ θὰ περάσης, μάθε το, καὶ θὰ πεθάνης!»

Κ' ἐγὼ ἀποκρίθηκα: «Ἄς περάσω κι ἄς πεθάνω!
Πλάστης κ' ἐγὼ μ' ὅλο τὸ νοῦ καὶ μ' ὅλη τὴν καρδιά μου
λάκκος κι ἄς φάῃ τὸ πλάσμα μου, ἀπὸ τ' ἀθάνατα ὅλα
μπορεῖ ν' ἀξίζει πιὸ πολὺ τὸ γοργοπέρασμά μου».

1903

Γύρω στὸ ἐφτάστερο τ' ἀμάξι

Γύρω στὸ ἐφτάστερο τ' ἀμάξι
ἀμέτρητοι γιγάντων κόσμοι καὶ θηρίων,
ὁ Γαλαξίας, ἥλιων ὠκεανός, ὁ Ὠρίων,
τὰ Ζώδια, τοῦ Ἀπείρου τέρατα καὶ τρόμοι.

Μουγκρίζει ὁ Λέων στήν ἐρμιὰ τῶν αἰθερίων,
κι ἡ Λύρα παίζει, καὶ σὰν τρόπαιο καὶ ἡ Κόμη
τῆς Βερενίκης δείχνεται, ρυθμοὶ καὶ νόμοι
μέσα στὸ χάος χάνονται τῶν μυστηρίων.

Καὶ μὲ τὸν Ἥλιο Κρόνος, Ἄρης, Γῆ, Ἀφροδίτη,
σέρονται φεύγουν, τρέχουνε κυνηγημένοι
πρὸς τοῦ Ἡρακλῆ τὸ μεγαλόκοσμο μαγνήτη.

Μόνο ἡ ψυχὴ μου, σὰν τὸ πολικὸ τ' ἀστέρι
ἀσάλευτη, ὅμως λαχταρίζοντας προσμένει.
Δὲν ξέρει ἀπὸ ποῦ ἔρχεται, ποῦ πάει δὲν ξέρει.

Πατρίδες

...

Ἐδῶ οὐρανὸς παντοῦ κι ὀλοῦθε ἥλιου ἀχτίνα,
καὶ κάτι ὀλόγυρα σὰν τοῦ Ὑμηττοῦ τὸ μέλι,
βγαίνουν ἀμάραντ' ἀπὸ μάρμαρο τὰ κρίνα,
λάμπει γεννήτρα ἐνὸς Ὀλύμπου ἡ θεία Πεντέλη.

Στὴν ὀμορφιὰ σκοντάβει σκάφτοντας ἡ ἀξίνα,
στὰ σπλάχνα ἀντὶ θνητοὺς θεοὺς κρατᾷ ἡ Κυβέλη,
μενεξεδένιο αἶμα γοργοστάζ' ἡ Ἀθήνα
κάθε πού τῆ χτυπᾷν τοῦ Δειλινοῦ τὰ βέλη.

Τῆς ἱερῆς ἐλιᾶς ἐδῶ ναοὶ καὶ οἱ κάμποι
ἀνάμεσα στὸν ὄχλο ἐδῶ πού ἀργοσαλεύει
καθὼς ἀπάνου σ' ἀσπρολούλουδο μία κάμπη,

ὁ λαὸς τῶν λειψάνων ζῆ καὶ βασιλεύει
χιλιόψυχος, τὸ πνεῦμα καὶ στὸ χῶμα λάμπει,
τὸ νιώθω, μὲ σκοτάδια μέσα μου παλεύει

Ἐκεῖ πού ἀκόμα ζοῦν οἱ Φαίακες τοῦ Ὀμήρου
καὶ σμίγ' ἢ Ἀνατολὴ μ' ἓνα φιλὶ τῆ Δύση,
κι ἀνθεῖ παντοῦ μὲ τὴν ἑλιά τὸ κυπαρίσσι,
βαθύχρωμη στολὴ στὸ γαλανὸ τοῦ Ἀπείρου

...

Πατρίδες! Αἴερας, γῆ, νερό, φωτιά! Στοιχεῖα,
ἀχάλαστα καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος τῶν πλασμάτων,
σὰ θὰ περάσω στὴ γαλήνη τῶν μνημάτων,
θὰ σᾶς ξανάβρω, πρώτη καὶ στερνὴ εὐτυχία!

...1895

Κυμοθόη

- Ποιὸς εἶδε τὴ νεράιδα Κυμοθόη,
τοῦ πέλαου τὴ λαχτάρα καὶ τοῦ ἀφροῦ,
πού εἶν' ἔξω ἀπὸ τὰ πρόσκαιρα τῆς πλάσης
καὶ πέρα ἀπὸ τὰ βρόχια τοῦ καιροῦ;

- Ἐγὼ εἶδα τὴ νεράιδα Κυμοθόη
τῶν πέλαων τὴ χαρὰ καὶ τῶν ἀφρῶν
στὰ πόδια τῆς νὰ σέρνη τὸν Ἀσκραῖο,
τὸν ψάλτη τῶν ἡρώων καὶ τῶν καιρῶν.

- Ποιὸς εἶδε τὴ νεράιδα Κυμοθόη;
τὰ κύματα μαγνήτες καὶ καημοί,
χρυσὰ δελφίνια στὴ φωνὴ τῆς παίζουν
καὶ στὸ κορμί.

- Ἐγὼ εἶδα τὴ νεράιδα Κυμοθόη,
νὰ ξεθάφτη στὴν ἄβυσσο θαφτὸ
τοῦ Βασιλιᾶ τῆς Θούλας τὸ ποτήρι
τ' ὄνειρευτό.

- Ποιὸς εἶδε τὴ νεράιδα Κυμοθόη;
Τὸ πρόσωπό τῆς μιὰ φεγγοβολή,
τὸ φεγγάρι στῆς θάλασσας τοὺς κόρφους
πού τρέμει ἀπάνου τους καὶ τοὺς φιλεῖ.

- Ἐγὼ εἶδα τὴ νεράϊδα Κυμοθόη
νὰ ποτίζῃ τὸ θεῖο τραγουδιστὴ
στοῦ βασιλιᾶ τῆς Θούλας τὸ ποτήρι...
θνητὸς ἢ θεῖος, μακάριος ποῦ θὰ πιεῖ.

Παρνασσός

«...Διπλὲς ἐμένανε οἱ κορφές, διπλὸ καὶ τ' ὄνομά μου,
ὁ γέρος εἶμαι ὁ Παρνασσὸς καὶ ἡ Λιάκουρα ἢ λεβέντρα.
Κι' εἶμαι σὰν ἓνα ἀντρόγενο, κι' εἶμαι σὰν δύο, σὰν ταῖρι
σφιχτοδεμένο ἀχώριστο, μιὰ πλάση κι' ἓνας κόσμος,
π' ὅσο κι' ἂν δείχνονται ἄμοιαστα, τὰ κάνω ἐγὼ καὶ μοιάζουν.
Εἶμαι ἄντρας κόσμος καὶ γυναῖκα πλάση, ἀρχαῖος κόσμος,
νιὸς ἥλιος πάντα στ' οὐρανοῦ τοῦ νοητοῦ τ' ἀστέρια.

...

Κ' οἱ βράχοι εἶναι τὰ κάστρα μου, τὰ ἐλάτια εἶν' ὁ στρατός μου,
καὶ τὰ πουλιά μου εἶν' ὁ λαός, κ' οἱ αἰτοὶ μου οἱ πολεμάρχοι,
Στὴν πιὸ ψηλὴ μου τὴν κορφὴ, στὸ ἀπάτητο Λυκέρι
λάμπει σὰν τὸ ἡλιοπάλατο παλάτι κρυσταλλένιο
καὶ κάθεται ὁ Κατεβατὸς μέσα ταμπουρωμένος
τύραγνος μέσα στὰ στοιχιά, τῶν ἀνεμῶν ὁ δράκος,
καὶ τὸ πρωτοπαλλήκαρο κι' ὁ ἀποκρισάρης μου εἶναι.

...

Ἐγὼ εἶμ' ἀκόμα ὁ Παρνασσός, τώρα κι' Λιάκουρα εἶμαι,
κ' ἐγὼ εἶμαι πάντα ἢ ἐκκλησιᾶ ποῦ σὲ καιρὸ κανένα
δὲν τῆς ἀπόλειψε ὁ Θεὸς μ' ὅποιο ὄνομα ἂν τὸν κράξεις».

Ὕμνος εἰς τὴν Ἀθήνα

Χαρὰ σ' ἐσέ, χώρα λευκὴ καὶ χώρα εὐτυχισμένη!
Καμιὰ χώρα σ' ὅλη τὴ γῆ, καμιὰ στὴν οἰκουμένη
δὲν ἠῦρε τέτοιο φυλαχτὸ σὰν τὸ δικό μου μάτι.
Ἄπ' ἄλλες χῶρες πέρασα γοργὰ - γοργὰ τρεχάτη
καὶ μ' εἶδαν τῆς Ἑλλάδας μου τ' ἀγαπημένα μέρη
σὰν ἀνεμο καὶ σὰν αἶτο καὶ σύννεφο κι' ἀστέρι.

Ὅμως σ' ἐσὲ τὸ θρόνο μου αἰώνια θεμελιώνω
καὶ ρίζωσ' ἢ ἀγάπη μου στὰ χώματά σου μόνο.

Τῆς Ἀθηνᾶς ἀνάλυφο

Πῶς ἀκούμπησες ἄπραγα τὸ δόρυ;
Τῆ φοβερῆ σου περικεφαλαία
βαριά πῶς γέρνεις πρὸς τὸ στῆθος, Κόρη;
Ποιὸς πόνος τόσο εἶναι τρανός, ὦ Ἰδέα,

γιά νὰ σὲ φτάση! Ὀχτροὶ κεραυνοφόροι
δὲν εἶναι γιὰ δικά σου τρόπαια νέα;
Δὲν ὀδηγεῖ στὸ Βράχο σου τὴν πλώρη
τοῦ καραβιοῦ σου πλέον πομπὴ ἀθηναῖα;

Σὲ ταφόπετρα βλέπω νὰ τὴν ἔχη
καρφωμένη μία πίκρα τὴν Παλλάδα.
ὦ! κάτι μέγα, ἀπίστευτο θὰ τρέχη ...

Χαμένη κλαῖς τὴν ἱερὴ σου πόλη
ἢ νεκρὴ μέσ' στὸ μνήμα καὶ τὴν ὄλη
τοῦ τότε καὶ τοῦ τώρα, ὠιμένα! Ἑλλάδα;

1896

Ὁ θάνατος τῆς Μακαρίας

Στῆς Ἀθήνας τὸ χῶμα ὁ Δίας ὁ Ἀγοραῖος
βλέπει τὰ σπλάχνα τοῦ Ἡρακλῆ γονατισμένα
στὸν ἀγγιχτο βωμό του ὀλάρφανα, ἔρμα, ξένα
ὁ Ἀργίτης φοβερός, ἀνήμπορο τὸ χρέος.

Ψυχοπονετικὸς ὁ ρήγας ὁ Ἀθηναῖος,
ἀλλ' ὦ σκληρότατος χρησμὸς ποὺ τρώει τὰ φρένα!
«Ἀπὸ τὸ αἶμα σου, ὦ τρισεύγενη παρθένα,
θὰ νικηθῇ ὁ ἀνίκητος ὀχτροὸς ὁ νέος!»

Κανέννας δὲ σαλεύει, ὦιμέ! παντέρμ' ἡ ὀρφάνια!
Τότε γιομάτη ἀπ' τῶν ἡρώων τὴν περηφάνια,
μιας χώρας κ' ἑνὸς γένους λυτρωτῆς, ὦ θεία

τρισάξια θυγατέρα τοῦ μεγάλου Ἀλκίδη,
φέρνεις τὰ στήθια στῆς θυσίας τὸ λεπίδι,
καὶ τρισελεύτερη πεθαίνεις, Μακαρία!

1896

Ὁ Ναός

Μοῦ πλήγιασαν τὰ γόνατα στὰ μάρμαρά σου,
ὦ τῆς ἀθώρητης θεᾶς ξεχωρισμένε
ναὲ καὶ καταμόναχε, τῆς θεᾶς ποὺ δείχνει
ἀπὸ τοῦ εἶναι τῆς τὴν ἄβυσσο μονάχα
ἐν' ἄγαλμα, καὶ κεῖνο ἀνθρωποκαμωμένο,
μ' ἓνα πέπλο πυκνὸ καὶ κεῖνο σκεπασμένο.
Καὶ θαρρῶ πῶς ξανοίγω μέσ' ἀπὸ τοὺς στύλους
καὶ μέσ' ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς καὶ τοὺς βωμοὺς σου
τὸν Ἴωνα, τὸν δελφικὸ ἱερέα
ν' ἀλλάζῃ τὸ λευκὸ λειτουργικὸ χιτῶνα
μὲ τὸ ραβδί τὸ ροζωτὸ τοῦ στρατοκόπου.
Ἐγὼ δὲν εἶμαι λειτουργός, τοῦ μυστηρίου
τὸ φοβερὸ κλειδί δὲν ἔπιασα, κι ἀκόμα
δὲν ἄγγιξα, δειλὰ ἢ ἀπότολμα, τὴν πύλη
ποὺ φέρνει στῆς ζωῆς τ' ἀγνώριστα Ἐλευσίνια.
Ἄμαρτωλὸς κ' ἐγώ, ναέ, στὰ πλήθη μέσα
τ' ἄμαρτωλὰ ποὺ προσκυνᾶν ἐσέ, μὰ τώρα
μοῦ πλήγιασαν τὰ γόνατα στὰ μάρμαρά σου,
κ' αἰσθάνομαι ἓνα πάγωμα νύχτας ἢ τάφου
ἀγάλια ἀγάλια ἀπάνω μου νὰ σκαρφαλώνῃ
καὶ νὰ τινάξω πολεμῶ τὸ μολυντήρι
τὸ κρύο ἀπὸ τὰ πάνω μου, καὶ λαχταρώντας
ἔξω σέρνω τὰ γόνατα τὰ πληγιασμένα,
ἔξω ἀπ' τοὺς σωριασμένους πάγους θησαυροὺς σου,
κι ἀπὸ τοὺς στύλους σου, ἀπ' τὰ δάση ποὺ μὲ πνίγουν,

στο φῶς τοῦ ἡλίου καὶ στο φέγγος τῆς σελήνης.
Πάει τὸ λιβάνι πιά τῆς προσευχῆς, καὶ πάει
τ' ὀλόχρυσο μαχαίρι τῆς θυσίας, καὶ πᾶνε
κ' οἱ μεγαλόφωνοι χοροὶ καὶ λευκοφόροι
τῶν ὕμνων γύρω στοὺς βωμοὺς τοὺς φλογισμένους
καὶ παρατώντας σε, ὦ ναέ, ξαναγουρίζω
στῶν καιρῶν τὸ καλύβι τῶν πρωτανθισμένων.

Τ' ὀλόχρυσο ποτάμι

Τρέχ' ἡ ματιά μου ἐλεύθερη, χάνεται, σχίζει
κάτου τὰ κύματα τὰ σύννεφα ψηλά,
καὶ πάει καὶ σταματᾷ ἐκεῖ πού γλυκογγίζει
καὶ μὲ τῆ θάλασσα ὁ οὐρανὸς μιλά.

Κοιμᾶται τ' ἀκρογιάλι, ἡ αὔρα πλέει δειλά,
ἀσπρίζει ἐδῶ πουλὶ κι ἐκεῖ οὐρανὸς μαυρίζει.
Ἡ νύχτα ἐχύθ' ἡ δύσις μοναχὰ ροδίζει,
ἡ μέρα εἶναι νεκρὸς ὅπου χαμογελά.

Μὰ καὶ τῆς δύσεως σὲ λίγο φεύγ' ἡ χάρη,
καὶ μέσ' στὴ λίμνη μας θὰ δοῦμε τὸ φεγγάρι
ἓνα ποτάμι ὀλόχρυσο πλατὺ νὰ κάμει.

Καὶ τότε θὰ σοῦ πῶ ἀγάπη μου δροσάτη:
-Μέσ' στὴν καρδιά μας, θάλασσα πάθη γεμάτη,
ὁ Ἔρωσ εἶν' αὐτὸ τ' ὀλόχρυσο ποτάμι.

Φαντασία

Φαντασία δέσποινα, ἔλα,
τρέξε πρωτοστάτη Νοῦ,
σύρτε ἀδάμαστες δουλεῦτρες,
ὦ νεράιδες τοῦ Ρυθμοῦ,
κι ἀπ' τοῦ πόθου τὰ βαθιά,
τὰ ψηλά τοῦ λογισμοῦ
φέρτε, φέρτε, τοῦ μαρμάρου

τ' ἄνθια καὶ τοῦ χρυσαφιοῦ,
τὰ λαμπρόηχα λόγια φέρτε,
καὶ ρυθμίστ' ἓνα παλάτι
καὶ στυλῶστε μέσα ἐκεῖ
τοῦ Ἥλιου τὸ εἶδωλο, καὶ κεῖνο
ὑπερούσια καμωμένο
ἀπὸ ἡλιοφεγγοβολή.

Οἱ θεοί

Καὶ πρωτοεἶδε ὁ πρῶτος ἄνθρωπος
τοῦ ἡλίου τὴν ἀνατολή,
καὶ νὰ τῆς γλυκαποκρίνεται
γρίκησε μία μουσική,
χίλια λόγια, χίλια ἐγκώμια
πρὸς τῆς μέρας τὴν πηγὴ.
Κι ὅλα, ὦ θάμα, κι ὅλα, κ' οἱ ὕμνοι,
καὶ τὰ λόγια καὶ τὰ ἐγκώμια,
σκορπιστήκανε στὰ τετραπέρατα,
καὶ τὰ σάρκωσαν οἱ αἰῶνες,
καὶ γινήκανε φωτοθεοὶ
καὶ ἀρμονίας τέρατα.

Τὸ Ἥλιογέννητο

Ἡ χαρὰ τρανὴ στὸν Ὀλυμπο!
Οἱ θεοὶ μοιράζονται τὴ γῆ,
λείπει ὁ Φωτοδότης, καὶ ἄκληρος
θὰ λησμονηθῆ.
Καὶ ἦρθε ὁ Φωτοδότης κ' ἔγνεψε
πρὸς τὴ θάλασσα, καὶ αὐτὴ
σάλεψε καὶ ράγισε καρπόφορη,
καὶ γεννήθη τοῦ Ἥλιου τὸ νησί!
Καὶ ἦταν τὸ νησί χιλιόκαλο,
κ' ἔζησαν ἐκεῖ τεχνίτες
καὶ εἶτανε σὰν ὑπεράνθρωποι,
γιατί κάποια ἀγάλματα ἔπλαθαν,

ὄλα ὠραῖα σὰ θεοί,
καὶ ὄλα ζωντανὰ σὰν ἄνθρωποι.

Ὅρφικὸς ὕμνος

Ἐξω ἀπὸ τοὺς δρόμους τῶν ἀστόχαστων,
λειτουργὸς καὶ ψάλτης ὄρφικός,
ἕναν ὕμνο ξαναφέρνω
μιᾶς λατρείας πανάρχαιας πρὸς τὸ φῶς.

Ἐτρεξε ὡς τὰ τώρα ὁ λογισμὸς μου,
καταχωνιασμένος ποταμὸς
ξάφνισμα στὸ βούισμα τῶν ἀνθρώπων
τῆς κιθάρας μου ὁ ρυθμὸς.

Νύχτα ξεκινῶ, νύχτ' ἀνεβαίνω
τὴ δυσκολανέβατη κορφή
θέλω μόνος, θέλω πρῶτος
τ' ἀπολλώνιο φῶς νὰ χαιρετίσω,
ἐνῶ κάτου στοὺς ἀνθρώπους
θὰ εἶν' ἀκόμα ὁ ὕπνος καὶ τὸ σκότος.

Μολώχ

Τῶν Ἑλλήνων τὴν πατρίδα
βάρβαροι τὴν ἀτιμάζουν!
Ὅπου ἀνθοπετοῦσαν οἱ Ἑρωτες
παραδέρνει ἡ νυχτερίδα.
Στὴ νυχτιὰ μας μιὰ πυγολαμπίδα,
τῶν ἀρχαίων ἡ μνήμη, ψευτοφέγγει
κ' εἶναι μιὰ νυχτιὰ ποὺ δὲν τὴ διώχνεις,
τοῦ παντοτινοῦ μας ἡλίου ἀχτίδα!
Καὶ πατρίδα καὶ ψυχὴ ρουφᾶν
βάρβαροι ἀπὸ βάθη καὶ ἀπὸ ὕψη.
Κι ὅταν, μ' ἕνα τρίσβαθο ὦχ!
τῶν Ἑλλήνων θεέ, ρωτοῦμε σέ:
«Εἶσ' ἐσὺ ὁ ξανθὸς Ἀπόλλωνας;»
Ἀποκρίνεσαι:-«Εἶμ' ἐγὼ ὁ Μολώχ!»

Τὸ σαῖτεμα

Καὶ χαμήλωσες, ὦ Φοῖβε, ἀπὸ τὰ ὕψη
τῶν Ὀλύμπων τῶν ἀγνῶν
πρὸς τοῦ χαύνου τὴν πατρίδα,
πρὸς τὴ χώρα τῶν ὀκνῶν.
Κ' ἔπαιξες τὴ λύρα, ἀνάβρουσμα
παναρμονικῶν πηγῶν!
Λόγια σ' ἀπαντήσανε βαρήκων
καὶ περιέγελα τυφλῶν.
Τότε, σὰ νὰ γύρευες τὴν πλάση
νὰ λυτρώσης ἀπὸ μόλυσμα,
κι ἀπ' τ' ἀκάθαρτα ὅλα τὸν ἀέρα,
ἔρριξες τὴ λύρα, κ' ἔγινες
σαῖτευτῆς, καὶ τὰ σαῖτεψες
τῶν ἀνοήτων τὰ κοπάδια πέρα ὡς πέρα!

Ἔρθης δὲν ἔρθης

Ἔρθης δὲν ἔρθης, ἐγὼ θὰ σύρω
τὰργὰ τὰ πόδια γοργὰ ὡς ἐκεῖ,
τὸ κουρασμένο κορμὶ νὰ γείρω
στὴν ἔρμη πέτρα τὴ μυστική.

Καὶ θὰ προσμένω καὶ θὰ πεθαίνω
καὶ θάνασταίνομαι -μιλῶ, μένω-
μὲ τὴ μιλιὰ σου·
ἔρθης δὲν ἔρθης, θὰ σ' ἀγκαλιάζω
καὶ μὲ τὴ σκέψη μου θὰ ταιριάζω
τὴ ζωγραφιά σου.

Νύχτα. Στὸ χῶμα θὰ πάω νὰ ψάξω
τὸ πάτημά σου νὰ βρῶ, θὰ δράξω
γῆ μέσ' στὴ φύχτα νὰ τὴ φιλήσω,
κι ἀπὸ κλωνάρια κι ἀπὸ χορτάρια
μέσα στὰ χέρια δροσιὰ θὰ κλείσω,
σὰν ἀπ' τὴ σάρκα κι ἀπ' τὴ δροσιὰ σου.
Πέρα τῆς χώρας ἀνάρια ἀνάρια,
παιζογελώντας με, τὰ λυχνάρια

θά μ' ἀχνοστέλνουν τὸ φάντασμά σου.
Μ' ὅλα της νύχτας τὰ λυχνιτάρια
θά ψάξω νάβρω τὸ πέρασμά σου.

Καὶ μὲ τὸ σεισμοῦ ταχνοῦ τοῦ τρόμου
ἢ μὲ τὸ κάρφωμα ἐκστατικό,
στὴ γνωρισμένη πλαγιά τοῦ δρόμου,
ἔρθης δὲν ἔρθης, θὰ καρτερῶ.

Τρελὸ καρτέρι, καὶ ὀλόγυρά μου
ἢ κρυφὴ νύχτα καὶ ἢ σιγανή·
μόνο γιομάτη θὰ εἶν' ἢ καρδιά μου
ἀπὸ τὴν ψάλτρα σου τὴ φωνή.

Καὶ οἱ στρατολάτες ποὺ θὰ περνᾶνε,
καὶ ὅσα τριγύρω μου ριζωμένα,
κάτι ἀπὸ σένα θὰ μοῦ μηνᾶνε,
καὶ θὰ μοῦ παίρνουν κάτι ἀπὸ σένα.

Γιὰ σὲ ξανάβρα καὶ ξαναπῆρα
τῶν εἴκοσί μου χρονῶν τὴ λύρα,
κ' ἔρριξ' ἀπάνου
στοὺς λυγισμένους μου ὤμους τοῦ πλάνου
πάθους ἀπότομα τὴν πορφύρα.

Τῆς ὀρμῆς εἶμ' ἐγὼ τὸ παιδί,
τανάσασμα εἶσαι τῶν ἄγριων κρίνων,
τὸ λάτρεμα εἶσαι, τὸ φυλαχτὸ
τῶν ἐρωτόπαθων πελεγρίνων.

Στερνὴ κατάρα, μοῖρα κακὴ
τούτ' ἢ λαχτάρια, κοντά, μακριά σου,
ἢ σπλαχνισμένου ἀγγέλου εὐκὴ
νά ξεψυχήσω μὲ τ' ὄνομά σου;

Ἐρθης, δὲν ἔρθης, ἐγὼ θὰ σύρω
τὰργὰ τὰ πόδια γοργὰ ὡς ἐκεῖ,

στην ἔρμη ἀπάνου πέτρα θὰ γείρω,
Ἵσκιε, στὰ πόδια σου τὸ κορμί...

Ἡ ἀπόκριση

Ἀμαδρουάδες, πάρτε με κι ἀκοῦστε με, Αἰγυπῆες,
γάμου κρεββάτια στρώθηκαν, σπαράζει ἡ λαγκαδιά,
νὰ τ' Ἀνθεστήρια! κελαιδοῦν οἱ δελφικοὶ παιᾶνες,
πλέκονται λάγνα εἰδύλλια σὲ δάση ἀρκαδικά.
Ἡ μέθη ἢ διονύσια ξεσπάει, λυσσάει, καὶ λάμπει
ὡς ποὺ εἶν' ἡ πλάση, καὶ ἀπὸ ποῦ; Δὲν ξέρω ἂν εἶμ' ἐγώ,
ὁ μέγας Πᾶν ἐχώρησε στὴν ἀγκαλιά μου, ὦ θάμπη!
Μὲ τῶν στοιχείων τὴν ἄγρια, τὴν ἄγια ζήση ζῶ.
Τὸ δῶρο τῶν ὑπέρκαλων γαλήνιων ὄραμάτων,
ὦ Χρυσομίτρα, μοῦ ἔφεραν οἱ τρεῖς θεῆς κ' οἱ ἔννια
στὰ μέτωπα καὶ στ' ἄχραντα κορμιὰ τῶν ἀγαλμάτων
τὴν ἀφρογένεια χόρτασα τῶν ὄλων Ὁμορφιά.
Ἀκούω τ' ἀηδόνια, ἀντιλαλοῦν τ' ἀηδόνια οἱ Σοφοκλήδες,
Αἰσχύλειοι, ὠκεάνειοι, ὦ γόοι προφητικοί!
Σὲ μία ματιὰ ὀλοπράσινες ἀγνάντια μου Ἀτλαντίδες
γεννιοῦνται ἀπὸ τὴν ἄβυσσο καὶ χάνονται σ' αὐτή.
Θαλασσομάχοι Φοίνικες μὲ φέρανε ἀπὸ πέρα,
ὁ χαροκόπος εἶμ' ἐγὼ κι ὁ κοσμογυριστῆς
τέχνες, μιλήματα, εἶδωλα ξαφνίζουν τὸν ἀέρα.
Νυφάδες, ἀγκαλιάστε με, Σάτυροι, ἀκούστ' ἐσεῖς.
Καὶ Σάτυροι καὶ Κένταυροι, νυφάδες Ἀμαδρουάδες,
κ' οἱ Ἑλλάδες οἱ χρυσόλαλες μοῦ εἶπαν μὲ μία φωνή,
μέσ' ἀπὸ χῶρες καὶ βουνά, δάση, κορφές, πεδιάδες:
«Γιὰ σὲ τὸ ἀθάνατο κρασὶ δὲν εἶναι, ὦ μεθυστή!»
Καὶ ἡ Ταναγραῖα ἢ λυγερὴ καὶ ἡ φοβερὴ Κασσάντρα,
Μαινάδες κισσοστέφανες, Ὀλύμπιοι θεοί,
ἀπ' τὴ σπηλιὰ τῆς Καλυψῶς ὡς τὴ σοφὴ Ἀλεξάντρα,
οἱ Ἑλλάδες οἱ μουσόθρεπτες μοῦ εἶπαν μὲ μία φωνή:
«Σώπα, χλωμὲ καλόγερε, λάλε καὶ χαῦνε, σώπα,
στὸ μοναστήρι γύρισε καὶ κλείσου στὸ κελλί!»
Καὶ τῶν Πινδάρων οἱ ἥρωες κ' οἱ θεαίνες τοῦ Σκόπα
γελοῦνε, καὶ τὸ γέλιο τους βροντόκραχτα ἀντηχεῖ.

Οί λύκοι

Βοσκοί, στὴ μάντρα τῆς Πολιτείας οἱ λύκοι! Οἱ λύκοι!
Στὰ ὄπλα, Ἀκρίτες! Μακριὰ καὶ οἱ φαῦλοι καὶ οἱ περιττοί,
καλαμαράδες καὶ δημοκόποι καὶ μπολσεβίκοι,
γιὰ λόγους ἄδειους ἢ γιὰ τοῦ ὀλέθρου τὰ ἔργα βαλτοί.

(Ἀπ' τῆς μαυρίλας τῆς ἀραχνίλας τὴν ἀποθήκη
σὲ σκονισμένα γυαλιὰ κλεισμένο, παλιὸ κρασί,
τῶν ἑκατό σου χρόνων ἀνοίγω τὸ ἀρχοντιλίκι
στοῦ ἡλιοῦ τὸ φέγγος, τί σὲ προσμένουν οἱ δυνατοὶ

ξανὰ σὰν πάντα καὶ γιὰ τὴ μάχη καὶ γιὰ τὴ νίκη
νὰ τοὺς φτερώσεις τὸ πάτημά τους ὅπου πατεῖ.
Σ' ἐμὲ -κελλάρης λυράρης εἶμαι,- σ' ἐμένα ἀνήκει
νὰ τὸ κερᾶσω στὰ νέα ποτήρια τὸ ἀρχαῖο πιοτί).

Βοσκοὶ καὶ σκύλοι, λῶβα καὶ ψώρα. Τ' ἀρνιά; Μουζίκοι.
Ὁ λαός; Ὄνομα. Σκλάβος πλέμπας δούλα κ' ἡ ὀργή,
Δίκη ἀπὸ πάνω θεία τῶν ἀστόχαστων καταδίκη
καὶ λογαριάζει καὶ ξεπλερώνει ὅσο ἂν ἀργεῖ.

Τραγουδημένη κλεφτουριά, Γένος, ἀρματολίκι,
τὰ ξεγραμμένα καὶ τὰ τριμμένα ψέματα, ἀχνοί,
Ἰδέα βυζάχτρα τῶν τετρακόσιων χρόνων, ἡ φρίκη
τώρα, τὸ μάθημα τῶν Ἑλλήνων ὡς χτές, ἐσὺ

τοῦ ραγιᾶ μάνα βιβλικό, πλάσμα ὀρφικό, Εὐρυδίκη,
τοῦ πανελλήνιου μεγαλονείρου χρυσοπηγή,
μᾶς τὸν καθρέφτιζες μέσ' στῆς Πόλης τὸ βασιλίκι
τὸν ξυπνημένο Μαρμαρωμένο, κυνηγητὴ

τοῦ Ἰσλάμ. Ἡ Θράκη προικιό του, ὦ δόξα! Καὶ ἀπανωπροίκι
μιὰ Ἑλλάδα πάλε στὴν τουρκεμένην Ἀνατολή,
τῆς Ἰωνίας γλυκοξημέρωμα.... Οἱ λύκοι! Οἱ λύκοι!
κ' οἱ βοσκοὶ ἀνάξιοι, λύκοι καὶ οἱ σκύλοι κ' οἱ ἀντρεῖοι δειλοί.

Στῆς Πολιτείας τὴ μάντρα οἱ λύκοι! Παντοῦ εἶναι λύκοι!
Ξανὰ στὰ Τάρταρα ἴσκιος, τοῦ ψάλτη λατρεία κ' ἐσύ.

Ψόφια ὅλη ἢ στάνη. Φέρτε νὰ πιοῡμε, κούφιο νταηλίκι,
γιὰ τὸ ἀποκάρωμα ποὺ μᾶς πρέπει, κι ὅποιο κρασί.

Τριλογία τοῦ θυμοῦ

Οἱ Καλόγεροι

Εἴμαστ' οἱ ἀνεργοὶ καὶ οἱ ἄχαροὶ,
καὶ τῆς ζωῆς εἴμαστ' ἐμεῖς οἱ καταλαλητάδες,
γιὰ νὰ πατᾶμε καὶ νὰ σβήνουμε εἴμαστε
τὰ ὠραῖα καὶ τ' ἀληθινά, τ' ἀνθία καὶ τὶς λαμπάδες.
Τὸν ἥλιο καὶ τὰ ἠλιόχαρα ὀχτρευόμαστε,
καὶ τὶς ἀγάπες τῆς καρδιάς καὶ τοῦ παιδιοῦ τὰ γέλια,
μὲ νεκροσάβανο σκεπάζουμε
τὸ Λόγο τὸν τετράψυχο στὰ γαληνὰ Βαγγέλια.
Εἴμαστ' ὁ κούφιος ἦχος ὁ παράταιρος
στῶν κεραυνῶν τὸ ταίριασμα καὶ στῶν κελαϊδημάτων,
χαλάσματα καὶ σκιάχτρα κάνουμε
τοὺς θεῖους ναοὺς καὶ τὰ λευκὰ κορμιὰ τῶν ἀγαλμάτων.
Μὰ νὰ ὁ ραγιαῖς τὰ σύντριψε τὰ σίδερα,
«Ζωή!» ὁ Τεχνίτης ἔκραξε, Σοφέ, ἀλαλάζεις «Νίκη!»
φύγαμε τότε καὶ τρυπώσαμε
μέσ' στῶν ἐρήμων τὶς μονιές καὶ γίναμεν οἱ λύκοι.
Καὶ τώρα κάθε ποὺ ἀπαντήσουμε
τὴν Ὑπατία τὴν ἀτρομὴν Ἰδέα τὴν ἀστρομάτα,
τὴ σφάζουμε, τὴ χιλιοκομματιάζουμε,
καὶ - ὦ λύσσα! - τὰ κομμάτια τῆς τὰ ρίχνουμε στὴ στράτα.

Ἡ βέργα τοῦ Ζωΐλου

Στὴν πλάση, ἀπὸ τῆς θάλασσας τὴ μάνητα
ὡς τὸν τριγμὸ τοῦ σαρακιοῦ, κι ἀπ' τὸ βουνὸ ὡς τὸ χνούδι,
καὶ μέσα στὰ βουβὰ καὶ μέσ' στ' ἀσίγητα,
στὰ πάντα δυσκολόβρετο κοιμᾶται ἓνα τραγούδι.
Καὶ τὸ τραγούδι τὸ ξυπνᾶνε οἱ Ὅμηροι,
σάρκα τοῦ δίνουν, ψυχὴ, φῶς, τὸ κάνουν πλάσμα καὶ ἄστρο,

κ' ὕστερα ἐσεῖς, κιθάρες δρόμο δόστε του!
Μὲ τὸ τραγούδι ὑψώνεται τῆς Πολιτείας τὸ κάστρο,
μέσ' στὸ τραγούδι ὁ Νόμος πρωτοβλάστησε,
κι ἀπὸ τῆς λύρας τὰ ὄνειρα τὰ ἔργα τὰ μεγάλα
οἱ δόξες τῶν ἔθνῶν τῶν κοσμοξάκουστων
κρατοῦνε πρωτοβύζαχτο τοῦ τραγουδιοῦ τὸ γάλα.
Γιὰ τοῦτο πλάστες καὶ προφήτες οἱ Ὅμηροι,
ἀταίριαστοι, ἀδασκάλευτοι, ἄκακοι, ξένοι, ὠραῖοι
μέσα στὴ θεία τους γλώσσα τὴν ἀγράμματη
Ἡρώων ἀλαλάζει λαός, μιᾶς μάννας καρδιὰ κλαίει.
Μέσα στὴ θεία τους γλώσσα τὴν ἀγράμματη
μὲ πρόσωπο Πεντάμορφης εἶναι γραμμέν' ἡ Ἰδέα,
ζωές, ἀλήθειες, πάθια, λαχταρίσματα,
κι ὅλα ὅσα λέτε, ἀστόχαστοι καὶ ἀνίδεοι, χυδαῖα!
Γιὰ τοῦτο καταριέστε τὸ τραγούδι τους,
ποὺ ρέει γοργὰ μὲ τὰ νερὰ ψηλάθε τὰ καθάρια,
ἐσεῖς, τοῦ Ξεπεσμοῦ λουλούδια ἀτίμητα
σᾶς ἔχει ὁ νοῦς ἀπόπαιδα κ' ἡ ἀσκημιὰ βλαστάρια!
Γιὰ τοῦτο, ἂν κάνουν οἱ Ὅμηροι νὰ τρέμετε,
τρομάρα τοῦ ἀνεμόδαρτου στὸ δέντρο ἀπάνω φύλλου,
τῶν Ὀμήρων τους ἴσκιους δὲν τοὺς τρέμετε.
Κι αὐτοὺς χτυπᾶτε, παίρνοντας τὴ βέργα τοῦ Ζωίλου!

Ὁ ποιητής

Μόνος. Ἐν' ἄδειο ἀπέραντο τριγύρω μου,
καὶ μιᾶς πολέμιας χλαλοῆς ἀσώπαστη ἡ φοβέρα.
Κι ὅταν ἐκείνη κατακάθεται,
μόνος, θανάσιμη σιωπὴ παγώνει πέρα ὡς πέρα.
Μόνος. Μ' ἀρνήθηκαν οἱ σύντροφοι,
κι ἀπὸ τὸ πλάι μου γνωστικὰ τ' ἀδέρφια τραβηχτήκαν.
Μ' ἔδειξε κάποιος. - Νὰ τος! - Καταπάνω μου
γυναῖκες, ἄντρες, γέροντες, παιδιά, σκυλιὰ ριχτήκαν.
Τὸ χέρι τὸ ἀκριβὸ τῆς Ὁδηγήτρας μου,
ποὺ μὲ κρατοῦσε, ἀνοίχτηκε πρὸς ἄλλα χάρδια ... Μόνος.
Σὲ βᾶθη μυστικὰ περνοῦνε ἀστράφτοντας
τῶν ἀσκητάδων οἱ χαρές, τοῦ μαρτυρίου ὁ θρόνος.

Φωτιά ἔβαλαν, τὸ κάψανε τὸ σπίτι μου,
καὶ σύντριψαν τὴ λύρα μου μὲ τὴ βαθιὰ ἀρμονία.
Τὴν Πολιτεία δυὸ Λάμιες τὴ ρημάζουνε:
ἡ λύσσα τοῦ καλόγερου, τοῦ δασκάλου ἢ μανία.
Τῆς Πολιτείας ἡ πόρτα κλείστηκε,
μὲ διώξανε, ἔρμος βρέθηκα στὰ ἔρμα μονοπάτια
καὶ τῆς Ἰδέας τῆς ἀστρομάτας, ποὺ ἔσφαξαν
ἀπὸ τὴ στράτα μάζωξα τὰ ὀλόφωτα κομμάτια.
Καὶ τᾶσπερνα στὸ διάβα μου, καὶ φύτρωναν
ἐδῶ παράδεισοι, κ' ἐκεῖ βασίλεια, κ' ἐκεῖ πέρα
παλάτια κ' ἐκκλησιῆς καὶ δρακοντόκαστρα.
Κι ὅλα στὴν ἴδια εὐφραίνονταν ἀνύχτωτην ἡμέρα.

1901

Ὁ Δελφικὸς Ὑμνος

Τὸν κιθαρίσει κλυτὸν παῖδα μεγάλου Διὸς
ἐρῶ σ' ἄτε παρ' ἀκρονιφῆ τόνδε πάγον ...

Ἐσένα τὸν κιθαριστὴ τὸν κοσμοξακουσμένο
θὰ ψάλω, τοῦ τρανοῦ Διὸς Ἐσένα τὸ βλαστάρι,
τὰ λόγια Σου τ' ἀθάνατα θὰ τραγουδήσω, ἐκεῖνα
ποῦ φανερώνεις, ὦ Θεέ, γιὰ τοὺς ἀνθρώπους ὅλους,
κοντὰ στὸ χιονοστέφανο τὸ βράχο! Θὰ κηρύξω
τὸ μαντικὸ τὸν τρίποδα πῶς ὤρμησες καὶ πῆρες,
τὸν τρίποδα, ποὺ ὁ δράκοντας ὁ ἐπίβουλος κρατοῦσε
σφυρίζοντας, ἀλύπητος καὶ πῶς μὲ τὸ δοξάρι
τοῦ τρύπησες τὸ παρδαλό, τὸ στρηφογυρισμένο
κορμί! Καὶ πῶς ἐκράτησες παράλυτο μπροστὰ Σου,
μ' ὅλη του τὴν παλληκαριά, τὸν ἄπιστο Γαλάτη!
Τοῦ βροντεροῦ Διὸς Ἐσεῖς πανώριες θυγατέρες,
ποὺ ὀρίζετε πυκνόδεντρο τὸν Ἐλικώνα, ἐλᾶτε,
καὶ μὲ τραγούδια, μὲ χορούς, ὑμνεῖτε, διαλαλεῖτε
τ' ἀδέρφι Σας τὸ θεϊκό, τὸ χρυσομάλλη Φοῖβο.
Ἀπάνου ἐκεῖ στοῦ Παρνασσοῦ τοὺς δίκωρφους στοὺς θρόνους
στὰ κρυσταλλένια τὰ νερὰ τῆς Κασταλίας προβάλλει

ἀνάμεσα στὰ Δελφικὰ τὰ πανηγύρια, ἀφέντης
τοῦ φημισμένου αὐτοῦ βουνοῦ, τοῦ μαντικοῦ του βράχου.
Καὶ χαῖρε, ᾧ πολυδόξαστη, μεγάλη χώρα, Ἀθήνα,
τῆς πολεμόχαρης θεᾶς λάτρισσα, ριζωμένη
σὲ γῆν ἀπάνου ἀσάλευτη γι' αὐτὴ σου τὴ λατρεία!
Καίει τῶν ταύρων τὰ μηριὰ στοὺς ἱεροὺς βωμούς Του
ὁ Ἥφαιστος, καὶ ἀραβικὸ θυμίαμα σκορπίζει
ψηλὰ ψηλὰ ὡς τὸν Ὀλυμπο μαζί μὲ τὴ φωτιά Του.
Χίλια λαλήματα κι ὁ αὐλὸς ὁ λυγερός κυλάει,
ῥυθμους κ' ἡ γλυκερόφωνη χρυσὴ κιθάρα ἀπλώνει
τῶν Ἀθηναίων ὁ λαός, Θεέ, Σὲ προσκυνάει!

1894

Ὅμηρικὸς Ὕμνος

Α΄. Ἡ Δήμητρα

*Ὡς ἡ μὲν Κελεοῖο δαΐφρονος ἀγλαὸν υἱόν,
Δημοφώνθ' ὄν ἔτικτεν ἐϋζωνος Μετάνειρα,
ἔτρεφεν ἐν μεγάροις· ὁ δ' ἀέξατο δαίμονι ἴσος
οὔτ' οὔν σίτον ἔδων, οὔ θησάμενος Δημήτηρ
χρίεσκ' ἀμβροσίη ὡς εἰ θεοῦ ἐκγεγάωτα.*

Ὅμηρικὸς Ὕμνος εἰς Δήμητραν

Εἶμαι τὸ φύτρωμα κ' εἶμαι τὸ φούντωμα, ἡ Δήμητρα, ἡ χλόη.
Κ' εἶμαι τὸ δέντρο κι ὁ ἀνθὸς κι ὁ καρπός, εἶμαι ἡ γῆ ποὺ
ἀνασταίνει
κ' ἡ ποὺ ἀνασταίνεται κ' εἶμαι ἡ μητέρα πανάγια τῆς κόρης
ποὺ μοῦ τὴν ἄρπαξε ποῖός; κάποιο χέρι θεοῦ θὰ τὴν πῆρε,
μὰ ὅποιος κι ἂν εἶναι, ἀπ' τὸν κόσμον κι ἀπ' ὅπου, ἀπ' τ'
ἀστέρια, ἀπ' τὸν Ἄδη,
ἐμὲ τινάζει ὁ θυμὸς ὅση δύναμη δίνει μου ὁ πόνος,
κ' ἔμεινε ἡ γῆ καθὼς εἶταν, ὀλόγυμνη, ξέρα, νεκρίλα·
θὰ μὲ φωτίσουν τοῦ ἡλιοῦ κ' ἡ ματιὰ κι ὁ πυρσὸς τῆς Ἑκάτης,
ὀδηγητές, νὰ τὴ βρῶ κι ὅπου ἂν εἶναι καὶ σ' ὅποιον, τὸ χέρι
πάει τὸ δικό μου καὶ παίρνει κι ἀδράζει, ἀπ' τ' ἀστέρια, ἀπ' τὸν

Ἄδη,

ὁ Ἥλιος τῶν ὅλων θεωρὸς καὶ μαντεύτρα τῶν ὅλων ἢ Ἑκάτη.

Κ' ἔφαξα, κοίταξα, γύρισα κι ὅλα βουβά, κρυφὰ πάντα.
Κ' ἦρθα λιγόχρονη ἀνάπαψη νὰ βρῶ στὴ χώρα σας μέσα
πὺ βρασιλεύει ὁ καλὸς Κελεὸς μὲ τὴν ἄξια γυναίκα,
καὶ μὲ τὶς τέσσερες κόρες, ἢ μιὰ πιὸ καλὴ ἀπὸ τὴν ἄλλη,
καὶ σὰ γελᾶν καὶ σὰ στέκουν καὶ σὰν περπατοῦν, ρηγοποῦλες
τ' Ἀπριλομάη, Κλεισιδίκη, Δημῶ, Κυμοθόη, Καλλινίκη,
καὶ τὸ στερνό σας μ' ἐσᾶς τὸ νιογέννητο βυζασταρούδι
πὺ παραμᾶνα του θέλω, σᾶς εἶπα, νὰ πάω νὰ τὸ ζήσω
ἢ μοίρα θέλησε καὶ σὰ νὰ πρόσταξε θεὸς νὰ τρανέψη
δίχως τὰ χρόνια, νέος πάντα χωρὶς γερασιά, χωρὶς μνήμα,
δίχως τὸ θάνατο, ἀθάνατος μέσ' στοὺς μακάριους, ἀπάνου
κι ἀπὸ καιροὺς κι ἀπ' τὶς ὥρες, τὶς μπόρες κι ἀπ' τὰ θνητὰ
πάντα.

Στὰ γόνατά μου τὸ κάθησα, στὴν ἀγκαλιά μου τὸ πῆρα,
μὲ τὰ φιλιὰ μου τ' ἀνάθρεψα καὶ μὲ τὰ χὰδια, καμᾶρι
θεοῦ κηπουρὸς πὺ τὸ πότιζε, θεοῦ πὺ τὸ ζοῦσε ὀργοτόμος.
Ὅταν ἢ νύχτα κρυφὰ καὶ βαθιά μου τ' ὀρμήνευε, στάλα,
στάλα, στ' ἄβρὸ του κορμὶ καὶ μὲ τὰ χέρια μου τὴν ἀμβροσία
τοῦ τὴν περιχίνα χρίσμα, νὰ βρῆ τὴ θεράπαψη ἀπ' ὅσες
ἀρρώστιες
θὰ τοῦ κιντύνευ' ἢ ζωὴ, δυστυχίες, κακίες, ἀνημπορίες.
Κι ὅταν ἢ νύχτα στερνὴ κι ἀπ' τὰ μάτια μακριὰ τ' ἄλλου
κόσμου
μὲ ξεμονάχιαζε, τ' ἀναβα τότε τὸ οὐράνιο, τὸ μέγα
στοιχειὸ τὴ φλόγα, οὐρανέ! τὴ φωτιὰ τὴν ὑπέρτατη, ἐντὸς της
νὰ ἔβρη μιὰ ἐντέλεια θεοῦ νὰ τὴν τρέφῃ τὴ σάρκα του πάντα,
σῶμα, ψυχὴ, νοῦς του, ἐντέλειες κ' οἱ τρεῖς, μιὰ τριάδα, μιὰ
ιδέα,
καὶ τίποτ' ἄλλο, ψωμί, πείνα, δίψα, τροφή, τίποτ' ἄλλο,
καὶ τὴν πνοή μου, γιὰ γάλα, θεϊκὴ τοῦ φυσοῦσα στὰ χεῖλη.

Κ' ἔτσι, Μετάνειρα, μᾶνα φιλόστοργη, τῆς Ἐλευσίνας
ἄνασσα καὶ καύχημ', ἀλόγιστη πάντα γυναίκα,

ἦρθες, μίαν ὥρα τῆς μοίρας κακῆ καὶ χαλάστρα, καὶ ξάφνου,
τὸ εἶδες τὸ νέο τὸ κορμὶ σὰν τὸ σίδερο στῆ φωτιά μέσα
γιὰ τὴν αἰώνια τῆ ζήση νὰ δένη νὰ δένεται, Ὀλύμπιος,
μὲ τοῦ χεριοῦ μου τὸ θάμα, τῶν πάντων γιατροειὰ πού θεριεύει,
κι ἀντὶ νὰ μείνης μπροστά μου στὰ γόνατα δεόμενη, βγάνεις
τρόμου φωνὴ καὶ λαχτάρα κατάρρα γιὰ μένα σου φεύγει,
«τρέχτε, γλυτῶστε τό, πάρτε τό, ἢ ξένη μου καίει τὸ παιδί μου!»
κ' ἦρ' ἢ ἀποθέωση τὸ ἔμποδο ἀπέραστο τῆς κακιᾶς ὥρας
πού θὰ βαστᾷ τὸ θνητὸ γιὰ τὰ ἐγκόσμια στὸ πρόσκαιρο διάβα.
Μήτε Ἡρακλῆς μὲ τὴν Ἥβη, Ἀπολλώνια καὶ μήτε κ' ἢ δόξα,
τρανὴ ὄση ἢ τιμὴ του κ' ἢ λάμψη του, ἢ δόξα του βαριὰ καὶ
τώρα
βρέφος πῶς βρῆκε τὸν ὕπνο στὸν κόρφο μου, στὰ γόνατά μου.
Μὰ καὶ τὸ γέρασμ' ἀλύπητο θὰ ῥθῆ καὶ ὁ τάφος καὶ πάντα θ'
ἀνοίξη.

Ὅμως ἐγὼ σας πονῶ κ' εὐλογῶ σας καὶ δὲ σᾶς ξεχάνω,
χτίστε μου ναὸ καὶ βωμὸ στὴν κορφή, στὸ Καλλίχορο ἀπάνου.
Ξεχωριστὴ μου ἢ θωριὰ κ' ἢ ματιὰ της φαντάζει σὰ χέρι,
θέλω μ' αὐτὴ σαρκικὰ κι ὅ,τι ἰδῶ νὰ κρατήσω νὰ πάρω,
κ' ἐσᾶς πού ἦρθα ἐδῶ μὲ σᾶς πεθυμιά, ἔχω καὶ μίαν εὐχὴ δίνω
νὰ μὲ γιορτάζετε πάντα στῆ ζωὴ πού θὰ εἶν' ἄλλη ἀπὸ τούτη·
θὰ εἶν' ἀγαθὴ, διαλεχτὴ, γαληνὴ καὶ λευκὴ καὶ μακάρια.
Καὶ κυβερνήτες μ' αὐτὴ καὶ λαοὶ κι ὅσοι προστάζουν ἢ ἀκοῦνε
θὰ τοὺς ταιριάζω στοῦ χρόνου τὸ πέρασμ' ἀπέραστη μέσα
στῆς Ἐλευσίνας λιτῆς καὶ φτωχῆς τὰ μυστήρια τὰ πάντα
πλούσια κι ἀλάλητα καὶ πολυνόητα σὲ καρδιὲς θρησκῆς
πού βλέποντάς τὰς ἀπὸ τ' ὄραμ' ἀγιάζουν τῆς ὅποιας
θρησκείας·
ἦρθε ἢ θὰ ῥθῆ, κρυφὴ ξέσκεπη, μέσα τῆς πάντα ἢ ἀλήθεια.

Ὅμως ἐγὼ σας πονῶ κ' εὐλογῶ σας καὶ δὲ σᾶς ξεχνᾶω
καὶ τῆ μοσκόβολη χώρα σας, πρόσωπα, πρᾶματ', ἀγέρα,
καὶ τοὺς ἀνθρώπους λαϊκοὺς καὶ τοὺς ἄρχοντες καὶ τὶς
πανώριες
πού νερὸ φέρναν καὶ ὑδρεύοντας μέσ' στὰ χαλκένια λαγήνια,
στῆ βρυσομάνα ἢ ἐλιά πού τὴν ἴσκιωνε, καὶ μοῦ τὸ δῶσαν

καὶ τὸ ἦπια κ' οἱ τέσσερες τρέξαν νὰ ποῦν τῆς μητέρας πῶς
ἦρθα
ξένη κι ἀγνώριστη γριὰ γλυτωμένη ἀπὸ χέρια κουρσάρων,
τῶν ἀλαφιῶν τὸ περπάτημα ἰσόθεες κ' οἱ τέσσερες εἶχαν
καὶ τῶν ἀνθῶν ποὺ σαλεῦαν τὴ χάρη κροκόπεπλες δείχναν.
Ὅταν φανοῦν, τοὺς θεοὺς δὲ μποροῦν οἱ θνητοὶ νὰ μαντέψουν.
Μὰ καὶ ἡ μητέρα καὶ οἱ κόρες μπροστὰ τους κι ἄς εἴμουν γριὰ
ξένη
κάπως μυρίζαν θαμπὰ καὶ δειλὰ τὴν ἀφάνταστη ὀλύμπια
θεότη,
καὶ σὲ προσκύνημα εὐλάβειας χωρὶς νὰ τὸ θέλουν σταθῆκαν,
κ' ἓνα χαμόγελο πῆρε ν' ἀνθίση στ' ἀχνὰ μου τὰ χεῖλη.
Ἄμποτε, κόρες, μητέρα, τὴ ζήση σας ὅμοια σὰ νόημα
στὰ ροδοχεῖλια σας τὸ χαμογέλιο μου νὰ τὴ φωτίζη.

Β'. Ο Δημοφῶν

Νέος ἄς τρανεύω, εἶμ' ἐγὼ τὸ ποῦ ἡ Μοῖρα μὲ μοίρανε βρέφος,
τότε σὰν τώρα, σὰν πάντα· ἀδερφές, ἡ μητέρα μου πρῶτα,
ξένοι, δικοί μου, ὁ πατέρας, τ' ἀφάνταστο δράμα τὸ ξέρουν,
στάθηκα ἐγὼ πρῶτος του ἥρωας κ' ἡ θέαινα. Καὶ βρέφος καὶ
νέος,
εἴμουνα καὶ εἶμαι. Γραμμένος.

Ἀπὸ παιδάκι ἡ θεὰ παραστέκει φεγγόβολη, ὑπάρχει
μπρὸς μου ψυχὴ καὶ κορμί. Τίποτ' ἄλλο δὲν ξέρω, δὲν ἔχω,
μήτε ποῦ σκέπτομαι, μήτε ποῦ αἰσθάνομαι, μήτε ποῦ ἐλπίζω.
Παιδί, δὲν ἔπαιξα. Νέος γιὰ τὸν ἄθλο ποτὲ παλληκάρη
ἄγνωρες δόξες κι ἀγάπες,

πάθη καὶ μίση ποτέ. Μιὰ ἀποκάλυψη τὸ εἶπε σὲ μένα,
μὰ καὶ χωρὶς νὰ τὸ νιώσω, χωρὶς νὰ τὸ πῆ μου ἓνα στόμα,
ξέρω, εἶμ' ἐγὼ ποῦ γεννήθηκα κ' ἔγινα καὶ τρανὸς εἶμαι,
κ' εἶμαι παλιὸς μὲ τὸ φύτρωμα μόλις τῆς τρίχας τοῦ ἐφήβου.
Ἄνθρωπος; Θεάνθρωπος εἶμαι.

Νὰ ἡ Μεγαλόχαρη. Κ' ἦρθε μὲ κάθησε στὰ γόνατά της,
μ' ἔσφιξε ἡ θεὰ στὴν ἀγκάλη της, τὸ φίλημά της μοῦ φτάνει,

δίνει τὴν πνοὴ καὶ τὸν ἔρωτα καὶ τὴ ζωὴ ποὺ δὲ σβηέται
καὶ τὴν πανίερη τὴ φλόγα ποὺ καίοντας μὲ σκάφτει, μὲ
ἀλλάζει,
καὶ τὴ θνητὴ προσωπίδα

παίρνει, μοῦ δίνει τὸ πρόσωπο, κ' εἶμαι ἀπ' τὸν Ὀλυμπο
Ὀλύμπιος.

Ὅλα δὲν πήγανε σὰ χαλασμένα, δὲ χάθηκαν οὔτε,
μάταια τοῦ κάκου τὰ λῆς καὶ φωνάζεις τοῦ κάκου. Εἶναι πλάνη
πὼς ὅλα χάνονται ἀπειραχτα, εἶν' ὅλα μιᾶς Μοίρας γραμμένα
θεόδοτα κι ἄπαρτα δῶρα.

Ὅ,τι οἱ θεοὶ μας προσφέρουν, κι ἂν εἶναι στιγμή, κι ἂν εἶναι γιὰ
πάντα,
εἶναι τῶν θεῶν ἢ στιγμή καὶ τὰ πάντα εἶν' αἰῶνες τῶν αἰώνων.
Φτάνει τῶν θεῶν ὁ θεὸς μὲ τὴ Μοίρα τῶν θεῶν νὰ τὸ θέλουν,
ποὺ εἶν' ἀπάνου κ' οἱ δυὸ κ' εἶν' ὑπέρτατοι ἀπ' ὅλους, τὸν
τρέμουν
κ' οἱ θεοὶ τὸν τάρταρο. Πέφτουν.

Μὰ ἴστρεξε ἢ εὐκὴ καὶ ξανάρθ' ἢ γιορτὴ. Ξανανθίζουν οἱ τόποι,
τοῦ Ἥλιου ἢ ματιὰ παντογνώστρα, ὁ πυρσὸς τῆς Ἑκάτης τῶν
ὄλων
ξεσκεπαστής. Καὶ τῆς κόρης τὸ ἀνέβα ξανὰ στὴ Μητέρα
θρίαμβος, χαρά. Καὶ βλαστοὶ καὶ πομπές εἶν' οἱ χρόνοι, σὰν
πρῶτα
γῆ, κ' ἢ Ἐλευσίνα κ' ἢ Ἀθήνα.

Κατηχουμένους ἢ Δέσποινα πάει στοὺς λαοὺς καὶ τοὺς φέρνει,
διαλαλητές, ἱερούργοι στῆς λαμπρῆς Ἀττικῆς τὸν ἀέρα
ποὺ εἶν' ἢ ἀνοιξή της παντάνασσα, δαίμονες οἱ στοχασμοὶ της,
ἀπ' τῆς Ἀθήνας τὰ χῶματα στῆς Ἐλευσίνας τὰ πλάγια
κ' εὐλαβικὰ σπρώχνουν τὰ ἔθνη.

Δήμητρα, εὐφραίνεται ἢ γῆ σὰν τῆς ρίχνης χρυσὰ τὰ μαλλιὰ
σου,
κι ὅπου φανῆς καὶ στὴ γῆ μας νησι τῶν μακάρων ἢ γῆ μας.
Δράκοντες πάντα φτερώνουν, Τριπτόλεμε, τὸ ἄρμα σου κι ὅταν

ἡ Περσεφόνη κ' ἡ Δήμητρα σ' ἔχουν ἀνάμεσα, πρῶτος
τῆ γῆ, εἶσαι θεός, τὴν ὀργώνεις.

Καὶ μὲ φορέματα καὶ μὲ διαμάντια τῆς δίνεις τῆς φύσης
πάλι τὸ φῶς, τὴ δροσιά, τὴ φωτιά, τὴ φωνὴ καὶ τὸ χρῶμα,
ξάνα τῆς δίνεις τὸ δέντρο, τ' ἀστάχι, τὸ κλῆμα, τὸ φυτόρο,
καὶ μὲ τὰ χέρια σου προικιὰ νυφιάτικα ποὺ δὲ μετριέονται
κι ἀχειροποίητα τῆς πλάθεις.

Μόνος μου ἐγὼ μόνος θεὸς ἀμνημόνευτος, ἄγνωρος, ξένος
εἶμαι ἀπὸ τότε ποὺ ἡ θέαινα μ' ὀργή καὶ μὲ πίκρα βαλμένη
νὰ ταπεινῶνῃ θνητοὺς καὶ νὰ κρύβῃ μακάριους, μ' ἀφήνει
παραριμμένο κι ἄς μοῦ εἶταν θρεμμένη ὀλοκλήρωτη ἡ σάρκα
στὴν ἀμβροσία καὶ στὴ φλόγα.

Στὰ γηρατιὰ καὶ στὸ θάνατο παραδομένος θεὸς πάντα
τὰ γηρατιὰ καὶ τὸ θάνατο δὲ θὰ τὰ βρῶ, δὲν τὰ ξέρω.
Καὶ φαγωμένοι οἱ θεοί, ρουφημένοι, καὶ κομματιασμένοι,
γίνονται πάλι οἱ παράνομοι ἀκέριοι, τὸ θέλω τοὺς νόμος,
ξαναγεννιοῦνται, ὅλο ὑπάρχουν.

Ἰακχος. Μοῦ λέν τοῦτο τ' ὄνομα. Τάχα εἶμ' ἐκεῖνος; ὦ! τάχα
μὲ τοὺς ἀγνοῦς μυστικούς τους πιστούς, μὲ τοὺς ὄσιους ὁ
πρῶτος
τὸ χορὸ σταίνω καὶ θεὸς καὶ πατῶ καὶ μὲ στέρεα τὰ πόδια,
κι ὅσο ἀλαφρά, φορεσιά μου τὰ ρόδα, τὰ σμύρτα στεφάνι,
μὲς στὴ νύχτα, εἶμαι τ' ἄστρο;

Εἶμαι ὁ Διόνυσος; ὄχι, τῆς Δήμητρας κρυφὸς νυμφίος,
καὶ τῆς Ἀριάδνης γαμπρὸς καὶ μανία τῶν Βακχίδων ἐκεῖνος.
Δὲν εἶμαι Ἰακχος, οὔτε Διόνυσος ὅσο ἂν τοὺς μοιάζω.
Ἄν ἀπ' ἀνθρώπου κάποια ἡμερὴ γέννα πηγάζω, ἕνας εἶμαι
θεάνθρωπος, ἄνθρωπος ὄχι.

Εἶν' ὁ πατέρας Κελεὸς μηνυτὴς ὀρθρινὸς τῆς ἡμέρας
ποὺ ξημερώνει καὶ ἡλιόχαρη σὲ ὄλους καὶ πάντα θεῶν εἶναι.
Χέρι ὁ Τριπτόλεμος, δόξα κλητῆ, διαλεμένη, ὀδηγήτρα,

ὁ Εὐμόλπος τῆς συμφωνίας ἱερῆς τελεστῆς πρωτοψάλτης·
δὲ λέει κανεῖς τ' ὄνομά μου.

Κάτου ἀπ' τὸν κόσμον τῶν θεῶν οὐλαμὸς τῶν ἡμίθεων. Καὶ
μόνος
μένω μὲ τ' ὄνομα σὰ νὰ μὴν εἶναι τ' ἀμίλητο ἀπ' ὅλους,
ὄνομ' ἀνάκουστο, ἀνάφερτο σὰν τὸ θνητὸ ποῦ τοῦ δόθη·
μ' ἂν εἶν' ἡ πράξη μου ἀργή, τί κυρίαρχο γοργό μου τὸ πνεῦμα,
θεός, θνητὸς ὄχι, δὲν εἶμαι.

Μιὰ βασιλεία, μιὰ γαλήνη, τὰ δυὸ καὶ πανύψηλα τά 'χω.
Σὰν τὴν πατῶ μὲ τὰ πόδια τῆ γῆ, τῆς φυτρώνουν λουλούδια
κι ὅταν σὲ βλέπω, οὐρανέ, σοῦ φυτρώνουν ἀστέρια. Εἶμαι
πάντα
κι ὅπου κι ἂν εἶμαι, παντοῦ. Κι ἄπλαστο ὅ,τι μπορῶ νὰ τὸ
πλάσω.
Ἄνθρωπος; ὄχι· θεὸς εἶμαι.

Μέσ' στὰ κοπάδια τοῦ Ἀδμήτου ἀπ' τὸν Ὀλυμπο ὁ Φοῖβος
διωγμένος
καὶ κοιμισμένος κι ἂν ἔγερνε, Ὀλυμπος γύρω του ἢ στάνη.
Καὶ ξυπνὸς ὅταν ἡ ἑφτάχορδη λύρα στὰ χέρια τοῦ ἠχοῦσε ἀπὸ
Κεῖνον·
στοὺς οὐρανοὺς τοὺς ἑφτὰ γύρω του ὅλα τ' ἀνέβαζε, πέτρες,
φυτὰ καὶ ζῶα τ' ἀκουσμά της.

Ὅταν τὸ τέλος μου θὰ ῥθῆ στὴ γῆ, σ' ἄλλο κόσμον θ' ἀρχίσῃ,
δὲ θὰ μὲ θάψῃ ἓνας λάκκος, καὶ μήτε ἡ φωτιά θὰ μὲ λυώσῃ·
θὰ μὲ δεχτῆ μία κορφὴ στῶν τρισμάκρων ἄσπρη τὴν αἴγλη,
στὴ μουσικὴ κι ἀβασίλευτος ὁ ἦχος ἐγώ· τὸν προσμένουν.
Ἄνθρωπος; ὄχι· θεὸς εἶμαι.

Καὶ τοὺς θεοὺς τῶν ἀέρων καὶ τῶν θαλασσῶν, καὶ τῶν κάμπων,
καὶ τῶν κορφῶν, καὶ ἰδεῶν, καὶ μορφῶν καὶ τεράτων, καὶ
πάντων,
τοὺς ὑπεράνθρωπους, ὅσο κι ἂν πλάσματα φαίνονται
ἀνθρώπων,

θα τοὺς πλευρώσω, θα ἰδῶ, θα χαρῶ τὴν ἀκέρεια τοὺς ὄψη,
καθὼς ταιριάζει στὸν ὅμοιο.

(ἀπὸ τὰ Ἄπαντα, ΙΑ/, Μπίρης χ.χ.)

Οἱ Χαιρετισμοὶ τῆς Ἡλιογέννητης

Κάποια ρόδα εἶν' ἔτοιμα ν' ἀνθίσουν
ἐδῶ κάτου κ' ἐδῶ πέρα
μὲ τ' ἀρχαῖα τὰ ροδοκάλια
καὶ προσμένουν τὰ καινούργια ἀηδόνια
νὰ τοὺς γλυκοκελαιδήσουν
μέσ' στὸν ὀλογάλανον ἀέρα.

Ὁ θάνατος τῶν Ἀρχαίων

...

Κι ἀπ' τὶς πόρτες διάπλατες ποὺ ἀνοίξανε
κόσμος βγαίνει, κι ἀργοπάτητο
σέρνει καὶ βαρὺ τὸ πόδι,
κ' εἶναι μία πομπή, καὶ δὲ γνωρίζεις
δέξιμο κι ἄν εἶναι, ξεπροβόδισμα,
γάμος, λιτανεία ἢ ξόδι.

Κ' εἶναι συνοδεία χωρὶς ξαφτέρουγα
καὶ χωρὶς σταυροὺς καὶ λάβαρα
καὶ βαγγέλια καὶ παπάδες
ποιᾶς λατρείας μυστήρια εἶν' αὐτά;
Δὲν τὰ διαλαλοῦν ψαλμοί,
δὲν τοὺς φέγγουνε λαμπάδες.

Καὶ γυναῖκες οὔτε, οὔτε παιδιὰ
κι ἄντρες μοναχὰ ἀσπρομάλληδες
καὶ μισοκοπιές καὶ παλληκάρια
κ' ἔρχονται μὲ κόπο καὶ σκυφτοὶ
σὰν ἀπὸ κρυψῶνες μέσ' στὴ γῆ,
σὰν ἀπὸ τ' ἀνήλιαγα κελλάρια.

Κοντοστέκουν καὶ τρικλίζουν
ἀσυνήθιστο σὰ νᾶχουν
κάτου ἀπὸ τὸν ἥλιο τέτοιο δρόμο
καὶ τὰ μέτωπα στὰ χέρια τους
σάμπως ἀπὸ θάμπος κι ἀπὸ τρόμο.

Κ' ἔτσι πᾶν, καὶ τοὺς τρομάζουν
τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, πέρα ἢ θάλασσα,
τ' ἀκροοῦρανα, κι ὁ ἀέρας,
κι ὁ οὐρανὸς ἀπάνω τους, καὶ γύρω τους
ἢ μεγάλη πλάση καὶ ἢ ζωὴ
καὶ τὸ παίξιμο τῆς μέρας.

Κ' εἶναι σὰ βγαλμένοι ἀπὸ ἕνα σκύψιμο
σὲ παλιὰ βιβλία δυσκολοσίμωτα,
καὶ σὲ συναξάρια,
καὶ σὲ κάτι τί ἀκριβότερο
ἀπ' τ' ἀράπικα τοπάζια, ἀπ' τὰ χουρμούζικα
τὰ μαργαριτάρια.

Κ' εἶναι σὰ βγαλμένοι ἀπὸ λογάρισμα
μπρὸς σὲ γιατροσόφια ἀπάντεχα,
σὲ δυσκολοξάνοιχτα δεφτέρια.
Κι ὅλοι καθὼς ἔρχονται κλιτοί,
καὶ καθὼς ἀργοζυγώνουν,
τί κρατᾶνε μέσ' στὰ χέρια;

Καὶ ραβδιὰ κρατᾶν προσκυνητάδων
καὶ διαλαλητῶν ἀκροστεφάνωτα
μ' ἀγριλιᾶς καὶ μὲ μυρτιᾶς κλωνάρια
τραχιὰ ἤχοῦν τὰ σάνταλά τους χοντροκάρφωτα
κρέμουνται στοὺς ὤμους τους
ταξιδιώτικα ταγάρια.

Κ' ἕνας ἕνας κι ἀπὸ δυὸ
κι ἀπὸ τρεῖς ἀνταμωμένοι,
κι ἀπὸ τέσσεροι κι ἀκόμα
πιὸ πολλοί, κρατᾶν καὶ σφίγγουν

τυλιγάδια καὶ βιβλία
σὲ χρυσές κ' ἔλεφαντένιες
πλούσια σκαλισμένες θῆκες,
καὶ πηγαίνουν μὲ κεῖνα,
καὶ στὰ χέρια καὶ στοὺς ὤμους
καὶ στοὺς κόρφους τὰ βαστᾶνε,
λείψαν' ἅγια σάμπως νᾶναι
καὶ θαματοργές εἰκόνες
καὶ βαριά σταμνιά γιομάτα
μὲ τὴ στάχτη τῶν προγόνων.

Τυλιγάδια καὶ βιβλία
πῶχουν πρόσωπα πορφύρες,
ποὺ εἶν' οἱ σάρκες τους μετάξια,
καὶ λογῆς λογῆς τὸ μάκρος
καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα.

Σκεπασμένα καὶ μακριάθε
τὰ θωρεῖς καὶ λὲς πῶς εἶναι
στύλοι, λὲς βωμοὶ σβησμένοι
καὶ σημαῖες καὶ θυματήρια
καὶ ρηγάδικες κορῶνες.

Σὰν θεῶν ἀγάλματα εἶναι,
σὰν ἀνάγλυφα εἶν' ἡρώων,
προφητῶν ὀράματα εἶναι,
καὶ κιβούρια καὶ μνημόρια.

Τάματα εἶναι καὶ τὰ πάνε
νὰ τ' ἀφήσουνε στὰ πόδια
κάποιων εἰδῶλων καὶ κόσμων
ποὺ τὰ καρτερᾶν καὶ στέκουν
καὶ γιορτάζουν πανηγύρια
μέσα σὲ ναοὺς καὶ τόπους,
πέρα ὀλόμακρα, καὶ στέκουν
κ' οἱ ναοὶ κ' οἱ τόποι καὶ ὅλα
καὶ προσμένουν καὶ προσμένουν
νὰ φωτοντυθοῦν μὲ κεῖνα.

«Τ' εἶναι τὰ δεφτέρια ποὺ κρατᾶτε
τὰ περγαμηνά,

σεβαστὰ κοπάδια πού τραβᾶτε
σὰ διωγμένα ἀπὸ κακοκαιριά;
Καὶ σὲ τοῦτα τὰ βιβλία,
καὶ στὰ μνήματα ὅλ' αὐτά,
ποιὰ διαμάντια, ποιὰ σοφία,
ποιοὶ νεκροί, ποιὰ κόκκαλα ἱερά;»

Κάτι σάλεψε, κυμάτισαν τὰ πλήθη,
ξέσπασε φωνὴ καὶ μοῦ ἀποκρίθη:

«Εἶν' ἐδῶ κλειστοὶ μέσ' στὰ κιβούρια,
μέσ' στὰ τυλιγάδια εἶναι κρυμμένοι,
- γιὰ νεκροὺς ἢ πλάση ἄς μὴν τοὺς κλαίη! -
ὦ οἱ πηγῆς οἱ ἀθόλωτες τῆς Σκέψης,
οἱ ἀσυγνέφιαστοι τῆς Τέχνης οὐρανοί,
οἱ Ἀθάνατοι κ' οἱ Ὠραῖοι.

Κ' εἶναι τῆς Ἀλήθειας οἱ διδάχοι,
τῆς ἀκέριας Ὁμορφάδας οἱ πιστοί,
γέροισι, ἀπείραχτοι, ὅλο νεοί,
καὶ ἥλιοι πού σου δίνονται νὰ τοὺς χαρῆς
πάντα μέσ' στὸ δρόσος κάποιου Ἀπρίλη
οἱ Ἀθάνατοι κ' οἱ Ὠραῖοι.
Ἀπὸ τοὺς γιαλοὺς τῆς Ἰωνίας
κι ἀπὸ τῆς Ἀθήνας τὸν ἀέρα
πού ὅλα πνέματα τὰ κάνει καθὼς πνέει,
κι ἀπὸ τῆς Ἑλλάδας τ' ἀγνὰ χώματα,
ἢ Σοφία, ὁ Λόγος, ὁ Ρυθμὸς
οἱ Ἀθάνατοι κ' οἱ Ὠραῖοι.

Κ' εἶναι οἱ Πλάτωνες, καὶ πίσω τους,
τῆς Ἰδέας ἥρωες, οἱ φιλόσοφοι,
κ' ἡ Ἀρετὴ μ' αὐτοὺς «ἢ λεβεντιὰ εἶμαι!» λέει
κ' εἶναι οἱ Ὀμηροί, καὶ πίσω τους
ὅλοι οἱ ψάλτες καὶ τῶν Ὀλύμπων οἱ πλάστες
οἱ Ἀθάνατοι κ' οἱ Ὠραῖοι.

Τὴ στερνὴ πατρίδα τοὺς τὴν παρατᾶν
ἀπὸ φύσημα διωγμένοι ὀρμητικώτατο,
γύφτοι γίνονται κ' Ἑβραῖοι,
ὅμως πάντα, κ' ἔρμωσπίτες, νικητὲς
καὶ τοῦ κόσμου γίνονται πολίτες,
οἱ Ἀθάνατοι κ' οἱ Ὠραῖοι!»

«Τοὺς γνωρίζω, τοὺς γνωρίζω,
- μίλησα κ' ἐγώ, -
τοὺς γνωρίζω καὶ τοὺς διαλαλῶ
ξέρω ἀπ' ὅλα τὰ τραγούδια
μὰ γιὰ νὰ τὰ πῶ,
τὰ ταιριάζω τὰ τραγούδια
στὸ δικό μου τὸ σκοπό».

Καὶ τὸ λόγο ποὺ ἀρχινῆσαν
ἔτσι τὸν τελειώνω ἐγώ:
«Καὶ σπρωγμένοι ὡς ἐδῶ πέρα
οἱ Ἀθάνατοι κ' οἱ Ὠραῖοι
ἀπὸ ἀνέμους καὶ φουρτουῖνες
καὶ σεισμοὺς καὶ χαλασμούς,
καὶ καραβοτσακισμένοι
καὶ σκληρὰ κατατρεμένοι
κι ἀπὸ ξένους καὶ δικούς!

Καὶ κρυψῶνες ἠῦρανε καὶ σκῆτες,
μοναστήρια καὶ κελλιὰ,
κ' ἠῦρανε παλάτια καὶ σκολιὰ,
καὶ δὲν ἠῦρανε τὸν ἥλιο
καὶ τὴ λευτεριά,
καὶ δεθῆκαν κι ἀρρωστήσαν
καὶ χτικίασαν τ' ἀπολλώνια τὰ κορμιὰ
καὶ γινήκαν βουκολάκοι καὶ στοιχιά.
Βοῆκαν κάτεργα καὶ κάστρα
καὶ μία πλάση ξένη, μιὰ στενὴ
πλάση ξελογιάστρα.
Ὅρνια γίνανε μπαλσαμωμένα,

λείψανα λυπητερά,
καὶ μαρμαρωμένα βασιλόπουλα,
ἢ ζωὴ καὶ ἢ νιότη καὶ ἢ χαρὰ.
Γίνανε ἢ σὰν ἄρρωστα λουλούδια
τροπικὰ στὰ θερμοκήπια,
ἢ φυτρώσανε μαζί
μὲ τὰ χόρτα ποὺ ἀγκαλιάζουνε τὰ ἐρείπια.
Ζήσανε κουλουριασμένοι
μέσ' στοῦ δασκάλου τὰ χέρια,
κι ἀποκάτου ἀπ' τὴν κοντόφωτη ματιά,
ζήσανε ζωὴ μέσ' στὰ δεφτέρια,
ζήσανε ζωὴ μέσ' στὴ σκλαβιά,
ζήσανε ζωὴ τυραγνισμένη,
καὶ τοὺς ἡῦρε μιὰ λατρεία καταραμένη
σὰν τὰ βάσανα καὶ σὰν τὰ καταφρόνια,
χίλια χρόνια, χίλια χρόνια!»

Κι ἀπ' τοὺς πάπυρους ἐκείνους μιὰ ψυχὴ
θάρρεψα πὼς χύθη,
καὶ γρικῆθηκ' ἕνας ὕμνος θριαμβευτῆς,
κι ἀπ' τῶν τάφων ἔβγαινε τὰ βύθη:

«Θὰ διαβοῦμε καὶ στεριὲς καὶ πέλαγα,
θὰ σταθοῦμε ὅπου τὸ πόδι δὲν μπορεῖ
Τούρκου κανενὸς νὰ μᾶς πατήση
ἀπὸ τὴν πατρίδα μας διωγμένοι,
καὶ σβησμένοι ἀπ' τὴν Ἀνατολή,
θ' ἀνατείλουμε στὴ Δύση.

Ὅπου πᾶμε, θᾶβρουμε πατρίδες
καὶ θὰ πλάσουμε, ἀπ' τὸ Βόσπορο
χαιδευτὰ συνεβγαλμένοι ὡς τὸν Ἄδρια
θὰ φωλιάσουμε στὴ Βενετιά,
θὰ ξαναρριζώσουμε στὴ Ρώμη,
θὰ μᾶς ἀγκαλιάσῃ ἡ Φλωρεντία.

Τ' Ἄλπεια τὰ βουνὰ θὰ δρασκελήσουμε,
θὰ ξαφνίσουμε τὰ ρέματα τοῦ Ρήνου,
στοῦ Βοριά θ' ἀσπροχαράξουμε τὰ σκότη,
θὰ χυθοῦμε σὰ μαγιάπριλα τοῦ νοῦ
ὅπου τόποι, ὅπου γεράματα, θὰ σπείρουμε
μίαν Ἑλλάδα καὶ μία νιότη.

Καὶ πλανῆτες μὲ δικό μας φῶς,
τὸ δικό μας φῶς θὰ ρίξουμε
ὅπου θάμπωμα καὶ βράδιασμα στὴ φύση
κι ὁ ἀσκητῆς θὰ φιλιωθῆ μὲ τὴ ζωὴ
καὶ τὸ γάλα τῆς χαρᾶς ξανὰ θὰ πιῆς,
νηστευτῆ, κ' ἓνα κρασί θὰ σὲ μεθύση.

Καὶ ὁ Κελτὸς καὶ ὁ Γότθος κι ὁ Ἀλαμάνος,
κάθε βάρβαρος μ' ἐμᾶς θ' ἀναγαλλιάσει,
κι ὁ Ἴταλὸς ἀπ' ὅλους πρῶτα
ρασοφόροι καὶ ποντίφικες
θὰ προσπέσουνε στὰ πόδια τῆς Ἑλένης
καὶ τὸν κύκνο θὰ λατρέψουνε τοῦ Εὐρώτα.

Τοῦ οἰκοδόμου θὰ τοῦ δείξουνε ρυθμούς,
νόμους τοῦ σοφοῦ, σ' ἐμᾶς θὰ τρέξουν
ὅμοια κυβερνητῆς καὶ τεχνίτες,
πύργοι θὰ ὑψωθοῦν καὶ πολιτεῖες,
καὶ παντοῦ ξανὰ θὰ στηλωθοῦν
τῶν καλῶν καὶ τῶν ὠραίων οἱ δικιοκρίτες.

Μόλις βγοῦμε ἀπ' αὐτὸ δὰ τὸ κοιμητήρι
πρὸς τὸ φῶς καὶ στὰ τετράπλατα τοῦ ἀέρα,
σὰν τὰ πρῶτα θάβρουμε τὰ νιάτα,
κ' ἔξω ἀπ' τὰ στενὰ κιβούρια,
Καίσαρες κι Ἀλέξαντροι, θ' ἀνοίξουμε,
μὲ τοῦ Λόγου τὸ σπαθί, τὴ στράτα.

Ὀλύμπων κορφὲς καὶ Παρνασσῶν!
Κι ἀπ' τὴ σκέψη κι ἀπ' τὰ μέτρα μας
γίνονται ἄνθρωποι καὶ Παρθενῶνες

πέρα ὡς πέρα στήν ψυχὴ μία νεκρανάσταση!
Τὸ μεγάλο Πάνα ὀλόχαροι
Ξαναπροσκυνοῦν οἱ αἰῶνες.

Κ' οἱ κακόσορτοι σοφοὶ καὶ οἱ στέρφοι
δάσκαλοι, πού χρόνια καὶ καιροὺς
ἔτσι μας κρατούσανε σαβανωμένους
καὶ μαζί μας πᾶνε σέροντάς μας,
ἄγια στερνολείψανα
τοῦ χαμένου Γένους,

ἔτσι βλέποντάς μας χρυσοφτέρουγους
ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια τους νὰ φεύγουμε
σὲ ἀποθέωση πού δὲ θὰ ξαναγίνη,
θὰ πιστέψουν πῶς σαρκώθηκαν χρυσόνειρα
κι ἀπὸ τῆς θεότης μας τ' ἀντίφεγγα
σάν ἡμίθεοι θὰ φαντάξουν ὡς κ' ἐκεῖνοι!»

Οἱ πολυθεοὶ

Μακαρισμένος ἐσὺ πού μελέτησες
νὰ τὸν ὀρθώσης ἀπάνω στοὺς ὤμους σου
τὸ συντριμμένο ναὸ τῶν Ἑλλήνων!
Τοῦ Νόμου τ' ἄγαλμα σταίνεις κορῶνα του,
στὶς μαρμαρένιες κολῶνες του σκάλισες
τοὺς λογισμοὺς τῶν Πλωτίνων.

Εἶδες τὸν κόσμο κι ἀτέλειωτο κι ἀναρχο
ψυχῶν καὶ θεῶν, μαζί κύριων καὶ ὑπάκουων,
σφιχτοδετὰ κρατημένη ἀρμονία
καὶ τῶν καπνῶν καὶ τῶν ἴσκιων τὰ εἶδωλα
παραμερίζοντας ὅλα, ἴσα τράβηξες
πρὸς τὴν Αἰτία
καὶ σὲ κρυψώνα ἱερό, καὶ σωπαίνοντας
ἔσπειρες, ἔξω ἀπ' τὸ μάτι τοῦ βέβηλου,
κ' ἔπλασες λιόκαλη ἐσὺ σπαρτιάτισσα
τὴ θυγατέρα σου τὴν Πολιτεία.

Στοὺς χριστιανοὺς τοὺς μισόζωους ἀνάμεσα
ξαναζωντάνεψες Ὀλύμπους ἄγνωρους,
ἔθνη καινούριων ἀθανάτων κι ἄστρον
μέσα σὲ σένα Λυκοῦργοι καὶ Πλάτωνες
ἀπαντηθῆκαν, τὸ λόγο ξανάνιωσες
τῶν Ζωροάστρον.

Κι ἀφοῦ τὸ τέκνο μεγάλωσες, ἔνωσες
τότε μονάχα τὴν κούραση, κ' ἔγυρες
ζωὴ κατόχρονη ἰσόθεης σκέψης,
κι ἀλαφροπῆρε σε ὁ θάνατος κ' ἔφυγες
τὸ μυστικό, τρισμκάριε, τὸν ἴακχο
μὲ τοὺς Ὀλύμπιους θεοὺς νὰ χορέψης.

Σοφός, κριτῆς καὶ προφήτης μᾶς μοίρασες
ἀπὸ τὸ γάλα ποὺ ἐσένα σὲ πότισε
τῆς οὐρανίας Ἀφροδίτης ἢ ρώγα.
Τοῦ κόσμου ἀφήνεις τὸ τέκνο, τὸ θάμα σου
μὰ ὁ μισερὸς κι ὁ στραβὸς κι ὁ ζηλόφτονος
λυσομανάει καὶ τὸ ρίχνει στὴ φλόγα.

Ὅμως ὁ ἀέρας τριγύρω στὴ φλόγα σου
πνοὴ σοφίας κι ἀλήθειες πνοὴ γίνεται,
κι ἀπὸ τὴ θράκα τῆς φλόγας πετάχτη
στὸν ἥλιο ὀλόισα ἕνας νοῦς μεγαλόφτερος
τ' ἀποκαΐδια σου κρύβουμε γκόλφια μας,
καὶ θησαυρὸς τῆς φωτιᾶς σου εἶν' ἡ στάχτη!

Ἡ ξενητεμένη

...

Χιλιάδες χρόνια πέρασαν γιὰ νὰ φανῆς καὶ πάλι!
ὦ! δόξα νάχη τ'ἀγνωστο λισγάρι τοῦ χωριάτη
ποῦ κύλισε τοῦ τάφου σου τὴν πέτρα κι ἀναστήθης!
Κ' εἶδες τὸν κόσμο ἀλλοιώτικο, καὶ τὴν Ἑλλάδα ἀλλή
καὶ ξένη τὴν Ἀνατολὴ καὶ βάρβαρη τὴ γῆ σου,
καὶ σὰ νὰ μὴν τὴ γνώρισες, διάβηκες πρὸς τὴ Δύση!

Γύρισε πάλι, γύρισε στὰ μέρη ποὺ ἐγεννήθης!
Ὅτι κι ἂν εἶσαι, δύναμη, βασίλισσα, ὄνειρο, ἴσκιος,
θεὰ τῆς ὁμορφιάς, πηγὴ τῆς ἀρετῆς, ὦ Νίκη,
γύρισε πάλι, ὦ γύρισε στὰ μέρη ποὺ ἐγεννήθης.

Ἡ νίκη

Ἐδῶ στὸ ἐλληνικὸ τὸ χῶμα,
τὸ στοιχειωμένο καὶ ἱερό,
ποῦ τὸ ἴδιο χῶμα μένει ἀκόμα
κι ἀπ' τὸν ἀρχαῖο τὸν καιρό,

στὸ χῶμα τοῦτο πάντα ἀνθοῦνε
κ' ἔχουν ἀθάνατη ζωὴ
καὶ μᾶς θαμπώνουν, μᾶς μεθοῦνε
νεράιδες, ἥρωες, θεοί!

Εἶδα τὴ Νίκη τὴ μεγάλη,
τὴ Νίκη τὴν παντοτεινὴ!
Τὴν εἶδα ἐμπρός μου νὰ προβάλλη
μὲ φορεσιὰ ὀλοφωτεινὴ.

Ἀσύγκριτη σὰν τὴν ιδέα,
σὰν ὄνειρο λαχταριστὴ,
εἶδα τὴ Νίκη τὴν ἀρχαία,
τὴ Νίκη τὴν κυματιστὴ!

Τὴν εἶδα. Μὲ τὸ πέταμά της
δὲν ἔφευγε στοὺς οὐρανοὺς,
ἐκεῖ ποὺ δύσκολα σιμὰ της
μπορεῖ νὰ κρατηθῆ κι ὁ νοῦς.

Δὲν ἔτρεχε νὰ φτάση πρώτη,
νὰ στεφανώση φτερωτὴ
τὸ λιονταρόκαρδο στρατιώτη,
τὸν ἐμπνευσμένο τὸν ποιητὴ.

...

Τὴν εἶδα νὰ περνᾶ μπροστά μου

μέ φορεσιά όλοφωτεινή
καί λύγισα στή γῆ ἐκεῖ χάμου
κ' ἔκραξα μέ τρανή φωνή,

γονατιστός, μέ θαμπωμένα
μάτια, μέ λαύρα περισσή:
«Χαῖρε θεά, χαῖρε παρθένα,
ᾠ Νίκη, ᾠ Νίκη, ᾠ Νίκη Ἑσύ!

Ἑσύ πού δείχνεις πῶς ἀνθοῦνε
ἐδῶ μ' ἀθάνατη ζωή,
πῶς μας ἐμπνέουν καί μᾶς μεθοῦνε
νεράιδες, ἥρωες, θεοί!»

Ἡ νίκη

Τὸ τελευταῖο ποίημα, ἐντὸς τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου

Παιδιά μου ό πόλεμος,
για σᾶς περνάει θριαμβευτής·
τῶν ἀδικῶν ό πόλεμος
δέν εἶν' ἐκδικητής
εἶναι ό θυμός τῆς ἀνοιξης
καί τῆς δημιουργίας;

Κι' ἂν εἶναι, καί στόν πόλεμο
μέσα ή ζωή θυσία,
ό τάφος εἶναι πέρασμα
πρὸς τήν Ἀθανασία!

Ἄ πινὸ τρανὸς καημὸς μου

Τὴν ὥρα τὴν ὑπέρτατη πού θα τὸ σβῆ τὸ φῶς μου
ἀγάλια-ἀγάλια ό θάνατος, ἕνας θεὸς νὰ εἶν' ἐμένα
ό πινὸ τρανὸς καημὸς μου.

Δὲ θα εἶν' οἱ κούφιοι λογισμοί, τὰ χρόνια τὰ χαμένα,
τῆς φτώχειας ή ἔγνοια, τοῦ ἔρωτα ή ἀκοίμητη λαχτάρα,
μιὰ δίψα μέσ' στοῦ αἵμα μου, προγονική κατάρα,

μήτε ἡ ζωὴ μου ἢ ἀδειανὴ συρμένη ἀπ' τὸ μαγνήτη
πάντα τῆς Μούσας, μήτ' ἐσύ, χιλιάκριβό μου σπίτι.

Ὁ πιὸ τρανὸς καημὸς μου
θὰ εἶναι πῶς δὲ δυνηθήκα μ' ἐσὲ νὰ ζήσω, ὦ πλάση,
πράσινη ἀπάνου στὰ βουνά, στὰ πέλαγα, στὰ δάση,
θὰ εἶναι πῶς δὲ χάρηκα σκυφτὸς μέσ' στὰ βιβλία,
ὦ φύση, ὀλάκερη ζωὴ, κι ὀλάκερη σοφία!

Δεξίλεως

Κι ἀπὸ τὸ πρῶτο μάρμαρο κι ἀπὸ τὸ πρῶτο μνήμα
ἀκούω φωνὴ πού χύνεται κι ἀκούω φωνὴ πού λέει:
- Ἐμὲ Δεξίλεο μὲ λένε. Ἐγὼ εἶμαι τῆς Ἀθήνας
τὸ λατρεμένο τὸ παιδί, τ' ἀγένειο παλληκάρι.
Μ' ἀνάθρεψαν τὰ βροντερὰ τραγούδια τοῦ Τυρταίου
καὶ τάραξαν τὸν ὕπνο μου τὰ ὄνειρα τοῦ Αἰσχύλου.
Ἐξω στὸ δρόμο, στὴ δουλειά, στοῦ κάμπου τὸν ἀέρα
μούθρεψε ὁ ἥλιος τὸ κορμὶ καὶ τ'ἀνοιξε σὰν ἄνθος
καὶ τὸ Γυμνάσιον ὁ θεὸς πού τὰ βοηθάει τὰ νιάτα
μοῦ τόπλασεν ἀρμονικὰ, σφικτό, χυτὸ καὶ ὠραῖο.
Κ' ἐγὼ καβάλα, φτερωτὸς μέσα στοὺς πρῶτους πρῶτος
συντρόφεψα τὸ ἱερὸ τῆς Ἀθηνᾶς καράβι
κ' ἔλεγα: βάλε μου, θεά, τρανὴ καρδιὰ στὰ στήθη,
δῶσε φτερὰ στὰ πόδια μου καὶ δύναμη στὰ χέρια
νὰ πάω, κ' ἐγὼ ν' ἀγωνιστῶ καὶ νικητὴς νὰ λάμψω
στὸ πῆδημα, στὸ πάλεμα, στὸ δρόμο, στὸ λιθάρι,
γιατί δὲν εἶναι πιὸ ἀκριβῆ τιμὴ στὸ παλληκάρι
παρὰ καρδιὰ ἀπὸ σίδερο σὲ φτερωμένο σῶμα.
Κ' ἐγὼ ὄνειρεύτηκα κ' ἐγὼ τὴ χάρη τῆς ἀγάπης
καὶ σὲ τραπέζια χαρωπὰ ροδοστεφανωμένος
τοὺς στοίχους τοῦ Ἀνακρέοντα τραγούδησα, κ' ἐμπρὸς μου
σπαρταριστὲς χορεύτριες μὲ λύρες καὶ φλογέρες
μ' ἀποκοιμήσανε τρελὰ στῆς ἀγκαλιᾶς τὴ ζέστη
κ' ἐγὼ ὄνειρεύτηκα κ' ἐγὼ τῆς δόξας τὴ λαχτάρα,

ἄρχοντας, εἶπα νὰ ὑψωθῶ καὶ στρατηγὸς νὰ γίνω,
στοὺς θεάτρον ἄξιος ποιητῆς τὰ πλήθη νὰ μαγεύω,
κ' ἐγὼ μιὰ μέρα ν' ἀκουστῶ βροντόφωνα στὴν Πινύκα,
ἀστροπελέκι στοὺς κακοὺς, καὶ μὲ τοὺς φιλοσόφους,
ἐκεῖ πού τρέχει ὁ Ἴλισσὸς γλυκὰ καὶ πού ξαπλώνει
δροσάτον ἴσκιον ὁ πλάτανος κ' ἐγὼ νὰ ξεδιαλύνω
καὶ τὰ σκοτάδια τῆς ψυχῆς καὶ τὰ κρυφὰ τῆς πλάσης.
Ἄλλ' ἓνας ἀγαθὸς θεός, πού καὶ ποτὲ τὰ μάτια
δὲ σήκωσε ἀπὸ πάνω μου καὶ πάντα μὲ φυλάγει,
αὐτὸς διώρισε γιὰ μὲ μία δόξα πιὸ μεγάλη:
Γιὰ τὴν πατρίδα ν' ἀξιωθῶ, νὰ πάω νὰ πολεμήσω!
καὶ νά! σαλπίζει ἡ σάλπιγγα πολεμιστήριον ἤχο,
κ' ἡ Ἀθήνα μὲ τὰ ὄνειρα πλατωνικά, ἡ Ἀθήνα
ξυπνάει γοργά, ἀντρειεύεται καθὼς ἡ Ἀθηνᾶ της,
γαλήνια κόρη καὶ μαζί Πρόμαχος θεριεμένη.
Ἡ Σπάρτη ἡ ἀνυπόταχτή μας φοβερίζει, ἡ Σπάρτη!
θυμήθηκα τὸν ὄρκον μου καὶ ἀρματωμένος τρέχω
σὲ κυματοπλαστο ἄλογο θεσσαλικὸ πού ἔχει
χαρὰ τὸν πόλεμον καὶ σκάφτει, ἀντιάζεται, δὲ στέκει.
Στὸ χέρι μου ἀνυπόμονο κουνιέται τὸ κοντάρι,
θαρρῶ πῶς μέσα μου ἡ καρδιά βροντοχτυπάει τοῦ Κόδρου,
θαρρῶ, εἶναι σὰν τοῦ Αἴαντα ψηλὸ τὸ ἀνάστημά μου,
θαρρῶ, τὸ δρόμον ἓνας θεός μου δείχνει καὶ κανένας,
ναί! καὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ κόψη τὴν ὁρμή μου.
Μὲ τὸν πολέμιον σμίξαμε στὸν κάμπο τῆς Κορίνθου,
ἡλιοκαμένος καὶ τραχὺς κι ἀκράτητος Σπαρτιάτης,
βορριάς χυμάει ἐπάνω μου πελώριος Σπαρτιάτης.
Τὰ χρόνια μου τὰ εἴκοσι πυρώνονται καὶ βράζουν.
Τῆς Σπάρτης ἄντρας εἶσ' ἐσύ, παιδί εἶμαι τῆς Ἀθήνας
βοηθᾶτε μέ, ἴσκιον πατρικὸν τῶν Μαραθωνομάχων!
σφιχτὰ κρατῶ μὲ τὸ ζερβὶ τὸ χαλινάρι, χύνω
σὰ φλόγα τᾶλογο, πετῶ, σκύβω γοργά, τινάζω
τ' ὀλόμακρον κοντάρι μου, κατάστηθα τὸν βρίσκω.
Στὰ πόδια ἐμπρὸς τοῦ ἀλόγου μου κατρακυλάει καὶ πέφτει,
πέφτει κ' ἐκεῖ πού τὸν πατῶ κρυφὰ τὸν καμαρώνω

χωρίς νὰ χάση τὴν ὁρμή, χωρίς μιλιὰ νὰ βγάλη,
πέφτει καὶ χάνεται καὶ σβεῖ καὶ φοβερίζει ἀκόμα.

Ἐμὲ Δεξιλέο μὲ λέν, παιδὶ εἶμαι τῆς Ἀθήνας,
πολέμησα καὶ νίκησα κ' ἐγὼ γιὰ τὴν πατρίδα.
Σὲ λίγο ὁ θάνατος ὁρμάει κι ἀλύπητα κ' ἐμένα
μὲ παίρνει ἀπὸ τὴν γῆν αὐτή, μὲ φέρνει σ' ἄλλον κόσμο.
Δὲ μ' ἔρριξε στὰ Τάρταρα, δὲ μ' ἄφησε στὸν Ἄδη,
μακαρισμένο, ἀθάνατο, μ' ἀνάστησε γιὰ πάντα
στὰ μαρμαρένια Ἡλύσια, στὰ Ἡλύσια τῆς Τέχνης.
Ὁ κόσμος φεύγει, ἀλλάζει ἡ γῆ, περνοῦν λαοὶ καὶ κόσμοι
καὶ πέφτουν καὶ μαραίνονται σὰ φθινοπώρου φύλλα.
Κ' ἐγὼ ἐδῶ πέρα ἀσάλευτος κι ἀμάραντος προβάλλω
καὶ τῆς πατρίδας τὸν ἐχθρὸ στὰ πόδια μου τὸν ἔχω.
Ὡ χάρη, ὦ νίκη τῆς ζωῆς, ἀνήκουστη εὐτυχία,
στὰ μαρμαρένια Ἡλύσια, στὰ Ἡλύσια τῆς Τέχνης!

Ρόδου Μοσκοβόλημα

Ἐφέτος ἄγρια μ' ἔδειρεν ἡ βαρυχειμωνιά
ποὺ μ' ἔπιασε χωρίς φωτιὰ καὶ μ' ἠῦρε χωρίς νιάτα,
κι ὦρα τὴν ὦρα πρόσμενα νὰ σωριαστῶ βαριά
στὴ χιονισμένη στράτα.

Μὰ χτὲς καθὼς μὲ θάρρεψε τὸ γέλιο τοῦ Μαρτιοῦ
καὶ τράβηξα νὰ ξαναβρῶ τ' ἀρχαῖα τὰ μονοπάτια,
στὸ πρῶτο μοσκοβόλλημα ἐνὸς ρόδου μακρινοῦ
μοῦ δάκρισαν τὰ μάτια.

1905

Ἐν ἄνθος

Καὶ στὴν Ἀκρόπολη, στὸ βράχο
τὸν Ἱερὸ
ἐν ἄνθος φύτρωσε μονάχο
χλωρὸ χλωρό.

Ἐν ἄνθος ὅμοιο μὲ ἀνεμώνη
περαστική,
ἀθώρητο σ' ὅποιον σιμώνει
στὰ ὕψη ἐκεῖ.

Τὰ μάτια ἀνοίγοντ' ἐκεῖ πέρα
καθὼς βρεθοῦν,
καὶ μὲ τὸν ξάστερον αἰθέρα
σμίγουν, μεθοῦν.

Ἐκεῖ θαμπώνουνε τὰ μάτια
σκόρπια μπροστὰ
καμένα λείψανα, κομμάτια
λαχταριστά.

Κ' ἡ φαντασία ἀμέσως βλέπει
ἡ μαγική
γυμνή καὶ δίχως καμιὰ σκέπη
ἀπάνου ἐκεῖ

τὴν Ὁμορφιά, πὺν τρισμεγάλη,
παντοτεινή,
μέσ' ἀπ' τὸ μάρμαρο προβάλλει
καὶ δὲν πονεῖ.

Καὶ κάθεται σὲ δόξας θρόνο,
καὶ δὲ γελαῖ,
δὲν κλαίει καὶ δὲν πλανᾷ καὶ μόνο
φεγγοβολᾷ!

Καὶ στὴν Ἀκρόπολη, στὸ βράχο
τὸν Ἱερὸ
ξανοίγω τ' ἄνθος τὸ μοναχὸ
καὶ τὸ ρωτῶ:
- Ἄνθος, πὺν μοιάζεις μὲ ἀνεμώνη
περαστική,
ποιὰ μοίρα σ' ἔρριξε ἐδῶ, μόνη
καὶ φτωχική;

Ἐδῶ ἀπὸ τᾶστρο ἢ Τέχνη φτάνει,
καὶ λάμπει ἡ γῆ,
κ' ἔπλασε ἡ Φύση ἐσέ βοτάνι
γιὰ μίαν ἀυγή.

Ἐδῶ δὲν ἔρχεται ἡ παρθένα
ἢ γελαστή
γιὰ νὰ σέ κόψη καὶ μ' ἐσένα
νὰ στολιστῆ.

Ἐδῶ μ' εὐλάβεια καὶ τὸ ἀγέρι
μόλις φυσᾶ
ποτὲ σ' ἐσέ δὲν ἔχει φέρει
λόγια χρυσά,

γλυκὰ φιλιὰ ἀπὸ τὰ ταιράκια
κι ἀπὸ Ὅμορφιές
δὲν ἔχεις ἄλλα λουλουδάκια
γιὰ συντροφιές.

Ὁ Παρθενώνας μὲ φεγγάρι
τῆ νύχτα ἐδῶ
νικάει στὴ δόξα καὶ στὴ χάρη
τὸν οὐρανό.

Κ' οἱ ἔξι ἀλύγιστες Παρθένες
στέκουν κι αὐτὲς
λαμπρόστηθες καὶ λαβωμένες
καὶ λατρευτές.

Κι ἀγάλματα, πέτρες, κολῶνες
χωρὶς χαρὰ
σκόρπια τὰ βλέπουν οἱ αἰῶνες
καὶ παγερά.

Σμίγουν ἐδῶ θεοὶ καὶ χρόνοι
παλιοί, χρυσοί.

Ἐδῶ, φτωχή, κρυφὴ ἀνεμώνη,
τί θεὸς ἐσύ; -

Καὶ στὴν Ἀκρόπολη, στὸ βράχο
δειλὰ δειλὰ
μὲ βλέπει τάνθος τὸ μονάχο
καὶ μοῦ μιλά:

- Ἐγὼ εἶμαι τάνθος τὸ παρθένο
καὶ τὸ κρυφὸ
ἀπὸ τὸν κόσμο μακρυσμένο
τὸ φῶς ρουφῶ.

Κι ἀνθῶ καὶ χαίρομαι τὰ κάλλη
ποῦ ἔχ' ἢ ζωὴ
μακριὰ ἀπ' τὰ πλήθη κι ἀπ' τὴ ζάλη
κι ἀπ' τὴ βοή.

Κι ἀπὸ τοῦ κάμπου τάνθη τᾶλλα
στέκω μακριά,
δειλό, λογόζωο, μιὰ στάλα,
μέσ' στὴ σκιά.

Μέσ' στὴ σκιά ποῦ ρίχνει ἔμπρός μου
μιὰ πέτρα ἀπλή
ξεχνῶ τὴν ψεύτικὴ του κόσμου
φεγγοβολή.

Κι ἀγνώριστο, κι ἀχνό, μιὰ στάλα,
ζῶ ταιριαστὰ
μὲ τὰ λαμπρά, μὲ τὰ μεγάλα,
μὲ τὰ κουστά.

Γιατί στὸν κόσμο εἶναι ζευγάρι
χαρὰ τοῦ νοῦ
καὶ ἡ δόξα τοῦ τρανοῦ κ' ἡ χάρη
τοῦ ταπεινοῦ.

Γιατί στὸν κόσμο - ἄκου καὶ τάλλο -
καὶ στὸν καιρὸ
δὲν εἶναι τίποτα μεγάλο,
οὔτε μικρό.

Γιατί σὰν τᾶστρο φῶς ἀφίνει
καὶ τὸ ξανθὸ
τᾶνθος, γιατί καὶ τᾶστρο σβύνει
σὰν τὸν ἀνθό.

Κι ὁ Παρθενώνας φεγγοβόλος
ποὺ ἐδῶ θωρῶ
ἐρείπιον εἶναι, ἐρείπιον ὅλος
λυπητερό.

Ἐνῶ σ' ἐμένα φτωχὰ νιάτα,
διαβατικά,
ὅλα εἶν' ἀπείραχτα, δροσάτα,
κι ἀρμονικά.

Ἐγὼ εἶμαι τᾶνθος ποὺ κρυμμένο,
τρεμουλιαστό,
μὲ δροσοδάκρυα ραντισμένο
καὶ γελαστό,

μέσα στὰ κάλλη, στή γαλήνη
τὴ ζωντανή
ποὺ ἡ Τέχνη ἀπλώνει καὶ ποὺ ἀφίνει
παντοτεινή,

σκορπίζω μίαν ἀνατριχίλα,
μιὰ νέα ζωή,
σά μου χαιδεύει τὰχνᾶ φύλλα
αὔρας πνοή.

Καὶ τὰ λιθάρια τὰκουσμένα
καὶ τὰ παλιὰ

νομίζεις παίρνουν κι από μένα
φεγγοβολιά.

Καὶ κοίτα! καθεμιὰ Καρυάτις
πὸν καρτερεῖ
καὶ στέκει μὲ τὴν ὀμορφιά της
τὴ λαμπερὴ

καὶ τίποτε δὲν ἔχει πλάνο
κι ἀνθρωπινό,
μοῦ φανερώνει, πρὶν πεθάνω
τὸν οὐρανό.

Καὶ κοίτα! καθεμιὰ Καρυάτις
γλυκὰ γλυκὰ
θαρσῶ μὲ βλέπει στὰ ὄνειρά της
τὰ μυστικά.

Ἐδῶ στή δόξα τῶν αἰώνων,
στὸ φῶς τοῦ νοῦ,
πὸν στέκεις ἢ Ὀμορφιά σὲ θρόνον,
ἄστρο οὐρανοῦ,

ἐδῶ στήν ἔρμη ἀθανασία,
εἶμαι ἢ καρδιά,
ἢ νιοτ' ἢ ἀγάπη κ' ἢ θυσία,
καὶ ἢ μυρουδιά

κάποιας παράδεισος, μαζί σου
μὲ δένει τί;
τί ἄλλο ἀκόμα; - Εἶμαι ἢ ψυχὴ σου,
Ποιητή!

Οὐράνια

...

Ἕλιε, ἐσύ, πηγὴ ἀστείρευτη
κάθε ζωῆς, εἰκόνα

τοῦ ὠραίου ὑπερέλεια
καὶ τοῦ Ἀπείρου κορῶνα.

Πρὶν ἀρχίσουν τὸ διάβα τους
τῶν θεῶν οἱ λεγεῶνες,
πρῶτο θεὸ σὲ ἀγνάντεψαν
καὶ μοναχὸν οἱ αἰῶνες.

Καὶ πάλι θεὸς ὕστατος
σὲ νεκρικὴ λαμπάδα
τοῦ τελευταίου θρησκευέματος
θὰ φέξης τὴν κρουάδα.

Ἡ γῆ μας γῆ ἄφθαρτων
ἀερικῶν καὶ εἰδώλων,
πασίχαρος καὶ ὑπέρτατος
θεὸς μας εἶν' ὁ Ἀπόλλων.

Στὰ ἐντάφια λευκὰ σάβανα
γυρτὸς ὁ Ἐσταυρωμένος
εἶν' ὀλόμορφος Ἄδωνις
ροδοπεριχυμένος.

Ἡ ἀρχαία ψυχὴ ζῆ μέσα μας
ἀθέλητα κρουμένη,
ὁ Μέγας Πᾶν δὲν πέθανεν,
ὄχι, ὁ Πᾶν δὲν πεθαίνει!

...

Μίαν αὐγὴ χειμωνιάτικη
ποῦ φοροῦσε κορῶνα
τὴν καταχνιά, σὰν ὄραμα
εἶδα τὸν Παρθενώνα.

Μαγικὸ μισοδιάφανο
τὸν ἔζωνε μαγνάδι
στὸν ἥλιο ἀγνάντια, κ' ἔλεγεν:
- Ἐγὼ εἶμαι τὸ σημάδι

τοῦ ὠραίου ποῦ δείχνει ἀπόμακρο
στήν πλατωσιά τοῦ Ἀπείρου
καὶ τ' ἄσπρο στέρεο μάρμαρο
σὰν τὸν ἀχνό τοῦ ὄνειρου.

Θαῦμα θαυμάτων μέσα μου
σαλεύει, ἐνῶ κοιμᾶται...
Ἀδέλφια μου, νὰ πλάσουμε
νέαν θρησκείαν ἐλάτε!

Ἀσάλευτη, πανύψηλην
ἀλήθεια, ἕνα παλάτι
τῶν ὅλων γιὰ ὅλους! Ἄφραστη
θρησκεία ποῦ νάχει κάτι

πλέον βαθὺ ἀπ' τὸν Ἔρωτα,
πιὸ μέγα ἀπ' τὴ Θυσία,
καὶ κάτι πλέον ἀπέραντο
κι ἀπ' τὴν Ἀθανασία!

Ὁ Σάτυρος

Ὅλα γυμνὰ τριγύρω μας,
ὅλα γυμνὰ ἐδῶ πέρα,
κάμποι, βουνά, ἀκροούρανα,
ἀκράταγ' εἶναι ἡ μέρα.
Διάφαν' ἡ πλάση, ὀλάνοιχτα
τὰ ὀλόβατα παλάτια
τὸ φῶς χορτάστε, μάτια,
κιθάρες, τὸ ρυθμό.

Ἐδῶ εἶν' ἀριὰ κι ἀταίριαστα
λεκκιάσματα τὰ δένδρα,
κρασι εἶν' ὁ κόσμος ἄκρατο,
ἐδῶ εἶν' ἡ γύμνια ἀφέντρα.
Ἐδῶ εἶν' ὁ ἴσκιος ὄνειρο,
ἐδῶ χαράζει ἀκόμα

στῆς νύχτας τ' ἀχνὸ στόμα
χαμόγελο ξανθό.

Ἐδῶ τὰ πάντα ξέστηθα
κι ἀδιάντροπα λυσοῶνε
ἀστέρι εἶν' ὁ ξερόβραχος,
καὶ τὸ κορμὶ φωτιά 'ναι.
Ρουμπίνια ἐδῶ, μαλάματα,
μαργατιτάρια, ἀσήμια,
μοιράζει ἡ θεία σου γύμνια,
τρισεύγενη Ἀττική!

Ἐδῶ ὁ λεβέντης μάγεμα,
ἡ σάρκα ἀποθεώθη,
οἱ παρθενιές, Ἀρτέμιδες,
Ἑρμῆδες εἶναι οἱ πόθοι.
Ἐδῶ κάθε ὥρα ὀλόγυμνη,
θάμα στὰ ὑγρόζωα κήτη,
πετιέται κ' ἡ Ἀφοδίτη
καὶ χύνεται παντοῦ.

- Παράτησε τὸ φόρεμα
καὶ μὲ τὴ γύμνια ντύσου
Ψυχή, τῆς γύμνιας ἰέρισσα,
ναὸς εἶναι τὸ κορμὶ σου.
Μαγνήτεψε τὰ χέρια μου,
τῆς σάρκας κεχριμπάρι,
τ' ὀλύμπιο τὸ νεχτάρι
τῆς γύμνιας δὸς νὰ πιῶ.

Σκίσε τὸν πέπλο, πέταξε
τὸν ἄμοιαστο χιτώνα
καὶ μὲ τὴ φύση ταίριασε
τὴν πλαστική σου εἰκόνα.
Λύσε τὴ ζώνη, σταύρωσε
τὰ χέρια στὴν καρδιά σου

πορφύρα τὰ μαλλιά σου,
μακρόσυρτη στολή.

Καὶ γίνε ἀτάραχο ἄγαλμα,
καὶ τὸ κορμί σου ἄς πάρη
τῆς τέχνης τὴν ἐντέλεια
ποῦ λάμπει στὸ λιθάρι
καὶ παίξε καὶ παράστησε
μὲ τῆς ιδέας τὴ γύμνια
τὰ λυγερὰ τ' ἀγρίμια,
τὰ φίδια, τὰ πουλιά.

Καὶ παίξε καὶ παράστησε
τὰ ἡδονικά, τὰ ὠραῖα,
λαγάρισε τὴ γύμνια σου
καὶ κάμε τὴν ιδέα.
Τὰ στρογγυλά, τὰ ὀλόισα,
χνούδια, γραμμές, καμπύλες,
ὦ θεῖες ἀνατριχίλες,
χορεῦτε ἓνα χορό.

Μέτωπο, μάτια, κύματα
μαλλιά, γλουτοί, λαγόνες,
κρυφὰ λαγκάδια, τοῦ Ἔρωτα
ρόδα, μυρτιές, κρυψῶνες,
πόδια ποὺ ἀλυσοδένετε,
βρῦσες τοῦ χάιδιου, ὦ χέρια,
τοῦ πόθου περιστέρια,
γεράκια τοῦ χαμοῦ!

Καὶ ὀλόκαρδα, κι ἀμπόδιστα
λογάκια, ὦ στόμα, ὦ στόμα,
σὰν τὸ κερὶ τῆς μέλισσας,
σὰν τοῦ ροδιοῦ τὸ χρῶμα.
Τὰ κρίνα τ' ἀλαβάστρινα,
τοῦ ἀπρίλη θυμιατήρια,

ζηλεύουν τὰ ποτήρια
τοῦ κόρφου σου. - Ὡ νὰ πιῶ,

Νὰ πιῶ στὰ ροδοχάραγα,
στὰ ὀρθά, στὰ σμαλτωμένα,
τὸ γάλα ποὺ ὄνειρεύτηκα
τῆς εὐτυχίας ἐσένα.

Ἐγὼ εἶμαι ἱεροφάντης σου,
βωμοὶ τὰ γόνατά σου,
στὴν πύρινη ἀγκαλιά σου
θεοὶ θαυματουροῦν.

Μακριὰ μας ὅσα ἀταίριαστα,
ντυμένα καὶ κρυμμένα,
τὰ μισερὰ καὶ τ' ἄσκημα
καὶ ἀκάθαρτα καὶ ξένα.

Ὅρθὰ ὅλα, ξέσκεπα, ἄδολα,
γῆ, αἰθέρες, κορμιά, στήθια.
Γύμνια εἶναι κ' ἡ ἀλήθεια,
καὶ γύμνια κ' ἡ ὀμορφιά.

- Στὴ γύμνια τὴν ἡλιόκαλη
τῆς ἀθηναῖσσας μέρας
κι ἀνίσως καὶ φαντάξη σου
κάτι ἄντυτο σὰν τέρας,
κάτι σὰ δέντρο ἀφύλλιαστο
καὶ δίχως ἴσκιου χάρη,
ἀδούλευτο λιθάρι,
ξεραγκιανὸ κορμί,

Κάτι γυμνὸ καὶ ξέσκεπο
στὰ ὀλανοιγμένα πλάτια,
ποὺ ζωντανὸ θὰ τῷδειχναν
μόνο δυὸ φλόγες μάτια,
κάτι ποὺ ἀπὸ τοὺς σάτυρους
κρατιέται, καὶ εἶν' ἀγρίμι,

καὶ εἶν' ἡ φωνὴ τοῦ ἀσήμι, -
μὴ φύγῃς εἴμ' ἐγώ,

Ὁ Σάτυρος. Καὶ ρίζωσα
σὰν τὴν ἐλιά ἐδῶ πέρα,
λιγώνω τοὺς ἀγέρηδες
μὲ τὴ βαθιὰ φλογέρα.
Καὶ παίζω καὶ παντρεύονται,
λατρεύονται, λατρεύουν,
καὶ παίζω καὶ χορεύουν
ἀνθρώποι, ζᾶ, στοιχιά.

Χειμάρρα

Ἄς ἀνθισαν οἱ μυγδαλιές, κι ἄς τὴν κρυφομηνᾶτε
τὴν ἀνοιξη ἀπὸ τώρα
μὲ τὰ γλυκοχαράματα καθὼς γοργοξυπνᾶτε,
πουλάκια εἰρηνοφόρα.

Ἄς εἶναι μέσα μου ἡ καρδιά σκληρὰ σφιχτοδεμένη
ἀπὸ ἓνα ρήγα πόνο
ποὺ ἀπάνου σὲ χαλάσματα μαστόρεψε καὶ σταίνει
τὸ μαῦρο τοῦ τὸ θρόνο.

Ἄς ἀνθισαν οἱ μυγδαλιές. Νά! Ὁ οὐρανὸς θολώνει,
νά! τοῦ Φλεβάρη ἢ μπόρα
σὲ φοβερίζει ἀτίναχτη μὲ τόψιμο τὸ χιόνι,
πλάση λευκή, ἀνθοφόρα.

Ἄς κλαίει καὶ μέσα μου ἡ καρδιά. Κι ἀπὸ τὰ κλάματά της
ἀθάνατο λουλούδι,
τῆς μοναξιᾶς παρηγοριά, τῆς Χώρας παραστάτης,
φυτρώνει τὸ τραγούδι.

ᾠ! Πόλη!

Ὦ! Πόλη! Ἐσὺ τοῦ πράσινου διθάλασσο ὄραμα,
Πατρίδα τῆς Πατρίδας μου, οἱ Σουλτάνοι
Σὲ ντρόπιασαν, ἐμάρανέ σε ὁ Ξεπεσμός.
Ὅμως ὁ Ἀθάνατος Αἰτὸς δὲ σὲ ξεχνάει.

Ἀπὸ Βοριᾶ, ἀπὸ Δύση κι ἀπ' Ἀνατολή,
Ἀράδα κράδα δοξαστῆς ρηγᾶδων τροπαιοφόρων,
Γυρνάει τίς νύχτες πρὸς ἐσὲ νὰ στάξει δάκρυα πύρινα.
Ἀπάνου ἀπ' τοὺς τάφους τῶν Αὐτοκρατόρων.

Ἰαμβοὶ καὶ Ἀνάπαιστοι

Νερὸν ἤθελα
νᾶπινα
στῆς Ἄρνας τὰ
λαγγάδια,
τῆς ἀρνησιᾶς νὰ
μ' ἔζωναν
τὰ τρίσβαθα
σκοτάδια.

Τάχα θᾶβλεπ'
ἀγνώριστα
κι ἀδιάφορα
μπροστά μου
ὅλα τ'
ἀγαπημένα μου
κι ὅλα τὰ
χιλάκριβά μου;

Καβάλλα πάει ὁ
Χάροντας
τὸ Διγενῆ στὸν Ἄδη,
κι ἄλλους μαζί...
Κλαίει, δέρονται
τ' ἀνθρώπινο
κοπάδι.

Καὶ τοὺς κρατεῖ στοῦ
ἀλόγου του
δεμένους τὰ
καπούλια,
τῆς λεβεντιᾶς τὸν
ἄνεμο,
τῆς ὁμορφιᾶς τὴν
πούλια.

Καὶ σὰ νὰ μὴν τὸν

- Ὁ Ἀκρίτας εἶμαι,
Χάροντα,
δὲν περνῶ μὲ τὰ
χρόνια.
Μ' ἄγγιξες καὶ δὲ μ'
ἔνοιωσες
στὰ μαρμαρένια
άλωνια;

Εἶμ' ἐγὼ ἢ
ἀκατάλυτη
ψυχὴ τῶν
Σαλαμίνων.
Στὴν Ἐφτάλοφην
ἔφερα
τὸ σπαθὶ τῶν
Ἑλλήνων.

Ἦ τάχα νόμος	πάτησε	Δὲ χάνομαι στὰ
ἅγιος,	τοῦ Χάρου τὸ	Τάρταρα,
δίχως ἐγὼ νὰ	ποδάρι,	μονάχα
νοιώθω,	ὁ Ἀκρίτας μόνο	ξαποσταίνω.
πάλι σ' αὐτὰ θὰ	ἀτάραχα	Στὴ ζωὴ
μ' ἔφερνε	κοιτάει τὸν	ξαναφαίνομαι
μ' ἕναν δεύτερο	καβαλλάρη!	καὶ λαοὺς
πόθο;		ἀνασταίνω!

Στοῦ σοφοῦ τὸ παράθυρο
 ποῦ σκύβει νύχτα μέρα
 στῆς μελέτης τ' ἀπόκρυφα,
 ἡ Φύσις ἢ μητέρα

Δίδυμα τέκνα γέννησαν
 ὁ Φοῖβος κ' ἡ Ἄρμονία
 ἐσᾶς, Πολύμνια ψάλτρια,
 φιλόσοφε Οὐρανία!

ἔστρωσε μοσχομύριστη
 δροσερεμένη στράτα
 ἀπὸ κρίν' ἀπριλιάτικα
 καὶ ρόδα βελουδάτα.

Ἦ πρώτη τὸν ἀμάραντον
 ἀνθὸ παντοῦ τρυγάει,
 μιὰ πεταλούδαν ἄπιαστην
 ἢ ἄλλη κυνηγάει.

Τ' ἀταίριαστα καὶ τ' ἄμοιαστα,
 ἀδέρφια εἶναι τὰ δύο·
 τὸ λουλούδι τ' ὀλόχαρο,
 τὸ θλιβερὸ βιβλίο.

Ἄλλὰ τόσο ταιριάζουνε
 κι ἀντάμα οἱ δυὸ καὶ χώρια,
 ποὺ τὴ μία παίρνουν κάποτε
 γιὰ τὴν ἄλλη πανώρια.

Μὲ πελέκι ἀστραπόμορφον
 ἢ ἀλύπητη Ἐπιστήμη
 χτυπάει καὶ σπάει τὸ Εἶδωλο
 καὶ τὸ ρίχνει συντριμμι.

Ἐένε σοφέ, πὼς ἤθελα
 τὸ φθαρτό μου τραγούδι
 νὰ σμίξω μὲ τοῦ λόγου σου
 τὸ ἀθάνατο λουλούδι.

Κ' ὕστερα γίνετ' εἶδωλον
 ἐκείνη μεσ' στὴν πλάση
 ξαναγεννώντας ἄθελα
 ὅ,τι ἦρθε νὰ χαλάση.

«- Μάθε πὼς τὰ συστήματα
 τῶν φιλοσόφων, κάθε
 νοῦ τρανοῦ φεγγοβόλημα
 κάθ' ἐπιστήμη, μάθε

Κ' ἔτσι ἀλυσίδες γύρω μας
 παντοῦ, σκοτάδια θεία.
 Κάθε Αἰτία, μυστήριο·

πὼς δὲν ἀξίζουν τίποτε
 τὰ πάντα ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη,
 ὅσο ἀξίζει ἕνα φίλημα,

κάθε Αλήθεια, θρησκεία.

ὅσο ἀξίζει ἓνα δάκρυ!»

Ἡ μαύρη Λάμια
πὺν ἔκλεισε
στὴν καρδιά της
τὸν Ἄδη,
νὰ κατέβω μὲ
πρόσταξε
μεσ' στὸ ξερὸ
πηγάδι,

νᾶβρω τὸ
δαχτυλίδι της
πὺν μέσα ἐκεῖ
ἔχει πέσει
μ' ἓνα διαμάντι
λιόκαλο
καρφωμένο στὴ
μέση.

Ψάχνω, δὲ
βρίσκω τίποτε...
Ὡ νύχτα, ὦ τέρας
πλάνο!
Στὰ πόδια μου
μιὰν ἄβυσσο,
καὶ μιὰ Λάμια
ἀποπάνω.

Ἡλιε, ἐσύ, πηγὴ
ἀστείρευτη
κάθε ζωῆς, εἰκόνα
τοῦ ωραίου
ὑπερτέλεια
καὶ τοῦ Ἀπείρου
κορῶνα.

Πρὶν ἀρχίσουν τὸ
διάβα τους
τῶν θεῶν οἱ
λεγεῶνες,
πρῶτο θεὸ σὲ
ἀγνάντεψαν
καὶ μοναχὸν οἱ
αἰῶνες.

Καὶ πάλι θεὸς
ὑστάτος
σὰ νεκρικὴ
λαμπάδα
τοῦ τελευταίου
θρησκευματος
θὰ φέξης τὴν
κρυάδα

Ἡ γῆ μας γῆ τῶν
ἄφθαρτων
ἀερικῶν καὶ εἰδώλων,
πασίχαρος καὶ
ὑπέρτατος
θεὸς μας εἶναι ὁ
Ἀπόλλων.

Στὰ ἐντάφια λευκὰ
σάβανα
γυρτὸς ὁ
Ἐσταυρωμένος
εἶν' ὀλόμορφος
Ἄδωνις
ροδοπεριχυμένος.

Ἡ ἀρχαία ψυχὴ ζῆ
μέσα μας
ἀθέλητα κρουμένη
ὁ Μέγας Πᾶν δὲν
πέθανεν,
ὄχι· ὁ Πᾶν δὲν
πεθαίνει!

Βραδινὴ Φωτιά

- Θυμᾶσαι τὴ φτωχούλα τὴν καλύβα
στὸ πλούσιο δάσος, πέρα ἀπ' τὸ χωριό;
- Θυμᾶμαι τὴν καλύβα τὴ φτωχούλα, σὰν ξωκλήσι καὶ σὰν
ἀσκηταριό.

- Τον ἀσκητὴ θυμᾶσαι τῆς καλύβας; (Τάχα κλέφτης;
καλόγερος; βοσκός;)
- Θυμᾶμαι. Ἀκόμα κλαίει μὲς στὸν ἀγέρα τῆς φλογέρας του ὁ
πόνος, μυστικός.
- Θυμᾶσαι τὴ χλωμὴ σωμένη του ὄψη καὶ τ' ἀλαφροσκυμμένο
του κορμί;
- Θυμᾶμαι κάτου ἀπ' τὰ δασά του φρύδια τὴ σαγηνεύτρα τῆς
ματιᾶς του ὀρμῆ.
- Θυμᾶσαι τὴ φωτιὰ στὸ πλούσιο δάσος, τὴ βραδινὴ φωτιὰ τὴν
ξαφνικὴ;
- Θυμᾶμαι. Λάμια. Στάχτη καὶ ἡ καλύβα. Τὸ πλούσιο δάσος
πάει. Ὡρα κακὴ.
- Θυμᾶσαι; Τί ν' ἀπόγινε; Κανένας δὲν τὸν ξανάειδε πιά τὸν
ἀσκητὴ.
- Δεν ξέρω. Ὅμως ἀπάνου ἀπ' ὅλα ὁ νοῦς μου τῆς καλύβας τὴ
θύμηση κρατεῖ,
γιατὶ στ' ἀποκαΐδια τῆς γερμένος ἕνας Ἔρωτας ξέγνοιαστα,
σκληρά,
τὰ βρεφικά του ζέσταινε τὰ χέρια καὶ τ' ἀρχαγγελικά του τὰ
φτερά.

Δυὸ Μάτια

Τοῦ λύχνου μου τὸ λάδι σώθηκε,
καὶ ξαγρουπνῶ. Τί νύχτα! Ἄστρο κανένα,
στὴν ἄκρη ἀπ' τὸ κρεβάτι μου ἕνα φάντασμα
κι ἀπάνω μου δυὸ μάτια καρφωμένα.

Ὁ κόσμος δὲν ὑπάρχει. Ἀπὸ τῆς ἄβυσσος
ῥουφήχτηκε τὰ στόματα. Σκοτάδι
Μόνο δυὸ μάτια ὑπάρχουνε στ' ἀνύπαρχτα,
δυὸ μάτια μοναχὰ γιομίζουν τ' ἄδεια.

Μόνο δυὸ μάτια στὰ σκοτάδια φέγγουνε.
Ἔλα κοιμοῦνται, χάνονται, ὅλα σβοῦνε,
μόνο δυὸ μάτια μὲ κοιτάζουν ἄγρυπνα,
δὲν κλείνουνε· ποτὲ δὲ θὰ κλειστοῦνε.

Ἡ Ἀγάπη μας...

Ἡ Ἀγάπη μας παιδούλα στὰ χρόνια.
Τοῦ πάθους μας ἀκόμα δὲν εἶδαν τὴν τρεμούλα τ' ἀηδόνια.

Ἡ Ἀγάπη μας, παιδούλα... μὰ νά, στὸ πρόσωπό της
οὔτε ἡ δροσούλα τῆς αὐγῆς, οὔτε ἡ χαρὰ τῆς νιότης.
Σὰν νὰ ἔχουνε τὴν ὄψη της αἰῶνες ὀργωμένη.
Κάτι ἀναρχο κι ἀτέλειωτο στὸ πρόσωπό της μένει.

[Βραδινὴ Φωτιὰ Α']

Στὴ γυναίκα μου

Ἐδῶ τὸ σπῖτι ἀνθίζ', ἐδῶ τὸ πράσινο βλαστάρι
μέσα στὸν ἴσκιο τῆς χλωρῆς χλωρῆς κληματαριᾶς.
Περιπλεχτὸ μὲς στὰ χλωρὰ τὸ μυστικὸ φεγγάρι
σὰν πνέμα πρωτοθώρητο κατέβαινε σ' ἐμᾶς.

Ἐδῶ τοῦ πόθου δυὸ πηγές μᾶς δρόσιζαν τὰ χρόνια,
ἢ μιὰ στὰ μάτια μας μπροστά, κι ἢ ἄλλη ὄνειρευτὴ
ἢ Μούσα ἐδῶ ἀποκοίμιζε τῆς ἔγνοιας τὰ τρηζόνια
καὶ τὴ μανία ἀνάστανε τῆς λύρας τὴν ἱερή.

Ἐδῶ γλυκαπολάψαμε τῆς πρωτογεννημένης
τὰ πρῶτα ξεπετάματα, καὶ πῆρε μας τὸ νοῦ,
σὰν ἐρχομὸς παμπόθητος ποῦ δὲν τὸν περιμένεις,
τὸ φέγγος τ' ὄλοστρόγγυλο τοῦ δεύτερου καρποῦ.

Ἐδῶ πρωτοδεχτήκαμε στὴν ἀγκαλιὰ μιὰ μέρα
τὸν τρίτο τὸν ἀσύγκριτο καὶ τὸν περαστικὸ

πού ὀλόγυρά μας ἄλλαξε τὸν κοσμικὸν ἀέρα
τὸ θεῖο κρασί στ' ὀλάσπρο φῶς τοῦ Ὀλύμπου προσφερτό.

Ἐδῶ τὰ νιάτα σου ἦτανε καὶ στή φροντίδα ἀπάνου
μιὰ ζωγραφιὰ βενέτικη πλατιὰ ζωγραφιστὴ
ἀπὸ τὸ χέρι κανενὸς φεγγόβολου Τισιάνου,
λαμποκοπώντας τὴ χαρὰ σὲ ἀδρότατο κορμί.

Ἐδῶ τὸ σπίτι ἄνθιζ', ἐδῶ τὸ πράσινο βλαστάρι
καὶ τό 'κρυβε ἡ κληματαριὰ στὸ ἴσκιο τῆς χλωρῆ.
Τώρα δὲ μένει τίποτε... Τὸ μυστικὸ φεγγάρι
κλαίει σὲ παλάτι ἀμίλητο, τετράπατο, βαρὺ.

Ἐδῶ ἡ ζωὴ πού πέθανεν ἤθελε νεκροθάφτη
κάποιον Ἀπρίλη, ἀνθότατον, ἤθελε τάφον, ὦ!
Ποιὸς νὰ τὴν καταράστηκε; Δὲ βρέθηκε γιὰ δαύτη
παρὰ ἓνα μνημα ἀταίριαστο κι ἀναγελαστικό.

Τὰ σκολεῖα χτίστε

... Λιτὰ χτίστε τα, ἀπλόχωρα,
μεγάλα, γερὰ θεμελιωμένα,
ἀπὸ τῆς χώρας, ἀκάθαρτης,
πολύβοης, ἀρρωστιάρας, μακριά.
Μακριὰ τ' ἀνήλιαγα σοκάκια,
τὰ σκολεῖα χτίστε.

Καὶ τὰ πορτοπαράθυρα τῶν τοίχων
περίσσια ἀνοῖχτε, νὰ ῥχεταὶ ὁ κύρ Ἕλιος,
διαφεντευτῆς, νὰ χύνεται,
νὰ φεύγει, ὄνειρεμένο πίσω του
ἀργοσέροντας τὸ φεγγάρι.

Γιομίζοντάς τα νὰ τὰ ζωντανεύουν
μαῖιστράλια καὶ βοριάδες καὶ μελτέμια
μὲ τοὺς κελαηδισμοὺς καὶ μὲ τοὺς μόνους,

κι ὁ δάσκαλος, ποιητῆς
καὶ τὰ βιβλία νὰ εἶναι σὰν τὰ κρίνα...

Ἄγορά

Πάντα διψᾶς - ὅπως διψάει τὸ πρωτοβρόχι
Στεγνὴ καλοκαιριᾶ - τὸ βλογημένο σπίτι,
Καὶ μία κρυφὴ ζωὴ σὰ δέηση ἐρημίτη,
Ἀγάπης κι ἀρνησιᾶς ζωούλα σὲ μία κώχη.
Διψᾶς καὶ τὸ καράβι πού τὸ πέλαο τόχει

Κι ὅλο τραβάει μὲ τὰ πουλιὰ καὶ μὲ τὰ κήτη,
Κ' εἶναι μεστή ἡ ζωὴ του μ' ὅλο τὸν πλανήτη...

Καὶ τὸ καράβι καὶ τὸ σπίτι σοῦ εἶπαν: «Ὁχι!
Μήτε ἡ παράμερη εὐτυχιὰ πού δὲ σαλεύει,
Μήτε ἡ ζωὴ π' ὅλο καὶ νέα ψυχὴ τῆς βάνει
Κάθε καινούργια γῆ καὶ κάθε νιὸ λιμάνι...
Μόνο τὰ' ἀλάφιασμα τοῦ σκλάβου πού δουλεύει...
Σέρνε στὴν ἀγορὰ τὴ γύμνια τοῦ κορμιοῦ σου,
Ἐένος καὶ γιὰ τοὺς ξένους καὶ γιὰ τοὺς δικούς σου».

[*Ἡ ἀσάλευτη ζωὴ*, 1896]

Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ δέντρα

Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ δέντρα τὸ φεγγάρι
Ἀργοῦψώνεται καὶ λάμπει, θεϊκὴ χάρη.
Ἀπὸ σὰς ἄπανω, μαῦρα σκιάχτρα, ὦ πόνοι,
Μίαν ἐλπίδα ἔτσι τὸ φῶς τῆς ἀργοῦψώνει.

Νύχτα μου εἶν' ἡ γνώμη, πίκρα καὶ ἡ καρδιά μου.
Μὰ σοῦ φέγγει τὸ φεγγάρι, κάμαρά μου,

Σὲ γιομίζει, καὶ ἀναβρῦζει, συντριβάνι
Δακρυοστάλαχτων ἀχτίδων, καὶ σὲ κάνει
Καὶ τοῦ μοιάζεις, καὶ σὲ κάνει, κάμαρά μου,
Μυστικὸ ἱερὸ κρεβάτι κάποιου γάμου.

[Τὰ Παθητικὰ Κρυφομιλήματα, 1920]

Τὰ Φτερά

Toutes blanches et toutes d'or...

CHARLES VAN LERBERGHE

Όλόλευκα, όλόχρυσα,
Τὰ φτερά τῶν ἀγγέλων μου φαντάζουν.
Όμως ό ἔρωτας ἔχει φτερά πού ἀλλάζουν.
Τὰ μαλακά φτερά του ἀράδα - ἀράδα
Τριανταφυλλένια, βυσσινιά,
Κοκκινισμένα σάν τή θάλασσα, τήν ώρα
Πού τή λιγώνουν τοῦ ἡλίου τὰ φιλιὰ.
Τὰ ώραῖα φτερούγια τῶν ἀγγέλων μου
Σαλεύουν πάντα ἀργά,
Καί ἀνοίγουν, καί εἶν' ἀκόμα σάν κλειστά.
Αλλά τὰ λιγερά φτερούγια τοῦ Ἔρωτα
Ποτέ δέν ἡσυχάζουν... Δέν ἀναπαύονται...καρδοῦλες μοιάζουν.

[Ξανατονισμένη μουσική, 1890]

Ἡδονισμός

Από τραγούδια ἐν' αὐλο κομπολόι
Σ' ἐσέ δέν ἦρθα σήμερα νὰ δώσω.
Μέ τὰ τραγούδια ἐγὼ θὰ σέ λιγώσω

Καί μέ τὰ ξόρκια, ἀγάπη μου, ἐνὸς γόη.
Γυμνοί. Καί σάν κισσὸς θὰ σκαρφαλώσω
Νὰ φάω τὸ κορμί σου πού μέ τρώει.
Τοῦ λαγκαδιοῦ σου τήν δροσάτη χλόη
Μέ τὸ χέρι θρασά θὰ τήν πυρώσω.

Τὸ κρασί πού ξανάφτει καί τὸ γάλα
Πού κοιμίζει θὰ φέρω στάλα στάλα,
Μ' ὄλο μου τὸ κορμί νὰ σέ ποτίσω
Καί στὰ πόδια σου τ' ἀσπροσκαλισμένα,

Δυὸ βάζα ποῦ μοῦ παίρνουνε τὰ φρένα,
Στερνὴ μανία τὸ μέλι μου θὰ χύσω.

[Βραδυνὴ Φωτιὰ Β']

...στὴ Μαίρη Κουτσούρη...

...Καὶ μοῦ ἔπανε: «ξεψύχησε μὲ τοὺς δικούς σου στίχους»
Καὶ γὰρ εἶπα: «μὲ τῆς ἀρμονίας ὑψώθηκε τοὺς ἤχους...»

Βαρκούλα τὴ ψυχούλα της
Πνοὴ τὴν πῆρε πρίμα
Σὰν ἄνεμος τὴν τύλιξε
Μιᾶς θάλασσας τὸ κύμα...

Μὲ τὸν ποιητὴ θὰ ὑψώθηκε μοῖρα συντροφικὴ

Στὴ μεταμόρφωση αὐτῆ, τοῦ ὄνειρου ἢ μουσικῆ...

Βαρκούλα τὴ ψυχούλα της
Πνοὴ τὴν πῆρε πρίμα
Μὲς στ' ἄπειρο φτερώθηκε
Δὲν ἄραξε σὲ μνήμα...

Δεκατετράστιχο [69]

Τῆς καρδιάς μου τὸ σκόρπισμα γυρεύει
Τὸ μάζεμα τοῦ ἀπόκοσμου σπιτιοῦ σου...
Κάτω ἀπ' τὸ φῶς τὸ πρᾶο του λυχναριοῦ σου τὸ
Μπάλσαμο τῆς χάρις σου γιατρεύει

Εἶτε κ' ἡ ἀγάπη σὲ γλυκοχαϊδεύει,
Καὶ εἶτε χτυπιέται ἀπὸ τὴν ἔγνοια ὁ νοῦς σου,
Τὸ ἄγαλμα τοῦ ἀψεγάδιαστου κορμιοῦ σου
Στὸ βάθρο του ὀρθοστύλωτο μαγεύει.

Τρύπια φελούκα μισοβουλιασμένη
Παραδέρνω σὲ ἀνώφελον ἀγώνα...
Λιμιώνα, ἀπαλὰ κάπου ἀκούμπησέ με...

Μυστικολάτρα όρμη μ' έσέ με δένει,
Τῆς ζωῆς μου, καλόβολη Μαντόνα,
Τὰ κρίματά σου τὰ ξομολογιέμαι.

[Τὰ Δεκατετράστιχα, 1919]

Δεκατετράστιχο [126]

Θεέ μου! Θεέ μου! Μὰ τίποτε δέν ἔχω
μέσα μου πού με μιὰ καρδιά νὰ μοιάζει!
Πότε στραβός με πάει τὸ πείσμα, τρέχω,
πότε βουβός, με δένει ἓνα μαράζι.
Ἀπὸ βουλή, ἀπὸ γνώμη δέν κατέχω.
Ψευτοζῶ με τὸ τώρα, δὲ με νοιάζει
γιὰ τὸ χτές. Καὶ γιὰ τὸ αὐριο; Δέν προσέχω.
Ἡ ἀρνησιὰ με γυμνώνει, με λεκκιάζει
τὸ ψέμα...Εἶμαι σὰν ἓνα θηλυκὸ
πού ὅλο σὲ ἀργὸ καθρέφτισμα ξεχνιέται,
εἶμαι αὐτὸς πού τὸ μαῦρο του ἑαυτὸ
βλέπει ὅλο ἀγνάντια του...Εἶμαι τὸ κακὸ
πού με τὴν ἴδια του ἀσκημιὰ χτυπιέται
στὴ νύχτα πού ὅλο πιὸ πολὺ σκορπιέται...

[Τὰ Δεκατετράστιχα, 1919]

Ποίημα για τον Καραϊσκάκη

Ἀπό «.

Πόλεμος θάρχιζε. Στὰ ξάγναντα, μπροστά μου,
κορφή, γκρεμός· τὸ βουνὸ μαῦρο. Ξαφνικὰ
τὸ βουνὸ ἀστράφτει μέσ' στὴν ὑπνοφαντασιά μου
σὰν ἀπὸ φάσγανα γυμνὰ γιὰ φονικά.
Ἵσο κι ἂν ἔγερν' ἐμέ δείλια πρὸς τὰ χάμου,
μὲ μάτια πρόσμενα ὑψωμένα ἐκστατικὰ
τὰ πρῶτα βόλια νὰ σφυρίζουνε στ' αὐτιά μου
κ' ἔνιωθα κάτι σὰ φτερὸ σὰ σωθικά.
Καὶ νά! ἀπὸ τοῦ βουνοῦ τὴν κορωμένη ράχη

δὲ χύμησε μουγγρίζοντας ἢ ἀντάρα ἢ μάχη.
Τὸ βουνὸ χρυσὴ σκάλα, κλέφτες καὶ κουρσάροι
τὴν κατεβαίνανε, καὶ σ' ὄλους μέσα ποιός;
Ἔνας ξεχώριζε, τοῦ Γένους τὸ καμάρι,
τῆς Καλογριᾶς ὁ Γιός!

[«Τὰ δεκατετράστιχα», Ἄπαντα, τόμος 7ος, σ. 420, Ἀθήνα 1972]

Σ' αὐτὸν τὸ λάκκο 3

Σ' αὐτὸν τὸ λάκκο τὸν πιὸ πικρὸ
κι ἀπὸ τὸ μνημα, (εἶναι ἀπὸ πλήξη
κι ἀπὸ ἓναν ἄβουλο στοχασμὸ)
ποιός μ' ἔχει ρίξει;

Σ' αὐτὸν τὸ λάκκο τὸν πιὸ βαθὺ
κι ἀπὸ τὸ μνημα, γιατί εἶναι πάλι
ἀπὸ μία θύμηση πού δὲ σβεῖ,
ποιός μ' ἔχει βάλει;

[Τὰ Παθητικὰ Κρυφομιλήματα, 1920]

Ἄταν ἤμουνα Βασιλιάς...

PIERRE BAUDRY

Στὴν χώρα τὴν ὄνειρευτὴ πού ζοῦσα βασιλιάς,
Σ' ἀγνάντεψα βασίλισσα μπροστά μου νὰ περνᾶς.
Μὰ πρὶν προφτάσω ἴσα μ' ἐσὲ νὰ φτάσω, ἀλλοίμονό μου!
Σὲ χάσανε τὰ μάτια μου στὸ γύρισμα τοῦ δρόμου.

Καὶ τότε τῶν προγόνω μου πετώντας τὴν πορφύρα,
Δάση, βουνά, ζητώντας σέ, καὶ κάθε στράτα πῆρα,
Καὶ ἱερωμένους ρώτησα καὶ μαντολόγων πλήθη.
Ἔμερόνυχτα ὅλο σ' ἔκραζα. Κανεὶς δὲ μ' ἀποκρίθη.

Γιὰ νὰ μπορέσω πιὸ καλὰ νὰ ψάξω ἀπάνου, χάμου,
Γῆ κι οὐρανό, τὴν ἄφησα καὶ τὴν κληρονομιά μου,
Καὶ τράβηξα προσκυνητῆς μακριὰ μακριὰ στὰ ξένα.
Καὶ τώρα ἐγὼ πού, ἀφορισμένος, λείψανο, ρημάδι,
Τοῦ Χάρου διάτα καρτερῶ νὰ κατεβῶ στὸν Ἄδη,
Σὲ ξαναβρίσκω. Πιὸ ὁμορφη σὲ ξαναβρίσκω, οἰμένα!

[Ξανατονισμένη μουσική, 1890]

Τὸ χάρισμα

Σοῦ φέρνω ἀπ' τὴ γαλάζια μου πατρίδα
Κι ἀπ' τὰ φωτοσπαρμένα τῆς τὰ μέρη,
Μιᾶς μάγισσας δουλειά, μίαν ἀλυσίδα
Ποῦ ἀνθρώπου δὲ μπορεῖ νὰ πλάσει χέρι.

Εἶδα τὸν ἥλιο κι εἶδα κάθε ἀστέρι,
Μὰ νὰ ἔχουνε τὴ λάμψη τῆς δὲν εἶδα...
Μονάχα σὲ σοῦ πρέπει, ἀγνό τῆς ταίρι
Ἀγάπη μου εἶσαι σύ, καμαροφρύδα!

Ρουμπίνια ἐδῶ κι ἐκεῖ μαργαριτάρια
Τὴν πλέκουν...ἀπὸ δάκρυα ἔχουν γίνει,
Ὅλο ἀπὸ δάκρυα τὰ μαργαριτάρια
Κι εἶναι ἀπὸ αἷμα κάθε τῆς ρουμπίνι...
Καὶ τὸ διαμάντι πού σφιχτὰ τὴ δένει
Ὁ ἔρωτας εἶναι, πολυαγαπημένη.

[Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου, 1892]

Ἵστερ' ἀπὸ τὴ ζωὴ

Σὰν πεθάνω, σὰν τὸ κερὶ θὰ σβήσω,
Θὰ πάω μὲ τὰ στοιχεῖα, μηδέν, ἀχνός;
Σὰν πεθάνω, σὰν τὸ κερὶ θὰ σβήσω; Κανένας οὐρανός,

Κανένας οὐρανός δὲ θὰ μὲ πάρει;
Ἄδης κανεὶς δὲ θὰ μὲ καταπιεῖ;
Κανένας οὐρανός δὲ θὰ μὲ πάρει; Τοῦ πόνου μου ἡ πηγὴ

Θὰ χαθεῖ; Δὲ θὰ γίνει γαλαξίας;
Δὲ θὰ σύρει τῶν ἄστρον τὸ χορὸ;
Θὰ χαθεῖ; Δὲ θὰ γίνει γαλαξίας; Ὀλάσπρο ἢ πορφυρὸ

Τὸ ἄστρο τῆς ἀνυπόταχτης ἀγάπης
Τὴ βαθιά μου ἀνυπόταχτη ψυχή,
Τὸ ἄστρο τῆς ἀνυπόταχτης ἀγάπης, Πῶς! Δὲ θὰ τὴ δεχτεῖ;

Ὁ Ὀλυμπιακὸς Ὕμνος

Ἀρχαῖο Πνεῦμ' ἀθάνατο, ἀγνὲ πατέρα
τοῦ ὠραίου, τοῦ μεγάλου καὶ τ' ἀληθινοῦ,
κατέβα, φανερώσου κι ἄστραψε ἐδῶ πέρα
στὴ δόξα τῆς δικῆς σου γῆς καὶ τ' οὐρανοῦ.
Στὸ δρόμο καὶ στὸ πάλεμα καὶ στὸ λιθάρι,
στῶν εὐγενῶν Ἀγώνων λάμπσε τὴν ὁρμὴ
καὶ μὲ τ' ἀμάραντο στεφάνωσε κλωνάρι
καὶ σιδερένιο πλάσε κι ἄξιο τὸ κορμί.
Κάμποι, βουνὰ καὶ πέλαγα φέγγουν μαζί σου
σὰν ἕνας λευκοπόρφυρος μέγας ναός.
Καὶ τρέχει στὸ ναὸ ἐδῶ προσκυνητῆς σου,
Ἀρχαῖο Πνεῦμ' ἀθάνατο κάθε λαός.

(Ἀσάλευτη Ζωή)

* Ὁ ὕμνος παραγγέλθηκε στὸν ποιητὴ τὸν Μάιο τοῦ 1895 ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, ὕστερα ἀπὸ ἐπιμονὴ τῶν Δημ. Βικέλα καὶ Τιμ. Φιλήμονος. Ἡ παραγγελία θεωρήθηκε σὰν μία νίκη τῆς Δημοτικῆς. Μελοποιήθηκε ἀπὸ τὸν Κερκυραῖο μουσουργὸ Σπύρο Σαμάρα καὶ ἀπετέλεσε τὸν ὕμνο τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, ποὺ ὀργανώθηκαν στὸ Στάδιο τὸ 1896. Ἀπὸ τὸ 1952 εἶναι ὁ ἐπίσημος ὕμνος τῶν Ἀγώνων καὶ ἀκούγεται ἀπὸ τότε σὲ ὅλες τὶς τελετὲς ἑναρξης στὰ Ἑλληνικά.

Πάει καὶ τὸ Λίγο Φῶς...

Πάει καὶ τὸ λίγο φῶς, δετός, ἀνεργός, νύχτα, τρέμω, καίω.
Χέρι ἀπλωμένο, λυτρωμός, ἢ χέρι πού θὰ μὲ συντρίψης,
σαρκική γλύκα μυστική, μόνο μ' ἐσὲ ἀναπνέω,
δὲν ξέρω ποιό σου τ' ὄνομα, σοῦ δέομαι, μὴ μοῦ λείψης.

Τὸ Διαμαντένιο του Ὁρθρου μου...

Τὸ διαμαντένιο του ὄρθρου μου πετράδι!
—Σ' ἀγαπῶ μὲ τὸ πάθος πού δὲν ξέρει
παρὰ ἐσένα οὐρανὸ κ' ἐσένανε ἄδη,
μὲ τὸ πάθος τυφλό του σφιχτοχέρη.
Σ' ἀγαπῶ μὲ τὸν ἥλιο, μὲ τὸ ἀστέρι
πού ὀλογλυκαίνει τὸ πικρὸ ἀχνὸ βράδι,
καὶ μὲ τοῦ Γεναριοῦ τὸ καλοκαῖρι,
μ' ἐσᾶς τῆς μυγδαλιᾶς ὀλόανθοι κλάδοι.
Σ' ἀγαπῶ μὲ τῆς ἀνοιξῆς τ' ἀηδόνια,
μὲ τὰ ξερὰ τὰ φύλλα πού χρυσάφι
στρώνουν ταπὶ στ' Ἄγιου Ἀντρεὸς τὸ μῆνα.
Σ' ἀγαπῶ μὲ τῆς θλίψης τὰ τρηδόνια
καὶ μὲ τῆς ἀναγάλλιασης τὰ κρίνα.
Μ' ὅσα οἱ κούνιες κρατᾶν καὶ μ' ὅσα οἱ τάφοι.

Τὸ Φάντασμα

Ὡραῖε νεκρέ, μονάρχη ἐσὺ τοῦ μυστικοῦ οὐρανοῦ μου
ἀστέρινε, ἤρθες πάλι,
σ' ἔφερε ἢ νύχτα, φάντασμα τοῦ λατρευτοῦ μου
στήν ὄρφανή μου ἀγκάλη.
Καὶ σὲ κρατοῦσα ὅπως ποτὲ δὲν κράτησε μητέρα
τὸ πρωτογέννητο παιδὶ στήν ἀγκαλιά της,
καὶ κάποιου πόνου μία ψυχὴ, χυμένη ἀπ' ἄλλο ἀέρα,
τὴν ὄψη σου τὴν ἁγιαζε μὲ τ' ἀντιφέγγισμά της.
Κ' εἴσουν ὠραῖος, ὅπως ποτὲ κανένας ἔρωτάς μου
δὲν εἶτανε στῆς νιότης μου τὰ χρόνια,
καὶ σώπαινες, ὅπως ποτὲ δὲ μίλησαν τ' ἀηδόνια
τῶν ποιητῶν στὰ βάθη τῆς καρδιᾶς μου.

Ὕμνος τῶν Αἰῶνων

Μητέρα μας πολύπαθη, ὦ ἀθάνατη,
δὲν εἶναι μόνο σου στολίδι οἱ Παρθενῶνες·
τοῦ συντριμμοῦ σου τὰ σπαθιά στὰ κάμανε
φυλαχτὰ καὶ στεφάνια σου οἱ αἰῶνες.

Καὶ οἱ πέτρες ποὺ τὶς ἔστησε στὸ χῶμα σου
τὸ νικηφόρο χέρι τοῦ Ῥωμαίου,
κ' ἡ σταυροθόλωτη ἐκκλησιὰ ἀπὸ τὸ Βυζάντιο,
στὸν τόπο τοῦ πολύστυλου ναοῦ τοῦ ἀρχαίου,

Κι αὐτὸ τὸ κάστρο ποὺ μουγγρίζει μέσα του
τῆς Βενετιᾶς ἀκόμη τὸ λιοντάρι,
κι ὁ μιναρὲς ποὺ στέκει, τῆς ὀλόμαυρης
καὶ τῆς πικρότατης σκλαβιάς ἀπομεινάρι,

Καὶ τοῦ Σλάβου τὸ διάβα ἀντιλαλούμενο
στ' ὄνομα ποὺ μᾶς ἔρχεται στὸ στόμα
-μὲ τὸ γάλα τῆς μάννας ποὺ βυζάξαμε-
σὰν ξένη ἀνθοβολιὰ στὸ ντόπιο χῶμα,

Ὅλα ἓνα νύφης φόρεμα σοῦ ὑφαίνουνε,
σοῦ πρέπουνε, ὦ βασίλισσα, σὰ στέμμα,
στὴν ὁμορφάδα σου ὁμορφιὰ ἀπιθώσανε
κ' εἶναι σὰ σπλάχνα ἀπ' τὸ δικό σου τὸ αἷμα.

Ὡ τίμια φυλαχτὰ, στολίδια ἀταίριαστα,
ὦ διαβατάρικα, ἀπὸ σᾶς πλάθεται αἰώνια,
κόσμος ἀπὸ παλιὰ κοσμοσυντρίμματα,
ἢ νέα τρανὴ Πατρίδα ἢ παναρμόνια!

Ὡ Πηνελόπη, Ἀγρῦπνησα...

Ὡ Πηνελόπη, ἀγρῦπνησα, 'τι μοῦ εἶχες γίνει ταῖρι,
τὴ νύχτα ἑνὸς ἐξάμετρού μας φώτιζε τ' ἀστέρι,
γυναῖκα, λύρα, καὶ τὰ δυὸ κυρίαρχα, τόσο ὠραῖα!
Ὅσο δὲν εἶταν τρομερὸ τὸ τόξο σου, Ὀδυσσέα!

Ἔρχομ' Ἐγώ...

Ἔρχομ' ἐγώ, φτάνω ἐγὼ πρὸς Ἐσένα!

Κ' ἔτσι σὲ ἡμέραν ἠλιόκαλην ὅπως
τὸ βραδινὸ ξαφναπλώνουμε σκότος
κλείνοντας γύρω μας κάθε φεγγίτη
γιὰ νὰ χαρούμ' ἐκεῖ ἀπάνου στὸν τοῖχο
κάποιους ριγμένους μ' ἔν' ἄλλο φῶς ἤσκιους,
ἔτσι στὸ φῶς τῆς ζωῆς μου ἓνα σκότος
ἔξαφν' ἀπλώνω. Τῆς εἶπα τῆς Νύχτας:
—Κλέφτρα, δὲν τρέμω, νὰ ψάξω 'σὲ στάσου.—
Κ' ἔκλεισα μέσα μου κάθε φεγγίτη
γιὰ νὰ χαρῶ ξανοιγμένον ἀπάνου
στοῦ μυστηρίου τὸν ἀγκρέμιστο τοῖχο,
ὦ! τὸν ὀλόφωτον ἤσκιον, Ἐσένα!

Καὶ τῆς καρδιᾶς: —Ξερριζώσου, τῆς εἶπα,
καὶ τῆς βουλῆς μου: —Παράλυτη πέσε!
Σβύσου! Τῆς μνήμης, τῆς γνώμης: Κοιμήσου!
Τὴ φαντασία τὴν ἔπνιξα, σπρώχνω
κάθε χαρὰ στὸ γκρεμό, κάθε λύπη
τὴ μαχαιρώνω, κι ὀλάγρια μαδώντας
ποδοπατῶ τῆς ἀγάπης τὰ ρόδα.

Κ' ἔκραξα: —Μάτια, κλειστήτε, καὶ χεῖλη
μου, βουβαθῆτε, κι αὐτιά, μὴν ἀκοῦτε.
Κι ὅταν τὸ εἶναι μου ὀλόγυμνον, ἄλλο,
ξένο καὶ ἀπ' ὅλα του γύρω καὶ ὀλοῦθε
σὰν ἀπὸ ἀέρα καὶ σὰν ἀπὸ λαύρα
τὸ γοργοφύσημ' ἀκράτητο πῆρε
πρὸς τ' ἀξεδιάλυτου χάους τὸ δρόμο,
εἶπα:

—Ἐσύ τώρα, ἐσύ τώρα, ἐσύ τώρα,
γίνε Καρδιά, Φαντασία καὶ Μνήμη,
δείξου Βουλή, γλυκοπρόσταξε Γνώμη,
κᾶψε μὲ Λύπη, Χαρὰ φίλησέ με,
κλείσε μ' ἐσὺ στὴν ἀγκάλη σου, ἀγάπη,

στόμα μου ἐσὺ καὶ ἀκοές μου καὶ μάτια.
Κᾶμε μ' Ἐσύ, κλείσου μέσα μου Ἐγώ μου
καὶ μὲ τοῦ εἶναι μου σμίξου τὸ εἶναι!

«Σατυρικά γυμνάσματα», δεύτερη σειρά

1.

Στ' ἀκάθαρτα κυλῆστε μας τοῦ βούρκου,
καὶ πιὸ βαθιά. Πατῆστε μας μὲ κάτι
κι ἀπὸ τὸ πόδι πιὸ σκληρό του Τούρκου.

Διαβασμένοι, ντοτόροι, σπιρουνάτοι,
ρασοφόροι, δασκάλοι, ρουσφετλῆδες,
οἰκοπεδοφαγάδες, ἀβοκᾶτοι,

κομματάρχηδες καὶ κοτζαμπασηδες,
καὶ τῆς γραμματικῆς οἱ μανταρίνοι
καὶ τῆς πολιτικῆς οἱ φασουλῆδες,

ταρτούφοι, ραμπαγάδες, ταρταρίνοι!
-Ἄμάν! Ἀγά, στὰ πόδια σου! ἄκου! στάσου!
Βυζαντινοὶ — Γασμοῦλοι — Λεβαντίνοι.

Ρωμαίικο, νά! Μὲ γειά σου, μὲ χαρά σου.

μέρος β'

Οἱ βωμοὶ συντριμμένοι καὶ σβησμένα
τὰ πολυκάντηλα ὅλα τῆς λατρείας.
Οὐτ' ἢ Ἀθηνᾶ, πολεμικὴ παρθένα,
καὶ μήτε ἢ εὐλογία τῆς Παναγιᾶς.
Σ' ἀρχαῖα καὶ νέα, παλάτια καὶ ρημάδια
τ' ἄδειο παντοῦ· τὸ κρῦο τῆς ἀθεΐας.

Σὰν ἀγριμιῶν καὶ σὰν ἀρنيῶν κοπάδια
ζοῦν οἱ ζωές, τρώων, τρώγονται καὶ πᾶνε.
Κι ἀπάνου ἀπ' ὅλα τῶν θεῶν τὰ βράδια
ὑπέρθεα ξωτικὰ φεγγοβολᾶνε
μακριὰ ἀπὸ μᾶς Ἰδέα καὶ Ἐπιστήμη.

Βάρβαροι σὲ ναοὺς τὶς προσκυνᾶνε.

Τ' ἄτι σου ἀκόμα μᾶς πατᾶ, Μπραϊμη!

4

Σκύλος κοκκαλογλύφτης φέρνει γύρα
κράκ! τάκ! τῆς γειτονιᾶς τοὺς τενεκέδες.
Ὁ ποσαπαίρνης μὲ τὸ θεσιθήρα

γιὰ τὴν πατρὶς καυγᾶ στοὺς καφενέδες.
Οἱ γάτοι λυγεροὶ στὰ κεραμίδια
ταιριάζουν ἐρωτόπαθους γιαρέδες.

Φαγοπότι, ξαπλωταριό, τὰ ἴδια.
Τὰ θέατρα, τὶς ταβέρνες, τὰ πορνεῖα,
φάμπρικες, μπάνκες, σπίτια, ἀποκαῖδια,

τ' ἀνταμώνει ἀπτικώτατη ἀρμονία.
Καὶ κοιμισμένη στὰ ὄνειρά της βλέπει
μουρλή γλωσσοκοπάνα Πολιτεία

τὸν Περικλῆ. Μὰ ὁ Χασεκῆς τῆς πρέπει.

Σταλμένο τοῦ ποιητῆ Λ. Μαβίλη

Στὴ σιγαλιὰ ἢ ψυχὴ σου εἶναι φευγάτη,
μόνη· μισεῖς τὸ στόμα ποὺ γαυγίζει,
ἀλλ' ὦ τοῦ ἀρχοντικοῦ σονέπτου ἐργάτη,
τῆς πατρίδας ἢ ἀγάπη σὲ φλογίζει.

Σ' ἀλαβαστρένια γάστρα ὀλογιομάτη
ἀπ' ἀγνή ντόπια γῆ μοσκομυρίζει
καὶ τρέμει ἓνα λουλούδι ὄνειρου,
κάτι ποὺ δύσκολα ὁ καθεὶς τὸ ξεχωρίζει.

Γάστρα εἶν' ὁ στίχος, καὶ λουλούδι ὁ νοῦς σου.
Μὰ τὴ γάστρα τὴ σύντριψ' ἓνα χέρι,
κ' ἢ γαλανὴ ὁμορφιά τοῦ λουλουδιοῦ σου

τὸν καπνὸ τῆς μπαρούτης ἤϋρε ταίρι
στὴν Κρήτη, στὴν κορώνα τοῦ πελάγου,
μάννα τῆς ρίμας καὶ τοῦ τουρκοφάγου.

1896

Μικρούλα

Ἐλα μικρούλα, καὶ στ' ἄχνὸ
ἄς πᾶμε ἐκεῖνο τὸ βουνὸ
νὰ χτίσουμε καλύβι.
Τὸ βλέπεις; Σύγνεφα πολλὰ
σὰ γερο - γίγας κουβαλᾶ
στὴ ράχη του καὶ σκύβει.

Ἐκεῖ τὰ χιόνια του ὁ Χιονιᾶς
μὲς στὴν καρδιά τῆς σκοτεινιᾶς
διπλόχουφτα σωριάζει.

καὶ σὰν παλεύουν τὰ στοιχειά,
πύρινη γλῶσσα σὰν ὄχιά
ὁ κεραυνὸς τινάζει.

Ἐκεῖ εἶναι ὁ Λύκος ποὺ πεινᾶ,
καὶ λάμπει του στὰ σκοτεινὰ
τὸ λιμασμένο μάτι...

ὦ, πᾶμε, ναί. Σὰν ἀλυχτᾶ,
θὰ μ' ἀγκαλιάζης πιὸ σφιχτὰ
στοῦ πόθου τὸ κρεβάτι.

Ὁ γκρεμιστής

Ἀκοῦστε. Ἐγὼ εἶμαι ὁ γκρεμιστής, γιατί εἶμ' ἐγὼ κι ὁ κτίστης,
ὁ διαλεχτὸς τῆς ἄρνησης κι ὁ ἀκριβογιὸς τῆς πίστεως.
Καὶ θέλει καὶ τὸ γκρέμισμα νοῦ καὶ καρδιά καὶ χέρι.
Στοῦ μίσους τὰ μεσάνυχτα τρέμει ἐνὸς πόθου ἀστέρι.
Κι ἂν εἶμαι τῆς νυχτιᾶς βλαστὸς, τοῦ χαλασμοῦ πατέρας,
πάντα κοιτάζω πρὸς τὸ φῶς τὸ ἀπόμακρο τῆς μέρας.
ἐγὼ ὁ σεισμὸς ὁ ἀλύπητος, ἐγὼ κι ὁ ἀνοιχτομάτης·

τοῦ μακρεμένου ἀγναντευτής, κι ὁ κλέφτης κι ὁ ἀπελάτης
καὶ μὲ τὸ καριοφίλι μου καὶ μὲ τ' ἀπελατίκι
τὴν πολιτεία τὴν κάνω ἐρμιά, γῆ χέρσα τὸ χωράφι.
Κάλλιο φυτρῶστε, ἀγκριαγκαθιές, καὶ κάλλιο οὐρλιάστε, λύκοι,
κάλλιο φουσκῶστε, πόταμοι καὶ κάλλιο ἀνοιχτε τάφοι,
καί, δυναμίτη, βρόντηξε καὶ σιγοστάλαξε αἷμα,
παρὰ σὲ πύργους ἄρχοντας καὶ σὲ ναοὺς τὸ Ψέμα.
Τῶν πρωτογέννητων καιρῶν ἢ πλάση μὲ τ' ἀγρίμια
ξανάρχεται. Καλῶς νὰ ῥθῆ. Γκρεμίζω τὴν ἀσκήμια.
Εἶμ' ἓνα ἀνήμπορο παιδί πού σκλαβωμένο τό χεῖ
τὸ δείλιασμα κι ὅλο ρωτᾶ καὶ μήτε ναὶ μήτε ὄχι
δὲν τοῦ ἀποκρίνεται κανεὶς, καὶ πάει κι ὅλο προσμένει
τὸ λόγο πού δὲν ἔρχεται, καὶ μία ντροπὴ τὸ δένει
Μὰ τὸ τσεκουῖρι μοναχὰ στὸ χέρι σὰν κρατήσω,
καὶ τὸ τσεκουῖρι μου ψυχὴ μ' ἓνα θυμὸ περίσσο.
Τάχα ποιὸς μάγος, ποιὸ στοιχειὸ τοῦ δούλεψε τ' ἀτσάλι
καὶ νιώθω φλόγα τὴν καρδιά καὶ βράχο τὸ κεφάλι,
καὶ θέλω νὰ τραβήξω ἐμπρὸς καὶ πλατωσιές ν' ἀνοίξω,
καὶ μ' ἓνα Ναὶ νὰ τιναχτῶ, μ' ἓνα Ὅχι νὰ βροντήξω;
Καβάλα στὸ νοητάκι μου, δὲν τρέμω σας ὅποιοι εἶστε
γκρικάω, βγαίνει ἀπὸ μέσα του μιὰ προσταγή: Γκρεμίστε!

Βραχώρι

Πόσες μᾶς θρέψανε στιγμές, καὶ πῶς τὶς λησμονοῦμε!
Τοῦ Ζαλοκώστα τὸ τραγούδι ἀκόμα τὸ θυμοῦμαι,
ψάλτης του καθὼς τό ἴλεγα στῶν χρόνων μου τῶν νέων
τὸ λυρικό, τὸ ἀκράταγο μεθύσι:
«Τρίππουρος πασὰς κινεῖ ἀπὸ Βραχώρι πνέων
ἄγρια μίση ...».

Χαρά, τρισύλλαβο ὄνομα λαμπρόηχο, τὸ Βραχώρι!
κ' ἐσὺ λαμπρὴ, τῆς Ρούμελης χαρά, δουλεύτρα κόρη,
κι' ἂν ἄλλο πῆρες, ὄνομα θαμμένο στὰ βιβλία,
μ' ἀρέσει τ' ἀρματωλικὸ ὄνομά σου
μὲ τοῦτο, καὶ ὀλοζώντανη, τὴ βλέπει ἢ φαντασία
τὴ ζωγραφιά σου.

Ἡῦρα μέσ' στὰ λαγκάδια σου παρθένα κατατόπια.
Καὶ ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς Κλεισούρας, κάστρα σὰν κυκλώπεια
πέρασα στὰ νερόχαρα τοῦ Ἀλάμπεη τὰ γιοφύρια
παιδὶ γιὰ νὰ ῥθῶ ἀσήμαντο σ' ἐσένα.
Κῆποι, νερά, σπίτια πουλιά, γαστροῦλες, παραθύρια
σ' Ἐσὲ ἦταν ἓνα.

Θυμοῦμαι: Κάποιας λίμνης σου φανταχτερῆς μία μέρα
θωριά, σὰ νὰ μὲ φτέρωσε σ' ἄλλου πλανήτη ἀέρα,
καὶ τ' Ἀσπροπόταμου ἄκουσα κι ἀπὸ μακριὰ τὸ ρέμα
νὰ μοῦ βουίζη, ὄρμη ἐνὸς πλάστη κόσμου.
Δειλός, ὀκνός, μὰ ὀρθώνονταν μὲ ξαναμμένο τὸ αἷμα
τὰ νιάτα ἐμπρός μου.

Τῆς Μούσας ὑποτακτικός, δικούς μου ἀνοίγω δρόμους
καὶ δένω τὶς ἀγάπες μου στῆς ἀρμονίας τοὺς νόμους.
-Πρόκοβε, γῆ, πληθαίνοντας τὸ γνώριμο βοτάνι,
τὴν ὥρα, ἡδονικὰ σὰν τὸ ροφοῦμε,
μέσ' στοὺς ἀχνούς του γαλανούς πιὸ γαληνὴ μᾶς κάνει
νὰ τὴ χαροῦμε.

Πρόκοβε, χώρα εὐλογητὴ, καθάρια, καρποφόρα.
Μέρες καὶ Μοῖρες τάχα ποιῆς μᾶς καρτεροῦνε, χώρα;
Καὶ ὁ καταλύτης πόλεμος κι' ἡ πλουτοδότρα εἰρήνη
θυσίας βωμοί, πάντα νὰ ζεῖ ἡ Πατρίδα.
Γιὰ ὅσα περνοῦν ἢ μέλλονται βοηθὸς Θεὸς ἄς δίνη
θύμηση, ἐλπίδα.

Γραμμένο γιὰ τὸ «Θάρρος». Ἀθήνα, 14-12-1926.

Χριστούγεννα

Νᾶμουν τοῦ σταύλου ἐν' ἄχυρο, ἓνα φτωχὸ κομάτι
τὴν ὥρα π' ἀνοιγ' ὁ Χριστὸς στὸν ἥλιο του τὸ μάτι.
Νὰ ἰδῶ τὴν πρώτη του ματιὰ καὶ τὸ χαμόγελό του,
τὸ στέμμα τῶν ἀκτίνων του γύρω στὸ μέτωπό του.
Νὰ λάμψω ἀπὸ τὴ λάμψη του κι' ἐγὼ σὰν διαμαντάκι
κι' ἀπὸ τὴ θεία του πνοὴ νὰ γίνω λουλουδάκι.

Νὰ μοσκοβοληθῶ κι' ἐγὼ ἀπὸ τὴν εὐωδία,
ποὺ ἀναψε στὰ πόδια του τῶν Μάγων ἢ λατρεία.
Νᾶμουν τοῦ σταύλου ἓνα ἄχυρο ἓνα φτωχὸ κομμάτι
Τὴν ὥρα π' ἀνοιγ' ὁ Χριστὸς στὸν ἥλιο του τὸ μάτι.

Ὁ ἑλληνικὸς ὕμνος

Mistral (βραβεῖο Νόμπελ λογοτεχνίας 1904)

μετάφραση: Κωνσταντῖνος Παλαμᾶς

Μὲ τὴν αὐγὴ καὶ ἡ θάλασσα μενεξεδένια
λάμπει, καὶ μὲ τὸ φῶς τὰ πάντα ξαναγιάνουν.
Νὰ ἡ ἀνοιξη γυρίζει, νὰ τὸ χελιδόνι
στὸν Παρθενῶνα ξαναχτίζει τὴ φωλιά του!
Πανίερη Ἀθηνᾶ, τίναξε τὸ πουλί σου
στ' ἀμπέλια μας ἀπάνω τὰ σαρακωμένα.
Κι ἂν πρέπει νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
θεῖα εἶν' ἡ δάφνη! Μία φορὰ κανεὶς πεθαίνει.

Ἀγάλια ἀγάλια ἀποχρυσώνεται τὸ κύμα,
νὰ ἡ ἀνοιξη γυρίζει, μέσ' στὰ κορφοβούνια
τοῦ Προμηθεᾶ τὰ σπλάχνα σκίζοντας ἓνα ὄρνιο
μεγάλο, ἀσάλευτο ξανοίγεται μακριάθε
γιὰ νὰ διώξεις τὸ μαῦρο γύπα ποὺ σὲ τρώει,
ἀρμάτωσέ μας, νέε νησιώτη, τὸ καράβι.
Κι ἂν πρέπει νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
θεῖα εἶν' ἡ δάφνη! Μία φορὰ κανεὶς πεθαίνει.

Τ' ἀνάκρασμα τ' ἀκοῦτε τῆς ἀρχαίας Πυθείας;
«Νίκη στῶν ἡμιθέων τ' ἀγγόνια!» Ἀπὸ τὴν Ἴδη
ὡς τῆς Νικαίας τ' ἀκρογιάλια ξαναανθίζουν
αἰώνιες οἱ ἐλιές. Μὲ τ' ἄρματα στὰ χέρια
ἐμπρός! Τὰ ὕψη τῶν βουνῶν ἄς τ' ἀνεβοῦμε,
τοὺς Σαλαμίνικους ἀντίλαλους ξυπνώντας!
Ἄν πρέπει νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
θεῖα εἶν' ἡ δάφνη! Μία φορὰ κανεὶς πεθαίνει.

Κ' ἔλα, ἐτοιμάστε τὰ λευκὰ φορέματά σας,
ἀρραβωνιαστικές, γιὰ νὰ στεφανωθῆτε

στο γυρισμό τούς ἀκριβούς σας μέσ' στο λόγγο
γι' αὐτούς πού σᾶς γλυτώσανε κόφτε τή δάφνη.
Ἀγνάντια στή σκυφτή καὶ ντροπιασμένη Εὐρώπη,
ἄς πιούμε ξέχειλη τή δόξα παλληκάρια.
Κι ἂν πρέπει νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
θεία εἶν' ἡ δάφνη! Μία φορὰ κανεὶς πεθαίνει.

Ὅ,τι ἔγινε μπορεῖ νὰ ξαναγίνει, ἀδέρφια!
Στῶν πυρωμένων τούτων βράχων τὴν λαμπάδα
μὲ σάρκα θεία μπόρεσ' ὁ ἄνθρωπος νὰ νοιώση
τὸ φωτερώτερο κι ἀπ' ὅλα τὰ ὄνειρά του.
Κι ἡ χριστιανὴ ψυχὴ βωβὴ ἐκεῖ πέρα θὰ εἶναι;
Κ' ἐμεῖς ἐνὸς κορμιοῦ ξερόκλαδα ἐκεῖ πέρα;
Κι ἂν πρέπει νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
θεία εἶν' ἡ δάφνη! Μία φορὰ κανεὶς πεθαίνει.

Τὸ Μαραθῶνιο πεζοδρόμο ἀκολουθώντας
κι ἂν πέσουμε, τὸ χρέος μας ἔχουμε κάμει!
Καὶ μὲ τὸ αἷμα τοῦ προγόνου μας Λεωνίδα
τὸ αἷμα μας, θριάμβων αἷμα, ταιριασμένο,
θὰ πορφυρώσει τὸν καρπὸ τὸν κοραλλένιο
καὶ τὸ σταφύλι τὸ κρεμάμενο στὸ κλῆμα.
Κι ἂν πρέπει νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
θεία εἶν' ἡ δάφνη! Μία φορὰ κανεὶς πεθαίνει.

Τῆς ἱστορίας μας φέγγουν τρεῖς χιλιάδες χρόνια,
Ὅρθοί! Καὶ πρόβαλε ἀπὸ τώρα τὸ παλάτι
στὸν τόπο ἐκεῖ πὺ λύθησαν τὰ κακὰ μάγια,
κι ὁ φοίνικας ξαναγεννιέται ἀπὸ τὴ στάχτη.
Στὶς ἀμμουδιὲς τῆς Μέκκας διώξέ το ἥλιε,
τὸ μισοφέγγαρο μακριὰ ἀπ' τὸν οὐρανὸ μας...
Ἄν πρέπει νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν Ἑλλάδα,
θεία εἶν' ἡ δάφνη! Μία φορὰ κανεὶς πεθαίνει.